

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

12-13 Mart 2024 / Ankara-TÜRKİYE

EDİTÖR

Dr. Mustafa Latif EMEK

ISBN: 978-625-8254-38-9

<https://www.izdas.org/>

6. ULUSAL BAŞKENT
Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

6. ULUSAL BAŞKENT
Disiplinlerarası Bilimsel
alışmalar Kongresi

12-13 Mart 2024
Ankara

KONGRE KİTABI

EDİTÖR

Dr. Mustafa Latif EMEK

Bu kitabın tüm hakları İKSAD GLOBAL'a aittir. İzinsiz
kopyalanamaz ve çoğaltılamaz.

Kitapta bulunan eserlerin yasal ve etik sorumluluğu
yazarlara
aittir.

İksad Publications - 2024©

Yayın Tarihi 18.03.2024

ISBN: 978-625-8254-38-9

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

KONGRE KÜNYESİ

KONGRE ADI

6. ULUSAL BAŞKENT
Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

TARİHİ VE YERİ

12-13 Mart 2024
Ankara, Türkiye

DÜZENLEYEN KURUM

İktisadi Kalkınma ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü

DÜZENLEME KURULU ÜYELERİ

Prof. Dr. Osman Kubilay GÜL - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Assoc. Prof. Dr. Sinan KOPUZLU - Ataturk University
Dr. Serkan GÜN- Siirt Üniversitesi
Dr. Etem ŞAHİN - Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji
Üniversitesi

GENEL KOORDİNATÖR

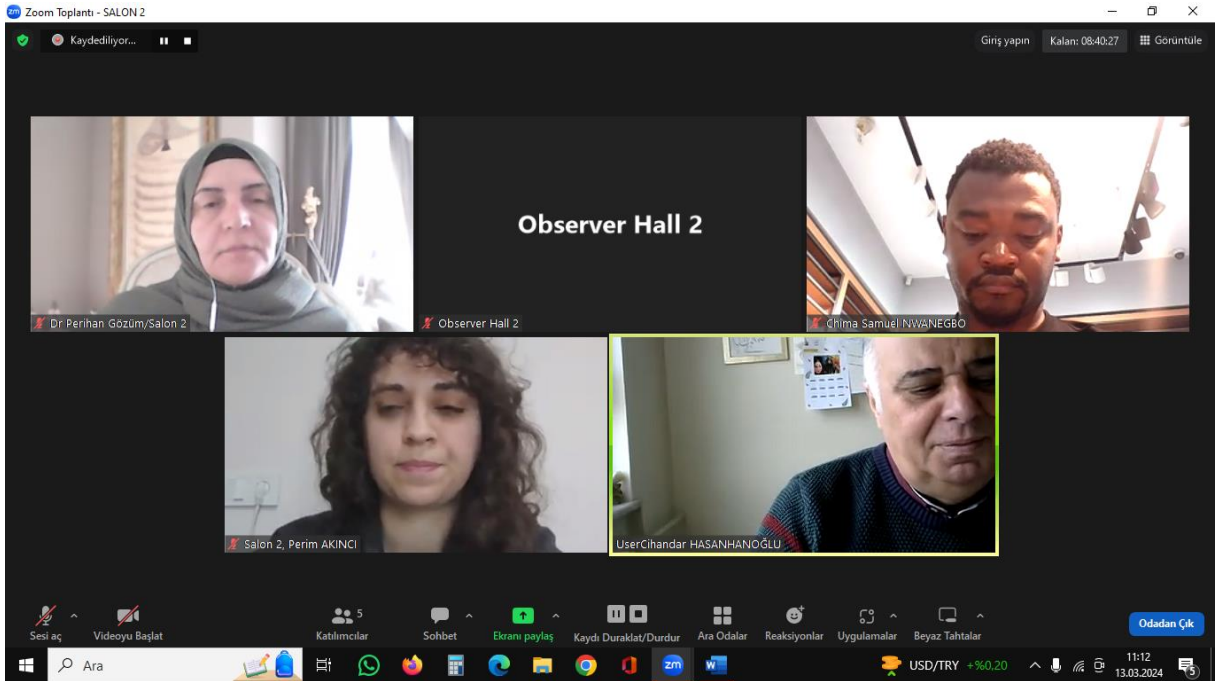
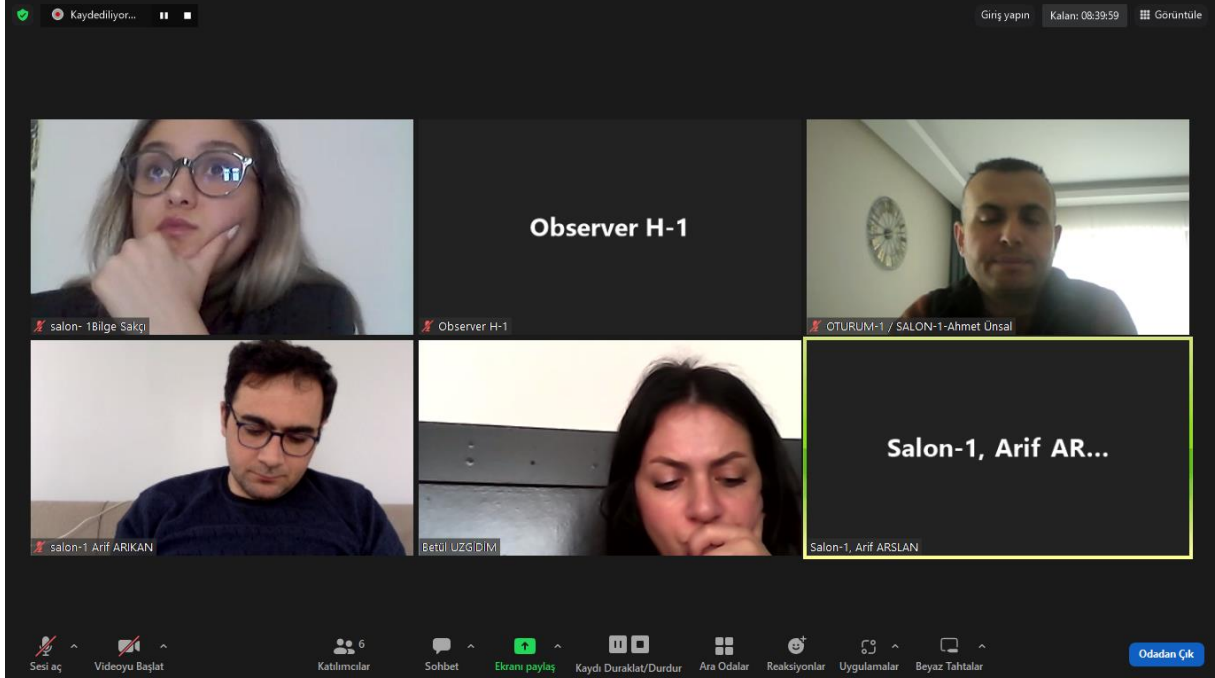
Alina AMANZHLOVA

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

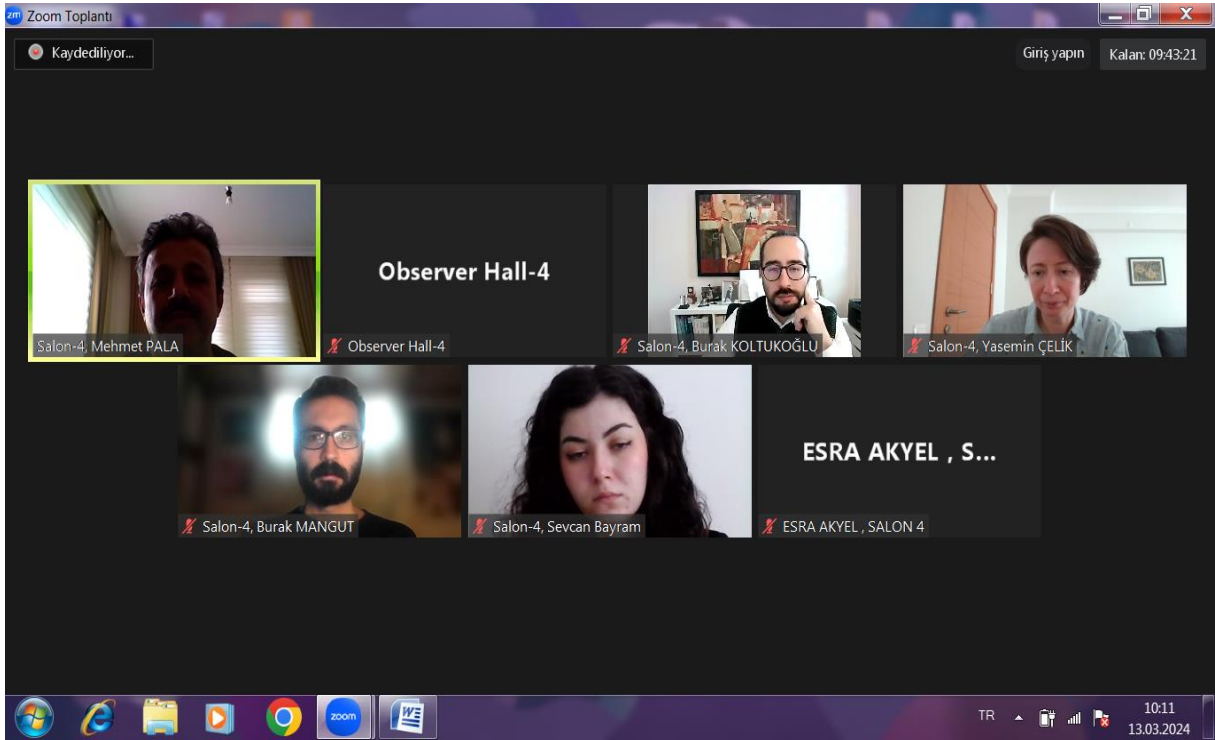
Prof. Dr. İskender ASKEROĞLU, Giresun Üniversitesi
Prof. Dr. Osman Kubilay GÜL - Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Nazife ASLAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Ayşe GÜNEŞ BAYIR, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Beslenme ve
Diyetetik Bölümü
Doç. Dr. Meral Ekim- Bozok Üniversitesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Doç. Dr. Mehmet YOLCU, Bitlis Eren Üniversitesi
Doç. Dr. Ali Korkut ULUDAĞ, Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Remzi Tuntaş, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet H. ERTAŞ, Bursa Teknik Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi H. Vedat AKMAN, Beykent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Gülşen TORUSDAĞ, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Edebiyat
Fakültesi
Dr. Ethem İlhan ŞAHİN, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji
Üniversitesi
Dr. Ebru AKDOĞAN, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Dr. Serkan GÜN, Siirt Üniversitesi
Doç. Dr. Güray ALPAR, Stratejik Düşünce Enstitüsü
Doç. Dr. Özlem ÜLGER, Batman Üniversitesi
Dr. Menekşe ŞAKİR, Erciyes Üniversitesi
Dr. Aydanur YENEL-Hasan Kalyoncu Üniversitesi

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

FOTOĞRAF GALERİSİ

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

6. ULUSAL BAŞKENT
Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar
Kongresi
12-13 Mart 2024
Ankara

KONGRE PROGRAMI

Toplantı ID: 851 7785 3338
Şifre: 131313

<https://us02web.zoom.us/j/85177853338?pwd=R0dvVWc3aWJlVzR4YytZMGphdURyUT09>

ÖNEMLİ, DİKKATLE OKUYUNUZ LÜTFEN

Önemli, Dikkatle Okuyunuz Lütfen

- ✓ Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
- ✓ Online sunum yapabilmek için <https://zoom.us/join> sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
- ✓ Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
- ✓ Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
- ✓ Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışıyor.
- ✓ Her oturumdaki sunucular, sunum saatinden 15 dk öncesinde oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
- ✓ Tüm kongre katılımcıları canlı bağlanarak tüm oturumları dinleyebilir.
- ✓ Moderatör – oturumdaki sunum ve bilimsel tartışma (soru-cevap) kısmından sorumludur.

Dikkat Edilmesi Gerekenler- TEKNİK BİLGİLER

- ✓ Bilgisayarınızda mikrofon olduğuna ve çalıştığına emin olun.
- ✓ Zoom'da ekran paylaşma özelliğine kullanabilmelisiniz.
- ✓ Kabul edilen bildiri sahiplerinin mail adreslerine Zoom uygulamasında oluşturduğumuz oturuma ait ID numarası gönderilecektir.
- ✓ Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir
- ✓ Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır

Zoom'a giriş yapmadan önce lütfen ad_soyad ve SALON numaranızı belirtiniz

Örnek: Salon-1, Serap FİSTİKCI

OTURUM-1 / SALON-1 13.03.2024 / 10:00-12:00 (Ankara saati) Moderator: Bilge SAKÇI
Zoom Toplantı ID: 851 7785 3338 / Zoom Şifre:131313

YAZAR(LAR)	ÜNİVERSİTE	BAŞLIK
Bilge SAKÇI	Türk Dili ve Edebiyatı	ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'IN "GALATA KULESİ" ADLI ŞİİRİNİ PSİKANALİTİK AÇIDAN ÇÖZÜMLEME DENEMESİ
Ahmet ÜNSAL Nihat ÇALIŞKAN	Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri, Kırşehir, Türkiye	SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMEDE BECERİ EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Betül UZGİDİM	Erdek Muzaffer Gürer Ortaokulu	OKULLARDA YÜRÜTÜLEN SOSYAL ETKİNLİKLERİN TOPLUMSAL DEĞERLERİN BENİMSENMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ
Arif ARIKAN	Yalova Üniversitesi	CEZA MUHAKEMESİNDE TANIK BEYANININ DELİL DEĞERİ
Metin ELKATMIŞ Arif ARSLAN	Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Sınıf Öğretmeliği, Kırıkkale, Türkiye	İLKOKUL DERS KİTAPLARINDA YERALAN KAHRAMANLARIN İNCELENMESİ

OTURUM-1 / SALON-2 13.03.2024 / 10:00-12:00 (Ankara saati) Moderator: Dr. Cihandar HASANHANOĞLU
Zoom Toplantı ID: 851 7785 3338 / Zoom Şifre:131313

YAZAR(LAR)	ÜNİVERSİTE	BAŞLIK
Chima Samuel NWANEGBO Assit. Prof.Dr Duygu Uludağ	İstanbul Nisantasi University, Turkey	THE CONNECTION OF GENDER, POLITICAL, BUSINESS PARTICIPATION AND SOCIAL MEDIA: AN ANALYSIS OF FACTORS AGAINST WOMEN IN POLITICS AND BUSINESS IN NIGERIA
Perim AKINCI	Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, Sakarya, Türkiye	ÇALIŞMA YAŞAMINDA ENGELLİLERİN YAŞADIĞI SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE "KARİYER REHBERLİĞİNİN" ÖNEMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Perihan GÖZÜM Gözde ORMAN	Çankırı Karatekin University, Kurşunlu Justice MYO, Justice Department, Kurşunlu, Çankırı. Başkent University	GİRİŞİMCİ KADIN İSTİHDAMININ TÜRKİYE'DEKİ KONUMU
Dr. Cihandar HASANHANOĞLU	Başkent Üniversitesi	İŞLETMELERDE YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRMELERİNİN VERİ KAYNAĞI OLARAK AFET VE ACİL DURUM PLANLARINDA KULLANILMASININ ETKİNLİĞİ VE İŞLESELLİĞİNİN İNCELENMESİ
Dr. Cihandar HASANHANOĞLU	Başkent Üniversitesi	YÖNETİŞİM ODAKLI YÖNETİM ANLAYIŞININ İŞYERİNDE MOTİVASYON VE KATILIM SÜREÇLERİNE ETKİSİ

OTURUM-1 / SALON-3 13.03.2024 / 10:00-12:00 (Ankara saati) Moderator: Dr. Öğr. Üyesi Derya GÜLOĞLU	
Zoom Toplantı ID: 851 7785 3338 / Zoom Şifre:131313	

YAZAR(LAR)	ÜNİVERSİTE	BAŞLIK
Bülent ÖZTÜRK	Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye	OPERE EDİLEN HİPERHİDROZİSLİ HASTALARIN ANALİZİ
Şeyhmus KAVAK	Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diyarbakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi Radyoloji Kliniği, Diyarbakır, Türkiye	BI-RADS 4 LEZYONLARDA KAİSER SKORU MALİGNİTEYİ DİŞLAYABİLİR Mİ?
Dr. Öğr. Üyesi Derya GÜLOĞLU	Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta, Türkiye	TRANSGENİK ÜRÜN KULLANMALI MI KULLANMAMALI MI?
Dr. Mehmet Altay Ünal Dr. Zeynep Büşra Aksoy-Özer	Ankara Üniversitesi, Kök Hücre Enstitüsü, Ankara, Türkiye	UMİFENOVİR: KANSERDE HÜCRE DÖNGÜSÜ VE HİPOKSİ ADAPTASYONUNDA İKİLİ ROLÜ OLAN UMUT VAADEDEN ANTİVİRAL İLAÇ
Dr. İsa Elbistan Uzm. Dr. Gizem Selen Çiçek Dr. Öğr. Ü. Egemen Çiçek	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye Malatya Battalgazi Devlet Hastanesi, Karaciğer Nakil Enstitüsü, Malatya, Türkiye	ATONİK MİDEDE LAPARASKOPİK REVİZYON CERRAHİSİ
Sıla AYDIN Prof. Dr. Suat KIYAK	Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.	HALYOMORPHA HALYS (STÂL, 1885) (HEMİPTERA: HETEROPTERA: PENTATOMİDAE)E AİT KOKU BEZİ MORFOLOJİSİNİN IŞIK VE TARAMALI ELEKTRON MİKROSKOBU (SEM) TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ VE KİMYASAL BİLEŞENLERİNİN GAZ KROMATOĞRAFİSİ-KÜTLE SPEKTROMETRESİ YÖNTEMLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ

OTURUM-1 / SALON-4 13.03.2024 / 10:00-12:00 (Ankara saati) Moderator: Dr. Mehmet PALA
Zoom Toplantı ID: 851 7785 3338 / Zoom Şifre:131313

YAZAR(LAR)	ÜNİVERSİTE	BAŞLIK
Esra AKYEL	Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye	KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE HASAR GÖREN BETONARME YAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ
Dr. Mehmet PALA	Gaziantep Üniversitesi, İnşaat Mühendisliği, Gaziantep, Türkiye	MURAT NEHRİ HAVZASINDA AŞIRI AKIMLARIN VE DÜŞÜK AKIMLARIN MEVSİMSELİĞİNİN İNCELENMESİ
Sevcan Bayram Burak Mangut	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye.	MİMARLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ ESKİZLERİNDE İFADE TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ: ESKİZ SINAVI ÖRNEĞİ
Burak KOLTUKOĞLU Doç. Dr. Kunter MANİSA	Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye	DOĞA İLE YABANCILAŞMAYI AZALTICI BİR EĞİTİM MODELİ İÇİN İLKOKUL YAPILARINA KENTSEL TARIM EKLENTİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin ÇELİK Aylin ARTU	Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü Eskişehir, Türkiye	GRAFİT KÂĞITTAN ELDE EDİLEN GRAFİT KÖPÜK KULLANILARAK ÇOK TABAKALI GRAFEN ÜRETİMİ

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	1
BİLİM KURULU	2
FOTOĞRAF GALERİSİ	3
PROGRAM	4
İÇİNDEKİLER	5

KONGRE KİTABI

Bilge SAKÇI	
<i>ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'IN "GALATA KULESİ" ADLI ŞİİRİNİ PSİKANALİTİK AÇIDAN ÇÖZÜMLEME DENEMESİ</i>	1
Bülent ÖZTÜRK	
<i>OPERE EDİLEN HİPERHİDROZİSLİ HASTALARIN ANALİZİ</i>	5
Cihandar HASANHANOĞLU	
<i>İŞLETMELERDE YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRMELERİNİN VERİ KAYNAĞI OLARAK AFET VE ACİL DURUM PLANLARINDA KULLANILMASININ ETKİNLİĞİ VE İŞLESELLİĞİNİN İNCELENMESİ</i>	7
Cihandar HASANHANOĞLU	
<i>YÖNETİŞİM ODAKLI YÖNETİM ANLAYIŞININ İŞYERİNDE MOTİVASYON VE KATILIM SÜREÇLERİNE ETKİSİ</i>	9
Yasemin ÇELİK, Aylın ARTU	
<i>GRAFİT KÂĞITTAN ELDE EDİLEN GRAFİT KÖPÜK KULLANILARAK ÇOK TABAKALI GRAFEN ÜRETİMİ</i>	11
Şeymus KAVAK	
<i>BI-RADS 4 LEZYONLARDA KAİSER SKORU MALİGNİTEYİ DİŞLAYABİLİR Mİ?</i>	13
Perihan GÖZÜM, Gözde ORMAN	
<i>GİRİŞİMCİ KADIN İSTİHDAMININ TÜRKİYE'DEKİ KONUMU</i>	15
Derya GÜLOĞLU	
<i>TRANSGENİK ÜRÜN KULLANMALI MI KULLANMAMALI MI?</i>	17
Mehmet PALA	
<i>MURAT NEHRİ HAVZASINDA AŞIRI AKIMLARIN VE DÜŞÜK AKIMLARIN MEVSİMSELLİĞİNİN İNCELENMESİ</i>	18
Ahmet ÜNSAL, Nihat ÇALIŞKAN	
<i>SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMEDE BECERİ EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ</i>	20
Nwanegbo Chima Samuel, Duygu Uludağ	
<i>THE CONNECTION OF GENDER, POLITICAL, BUSINESS PARTICIPATION AND SOCIAL MEDIA:AN ANALYSIS OF FACTORS AGAINST WOMEN IN POLITICS AND BUSINESS IN NIGERIA</i>	30
Burak KOLTUKOĞLU, Kunter Manisa	
<i>DOĞA İLE YABANCILAŞMAYI AZALTICI BİR EĞİTİM MODELİ İÇİN</i>	31

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

İLKOKUL YAPILARINA KENTSEL TARIM EKLENTİSİ	
Seycan BAYRAM, Burak MANGUT	
MİMARLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ ESKİZLERİNDE İFADE TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ: ESKİZ SINAVI ÖRNEĞİ	42
Zeynep Büşra AKSOY-ÖZER, Mehmet Altay ÜNAL	
UMIFENOVİR: A PROMISING ANTIVIRAL DRUG WITH DUAL ROLES IN CELL CYCLE REGULATION AND HYPOXIA ADAPTATION IN CANCER	44
Perim AKINCI	
ÇALIŞMA YAŞAMINDA ENGELLİLERİN YAŞADIĞI SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE “KARİYER REHBERLİĞİNİN” ÖNEMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	46
Betül UZGİDİM	
OKULLARDA YÜRÜTÜLEN SOSYAL ETKİNLİKLERİN TOPLUMSAL DEĞERLERİN BENİMSENMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	57
Sıla AYDIN, Suat KIYAK	
HALYOMORPHA HALYS (STÁL, 1885) (HEMİPTERA: HETEROPTERA: PENTATOMİDAE)'E AİT KOKU BEZİ MORFOLOJİSİNİN İŐIK VE TARAMALI ELEKTRON MİKROSKOBU (SEM) TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ VE KİMYASAL BİLEŞENLERİNİN GAZ KROMATOĞRAFİSİ-KÜTLE SPEKTROMETRESİ YÖNTEMLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ	59
Arif ARIKAN	
CEZA MUHAKEMESİNDE TANIK BEYANININ DELİL DEĞERİ	61
Metin ELKATMIŞ, Arif ARSLAN	
İLKOKUL DERS KİTAPLARINDA YERALAN KAHRAMANLARIN İNCELENMESİ	62
Esra AKYEL	
KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE HASAR GÖREN BETONARME YAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ	64
İsa ELBİSTAN, Gizem Selen iek, Egemen iek	
ATONİK MİDEDE LAPARASKOPİK REVİZYON CERRAHİSİ	68

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

ÜMIT YAŞAR OĞUZCAN'IN "GALATA KULESİ" ADLI ŞİİRİNİ PSİKANALİTİK AÇIDAN ÇÖZÜMLEME DENEMESİ

Bilim Uzmanı Bilge SAKÇI

Türk Dili ve Edebiyatı

ÖZET

Edebiyat ve psikoloji alanları 20. yüzyılın başlarından günümüze kadar olan süreçte gittikçe önem kazanmıştır. Sanatçının yaratma eyleminin kaynağının bilinçaltı olduğunu savunan psikanalist kurama göre sanatçının kişiliği aynı zamanda kaleme aldığı edebî eserin açıklanması hususunda psikanalizmin verilerinden yararlanılmaktadır. Bu bağlamda sanatçının hayatına, geçmişine dair bazı izler, içinde bulunduğu sosyal ve siyasi gelişmeler, şartlar, ruhsal kimliğinde gizli kalmış korku, endişe vs. gibi olumsuzluk duygu çağrıştıran unsurlar psikolojik bir etkinlik olan yaratma eylemine etkisi ve sanatçının dil ve üslubunun edebi metne yansımaları inceleme açısından önem taşımaktadır. Türk edebiyatında psikanalitik açıdan inceleme yapıldığında bu incelemeye uygun sanatçılardan birisi de Ümit Yaşar Oğuzcan'dır. Modern Türk şiirinin bilinen şairlerinden olan Oğuzcan, herhangi bir edebî akıma bağlı kalmadan şiirlerini yazmış ve sanat hayatı boyunca bu duruşunu korumuştur. Şiirlerinde hayalden ziyade hayat tecrübelerine ve anılarına başvuran şair, duyuş ve tarzını şiirin gündemine taşımıştır. Sanatçının hayatı boyunca yaşadığı olaylar ve şiirlerinde sergilediği bu tutumu, incelemeleri yorumlamaya ve dışa vurmaya itmektedir. Oğuzcan'ın şiirleri incelendiğinde insana özgü algılama gerçekte psikolojik bir arka planın yansımaları olduğu gözlemlenmektedir. Bu açıdan bakıldığında sanatçı-eser ilişkisi çerçevesinde incelenen çalışmada başta Sigmund Freud olmak üzere Jacques Lacan ve Rollo May gibi psikanalistlerin kuramsal tespitleri doğrultusunda Ümit Yaşar Oğuzcan'ın "Galata Kulesi" adlı şiiri psikanalitik açıdan inceleme ve yorumlamayı içermektedir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat-psikoloji, Ümit Yaşar Oğuzcan, Galata Kulesi, psikanaliz.

ABSTRACT

The fields of literature and psychology have become increasingly important from the early 20th century to the present. According to the psychoanalyst theory, which argues that the source of the artist's act of creation is the subconscious, the data of psychoanalysis are used to explain the artist's personality as well as the literary work he wrote. In this context, some traces of the artist's life and past, the social and political developments, conditions, fear, anxiety, etc. hidden in his spiritual identity. Elements that evoke negative emotions such as the effect on the act of creation, which is a psychological activity, and the reflection of the artist's language and style on the literary text are important in terms of examination. When Turkish literature is analyzed from a psychoanalytic perspective, one of the artists suitable for this analysis is Ümit Yaşar Oğuzcan. Oğuzcan, one of the well-known poets of modern Turkish poetry, wrote his poems without adhering to any literary movement and maintained this stance throughout his artistic life. The poet, who resorts to life experiences and memories rather than dreams in his poems, has brought his feelings and style to the agenda of poetry. This attitude, which the artist displays in his poems and the events he has experienced throughout his life, pushes him to interpret and express the studies. When Oğuzcan's poems are examined, it is observed that human perception is actually a reflection of a psychological background. From this perspective, the study examined within the framework of the artist-work relationship includes examining and interpreting Ümit Yaşar Oğuzcan's poem "Galata Tower" from a psychoanalytical perspective, in line with the theoretical determinations of psychoanalysts such as Sigmund Freud, Jacques Lacan and Rollo May.

Keywords: Literature-psychology, Ümit Yaşar Oğuzcan, Galata Kulesi, psychoanalysis.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Giriş

Edebiyat ve psikoloji alanları arasındaki ilişki 20. yüzyıl başlarından günümüze kadar olan süreçte gittikçe önem kazanmıştır. Bu ilişkinin en önemli etkenlerinden biri ise psikanalizin kurucusu Sigmund Freud'un insan psikolojisi hakkında yaptığı saptama ve çalışmalarıdır. Psikanaliz kuramının diğer temsilcileri, Freud'u destekleyen ya da ondan fikir olarak ayrılanlar tarafından da edebiyat ve psikoloji arasındaki etkileşim desteklenmiştir. Bu çerçevede esas olan sanatçının hayatına, geçmişine dair bazı izler, içinde bulunduğu sosyal ve siyasi gelişmeler, şartlar, ruhsal kimliğinde gizli kalmış korku, endişe vs. gibi olumsuz duygu çağrıştıran unsurlar psikolojik bir etkinlik olan yaratma eylemine etkisi ve sanatçının dil üslubunun edebi metne yansımalarıdır. Freud'un ulaştığı bulgular değişik biçimlerde yazar- eser-okur ekseninde ele alındığı görülür (Kolcu, 2015 s. 176). Sanatçının yaratma eyleminin kaynağının bilinçaltı olduğunu savunan psikanalist kurama göre sanatçının kişiliği aynı zamanda kaleme aldığı edebi eserin açıklanması hususunda psikanalizin verilerinden yararlanılmaktadır.

Psikanalitik edebiyat kuramı; yazarın psikolojisini ve bilinçaltı dünyasını ortaya çıkarmak, bunların doğrultusunda eserleri yorumlamak, edebi eserdeki kişi davranışlarını psikolojik çerçevede açıklamak ve sanatçının yaratma etkinliğinde bilinçaltı kaynaklarına ulaşmak olarak sıralamak mümkündür (Moran, 2006, s. 149-150). Burada dikkat edilecek nokta ise edebi metni çözümleme hususunda metne uygun bir yöntem kullanılmasıdır. Bu bağlamda yazar odaklı bir yaklaşımı esas alan Freud ve bu kuramı devam ettiren Rollo May ve Lacan bu noktada önemli isimlerdir.

Psikanalitik edebiyat kuramına göre sanatçılar tarafından hayata mutsuz bir ruh haliyle bakan ve tüm algılarını rüya atmosferinin diliyle somutlaştıran şairler içlerinde bir çeşit "nevroz hali" yaşarlar. May, bu durumu "Yeteneğin hastalık, yaratıcılığın da nevroz olduğunu sokuşturmaya çalışan bu savlara karşı gerçekten güçlü bir tavır" (May, 2013, s. 63) şeklinde ifade etmiştir. Bu ruh halini bizim edebiyatımızda Ümit Yaşar Oğuzcan'ın oğlu Vedat'ın, Recaizâde Mahmut Ekrem'in oğlu Nijad'ın, Abdülhak Hâmit Tarhan'ın eşi Fatma Hanım'ın ölümleri; dönemin sosyal ve siyasi yapısının şairler üzerinde bıraktığı olumsuz ruh hali ile kaleme aldıkları şiirleriyle kalıcılaşmışlardır.

Yalnızlık duygusu modernleşmeyle birlikte değişen ve his karmaşası yaşayan şairlerin belirgin özelliğidir. Çevresindeki insanlarla ilişkilerinde pasif ve suçluluk duygularıyla yaşayan birey, mutsuz ve kaygılı ruh halinden dolayı yapıtlarına ve iç dünyasına yönelmektedir (Özodaşık, 2001, s. 100). Bu sayede şiirin anlam derinliği ve karmaşası arasında paralellik olduğunu söylemek mümkündür.

Lacan'a göre birey kendi gerçekliğini metaforlarla düşünür, düşündükçe bireyin kendi gerçekliği ile düşüncesi arasındaki mesafe uzamaktadır. Bu nedenle birey sembelleri bilindiğinde bırakmak zorunda kalır (Tura, 2012, s. 70-71). Şiir incelemelerinde psikanaliz tekniğinin belirgin amaçlarından biri de yalnızlık ve ölüm kaygısından kaynaklanan hislerini ifade etmek üzere kullandığı imgeleri, metaforları şairin psikolojik yapısı ve özgeçmişleriyle ilişkilendirerek ortaya çıkarmak anlamlandırmaktır.

ÜMİT YAŞAR OĞUZCAN'IN "GALATA KULESİ" ADLI ŞİİRİNİN PSİKANALİTİK AÇIDAN ÇÖZÜMLEME DENEMESİ

Ümit Yaşar Oğuzcan, modern Türk şiirinin bilinen aşk şairlerinden biridir. Oğuzcan sanat hayatı boyunca hiçbir edebî akıma bağlı kalmadan ve siyasi angajmana kapılmadan sanat hayatı boyunca sergilediği bu şahsi duruştan yola çıkarak kendisini bireysel algılamaların merkezine hapsettiğini söylemek mümkün değildir. Aksine bu tarz algılamaları insana özgü oluşlar çerçevesinde ele almaya iter. Bu doğrultuda hayalden çok deneyimlerine ve özellikle çocukluk anılarına başvuran şair, kullandığı dil ve imajlarla beraber bir tavır takındığını söylemek mümkündür. Şair için dil, bilinçdışı gibi yapılandırılmış bir araç mahiyetindedir (Homer, 2013, s. 52). Bu nedenle şairin şiir evreni, arka planda taşıdığı psikolojik durumlarla birey gerçekliğine daima vurgu yapar.

Oğuzcan'ın şiir anlayışına bakıldığında "ölüm" olgusu şiirlerinde sembolik, metaforik ve tematik bir özellik taşımaktadır. İnsan duygu ve yaşantılarını sembolleştirme gayesini güden" (Kaplan, 2008, s. 192) bir tavır takınmaktadır. Bu da şairin hayatı boyunca yaşadığı olumsuzlukları "ölüm" olgusu üzerinden vermesinden kaynaklanır. Yazarın yaşamı boyunca intihar girişimlerinde bulunması, bu intihar girişimlerinde başarısız olması şiirlerinde karamsar bir temayı da beraberinde getirmektedir (Necatigil, 2002, s. 283). Aynı zamanda şairin intihar girişiminden sonra oğlu Vedat'ın Galata Kulesi'nden kendini atarak intihar etmesi bu şiiri yazmasındaki temel etken olmuştur.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Şairin oğlunun 6 Haziran 1973 tarihinde vefat etmesinden sonra kaleme aldığı “Galata Kulesi” adlı şiiri, okuyucuyu doğrudan ölümle yaşam ilişkisi ile yüzleştirmektedir. Şairin algı ve anlam dünyasını oluşturma noktasında dıştan kopuştan içe dönüşe tanık olunmaktadır:

Bütün insanlar için sevgiyle doluydu

Çıktı apansız o dönülmez yolculuğa

Kendini bir anda bıraktı boşluğa

Söndü güneş, karardı yeryüzü bütün

Zaman durdu

Bir adam düştü Galata Kulesi’nden

Bu adam benim oğlumdu (s. 461)

Dizelerinden hareketle şairin kendi gerçekliğinden yola çıkarak dizelerindeki sözleri ve yaşadıkları birbiriyle paralellik göstermektedir. Şiirde *Bir adam düştü Galata Kulesi’nden / Bu adam benim oğlumdu* ifadeleri şiirin tamamında toplamda üç defa tekrar edilmesiyle şairin psikolojik olarak oğlunun ölümü konusunda bir kabulleniş yaşadığını söylemek mümkündür. Söz konusu olan bu trajik durumu belirgin bir biçimde açıklayan dizelerdir:

Küçüktü bir zaman

Kucağıma alır ninniler söyledim ona

“Uyu oğlum, uyu oğlum, ninni”

Bir daha uyanmamak üzere uyudu Vedat

6 Haziran 1973

Galata Kulesi’nden bir adam attı kendini

Bu nankör insanlara

Bu kalles dünyaya inat

Şimdi yine bir ninni söylüyorum ona

“Uyan oğlum, uyan oğlum, uyan Vedat” (s. 462)

Şairin içsel olarak başlattığı ve kendini dinlediği dizelerinde alıntılardan hareketle kesintisiz bir şekilde bu duygunun devam ettiği gözlemlenir. Tekrarlama ile vurgulanan ölüm, tükeniş duygusuyla birlikte şairi çocuğunun küçüklüğünde aklında kalan hatıralara itmektedir. Hayatın akışında olan ölüm karşısındaki aciziyetinin farkında olan şairin oğlunun ölümü üzerine yaşadığı duraksayışı imlediği gibi bunların neden olacağı kaygı durumu çoğalttığı bilinci sembolize etmektedir. Şairin yaşadığı duygu durumlarına, oğluyla anılarına sığınmaktadır. Bu anılar da akan zamana esir olan insanların gerçeğini hatırlatır.

“Saat 15.00’te Galata Kulesinin altmış iki metre yükseklikteki dokuzuncu katından aşağı kendini atmış geriye de “işte böyle intihar edilir” notu dışından başka bir şey bırakmamıştır.” (Kotan, 2018, s. 21). İfadelerinden yola çıkılarak Ümit Yaşar Oğuzcan’ın hayatı Vedat’ın intiharından sonra yön değiştirir. Oğuzcan’ın şiirlerinde yaşam ve ölüm arasındaki sorgulamanın başladığı görülmektedir.

Şairin oğluna ait bilgiler ve anıları şiir dilinin çözümlenmesinde büyük önem arz etmektedir. Şairin psikolojisinde derin izler bırakan oğlunun intiharı, Lacancı bir yaklaşımla deneyimin dışı vurumu olarak algılanabilmektedir:

Galata Kulesi’nde bekliyordu ecel

Bir fincan kahve, bir kadeh konyak

Ölüm yolcusunun son arzusu buydu

Bir adam düştü Galata Kulesi’nden

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Bu adam benim oğlumdu (Oğuzcan, 2020, s. 462)

Şairin dizelerinden hareketle Galata Kulesi, ölümü imgeleyen bir nesne konumundadır. Galata Kulesi yaşamı noktalayan ve ölümü başlatan fonksiyonu ile okuyucuya sunulur. Ölümün hayatın içinde olduğu kolektif bilinçdışı imgelemlerin bilinç düzeyine aktarımıyla sağlandığı görülür.

SONUÇ

20. yüzyılın başlarından itibaren psikoloji ve edebiyat Sigmund Freud'un yaptığı çalışmalar ile sıkı bir ilişki içerisine girmiştir. Freud'un insan psikolojisine dair yaptığı çalışmalar bu ilişkinin dayanak noktası olmuştur. Freud'un dışında bu alanda çalışmalar yapan ya da Freud'un görüşlerinden ayrılan psikanalistler eserden sanatçıya, sanatçıdan esere ve esere dönük gerçekleştirdikleri psikanalitik yaklaşımlarla yeni yöntemler ortaya koyarak insan psikolojisini çözümlene yolları aramışlardır. Çalışmanın kuramsal sapmaları ile dayanak noktası olan Jacques Lacan ve Rollo May, eser-sanatçı ilişkisinin psikolojik açıdan çözümlenmesinde aktif rol oynamışlardır.

Modern Türk edebiyatında psikanalitik açıdan öncelenmeye ve çözümlenmeye uygun sanatçılardan birisi de Ümit Yaşar Oğuzcan'dır. Giriştiği intihar girişimlerinde başarısız olan, melankolik, karamsar bir hava takınan ve eserlerinde ölümü başköşeye oturtan şairin oğlunun intihar ederek yaşamına son vermesi, ölüm temalı şiirlerinde sanatçının sanatsal yaratım sürecine etki eden faktörlerden biridir.

Şiir evrenini hayatı kavrama ve anlamlandırma üzerine kuran Oğuzcan'ı bu süreçte yönlendiren unsurların en başında geçmişe ait hatıraları gelmektedir. Şiirin arka planını oluşturan şairin duyuş ve düşünüşü metaforik ve tematik yönelimleri doğrultusunda psikolojik bir derinliğe erişmektedir. Özellikle 6 Haziran 1973 tarihinde oğlu Vedat'ın ölümü şiirin ana duygusunu belirleyen ve şairin hayatını yönlendiren bir dönüm noktası mahiyetindedir.

“Galata Kulesi” adlı şiir, şairin yazın hayatının “Duruluş Dönemi”nde yer alan, şairin yaşamına dair psikolojik bir yolculuğun ifadesidir. Şair, hayatı kendi içinde gerçeklik çerçevesinde sorgular ve bu sorgulamaların cevabını kendi içinde arar. Bu yolculuk bir nevi dıştan içe kaçışın bir yolculuğudur. Dış dünyanın çıkmazlarında ve belli bir zaman akışında sıkışan şairin sanatsal yaratım sürecini oluşturan bu yalnızlığa sığınış şiiri temel dinamiklerini oluşturmaktadır. Bu dinamikler şairin psikolojisini çözümlenmekle birlikte şair kendi gerçekliğine de vurgu yapmaktadır. Buradan hareketle şiirde psikolojik unsurlara yön veren; ölüm, yalnızlık, çaresizlik vs. gibi duyguların dizelere aktarımında başvurulan dil; imgeler, metaforlar gibi bilinçdışı konfigürasyonlarıdır. Bu konfigürasyonu keşfetmeyi sağlamaya yardımcı olan Ümit Yaşar Oğuzcan'ın iç dünyası; şairin geçmişindeki bazı bulgular saptanmış, tüm bu etmenlerle şairin şiirindeki izdüşümüne ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- HOMER, S. (2013). *Jacques Lacan*. (Çev. Abdurrahman Aydın), Ankara: Phoenix Yayınevi.
- KAPLAN, M. (2008). *Şiir Tahlilleri 2 (Cumhuriyet Devri Türk Şiiri)*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KOLCU, A. İ. (2015). *Edebiyat Kuramları*. Erzurum: Salkımsöğüt Yayınevi.
- KOTAN, A. (2018). *Ümit Yaşar Oğuzcan'ın Hayatı, Şairliği ve Şiirlerindeki Temalar Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MAY, R. (2013). *Yaratma Cesareti*. (Çev. Alper Oysal). İstanbul: Metis Yayınları.
- MORAN, B. (2006). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- NECATİGİL, B. (2002). *Edebiyatımızda İsimler Sözlüğü*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- OĞUZCAN, Ü. Y. (2020). *Şiir Denizi-2*. İstanbul: Everest Yayınları.
- ÖZODAŞIK, M. (2001). *Modern İnsanın Yalnızlığı*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- TURA, S. M. (2012). *Freud'dan Lacan'a Psikanaliz*. İstanbul: Kanat Kitap.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

OPERE EDİLEN HİPERHİDROZİSLİ HASTALARIN ANALİZİ ANALYSIS OF OPERATED PATIENTS WITH HYPERHIDROSIS

Bülent ÖZTÜRK

Göğüs Cerrahisi Bölümü

Gazi Yaşargil Eğitim Araştırma Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye

ORCID ID: 0000-0002-1645-095X

ÖZET

Giriş: Hiperhidrozis sosyal hayatı olumsuz etkileyebilen bir durumdur. En sık şikayetler el, avuç içi ve koltuk altı terlemesidir. Bu nedenle bu kişiler tokalaşmaktan ve ıslaklığı belli eden kıyafet giymekten kaçınırlar. Alüminyum klorid, glutaraldehid, iontoforez, gibi lokal kemoterapötikler veya sistemik antikolinergik ilaçlar ile hafif olgularda geçici düzelme sağlar. Kemoterapiye cevapsız olgularda aksiller ter bezlerinin eksizyonu uygulanmaktadır (1). Günümüze dek supra-klaviküler, posterior (dorsal) torasik ve transaksiller yaklaşım gibi konvansiyonel açık cerrahi yöntemler ile sempatik sinir eksizyonları yapılmıştır (2,3). Günümüzde, düşük morbidite ve yüksek başarı oranı ile birçok klinikte uygulanabilen endoskopik torakal sempatektomi (ETS), tercih edilmektedir (4). Sempatektomi minimal invazif yöntem olsa da cerrahi komplikasyonlara neden olabilmektedir. ETS yönteminde ameliyat süresi kısalmakla birlikte vücudun diğer bölgelerinde ortaya çıkan kompensatuvar terleme cerrahi tedavinin en önemli yan etkisidir ve hasta memnuniyetini azaltır (4,5). Ayrıca, bu girişimle ilgili olarak hastaların %5'inde geçici veya kalıcı Horner Sendromu görülebilenken, pnömotoraks, kanama ve uzamış hava kaçağı ise oldukça nadirdir (6).

Amaç: Çalışmamızda opere edilen hiperhidrozisli hastaların verilerini paylaşmayı amaçladık.

Yöntemler: Hiperhidrozisli 42 hasta retrospektif değerlendirildi. Hastaların demografik dağılımı, morbidite oranları, uygulanan tedaviler ve tedavi sonuçları irdelendi.

Bulgular: Hastaların 25'i erkek, 17'si kadın, yaş ortalaması 24.69 ± 5.63 idi. Operasyonların tümü video yardımlı, bilateral torakoskopik sempatektomi idi. Yirmi beş hastada 2., 3. ve 4. sempatik zincirler koter ile yakıldı, 10 hastada 2. ve 3. zincirler ekize edildi, 7 hastada ise 3. ve 4. sempatik zincirlere klips ile müdahale edildi. Ortalama operasyon süresi 30 ± 14.25 dk idi. Komplikasyonlar, klips uygulanan hastaların ikisinde nüks terleme; ekizyon uygulananların ikisinde kompensatuvar terleme, birinde kanama, ve birinde de reekspansiyon akciğer ödemi gelişti. Hastaların ortalama yatış süreleri 2.42 ± 1.01 gün idi (Tablo 1).

Sonuç: Hiperhidroziste ilaçlar geçici çözümler sağlar. En iyi sonuçlar ise cerrahi yöntemlerle elde edilmektedir. Güncel cerrahi yaklaşım endoskopik transtorasik sempatektomidir.

Anahtar kelimeler: Hiperhidrozis, sempatektomi, ter bezi.

ABSTRACT

Introduction: Hyperhidrosis can negatively affect social life. Its complaints are hand, palm and armpit sweating. So, these people avoid shaking hands and wearing clothes that reveal wetness. Local chemotherapeutics like aluminum chloride, glutaraldehyde, iontophoresis, or systemic anticholinergics provide temporary improvement in mild cases. In resistant cases, excision of the axillary sweat glands is performed (1). To date, sympathetic nerve excisions have been applied with conventional surgery including supra-clavicular, posterior (dorsal) thoracic and transaxillary approaches (2,3). Today, endoscopic thoracic sympathectomy (ETS), which provides good results, is preferred (4). Sympathectomy is a minimally invasive but may cause complications. Compensatory sweating is the most important side effect, and reduces patient satisfaction (4,5). Additionally, while temporary or

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

permanent Horner Syndrome may be observed in 5% of ETS patients, pneumothorax, bleeding and prolonged air leakage are extremely rare (6).

Purpose: In our study, we aimed to share the data of operated patients with hyperhidrosis.

Methods: 42 patients with hyperhidrosis were evaluated retrospectively. Their demographics, morbidity rates, treatments applied and treatment results were examined.

Results: 25 of the patients were male and 17 were female, the average age was 24.69 ± 5.63 years. All operations were video-assisted, bilateral thoracoscopic sympathectomies. In 25 patients, the 2nd, 3rd and 4th sympathetic chains were burned with cautery, in 10 patients the 2nd and 3rd chains were excised, and in 7 patients the 3rd and 4th sympathetic chains were intervened with clips. The average operation time was 30 ± 14.25 minutes. Complications included recurrent sweating in two of the patients with clips; compensatory sweating in two, bleeding in one, and reexpansion pulmonary edema in one of patients with excision. The average hospital stay was 2.42 ± 1.01 days (Table 1).

Conclusion: Medications provide temporary solutions for hyperhidrosis. The best results are achieved by surgical methods. The current surgical approach is endoscopic transthoracic sympathectomy.

Keywords: Hyperhidrosis, sympathectomy, sweat gland.

REFERENCES

1. White J. W., Jr (1986). Treatment of primary hyperhidrosis. Mayo Clinic proceedings, 61(12), 951–956. [https://doi.org/10.1016/s0025-6196\(12\)62635-4](https://doi.org/10.1016/s0025-6196(12)62635-4)
2. Cohen, Z., Shinar, D., Levi, I., & Mares, A. J. (1995). Thoracoscopic upper thoracic sympathectomy for primary palmar hyperhidrosis in children and adolescents. Journal of pediatric surgery, 30(3), 471–473. [https://doi.org/10.1016/0022-3468\(95\)90058-6](https://doi.org/10.1016/0022-3468(95)90058-6)
3. Tabet, J. C., Bay, J. W., & Magdinec, M. (1986). Essential hyperhidrosis. Current therapy. Cleveland Clinic quarterly, 53(1), 83–88. <https://doi.org/10.3949/ccjm.53.1.83>
4. Libson, S., Kirshtein, B., Mizrahi, S., & Lantsberg, L. (2007). Evaluation of compensatory sweating after bilateral thoracoscopic sympathectomy for palmar hyperhidrosis. Surgical laparoscopy, endoscopy & percutaneous techniques, 17(6), 511–513. <https://doi.org/10.1097/SLE.0b013e318136e3a1>
5. Herbst, F., Plas, E. G., Függer, R., & Fritsch, A. (1994). Endoscopic thoracic sympathectomy for primary hyperhidrosis of the upper limbs. A critical analysis and long-term results of 480 operations. Annals of surgery, 220(1), 86–90. <https://doi.org/10.1097/0000658-199407000-00012>
6. Imhof, M., Zacherl, J., Plas, E. G., Herbst, F., Jakesz, R., & Függer, R. (1999). Long-term results of 45 thoracoscopic sympathectomies for primary hyperhidrosis in children. Journal of pediatric surgery, 34(12), 1839–1842. [https://doi.org/10.1016/s0022-3468\(99\)90326-3](https://doi.org/10.1016/s0022-3468(99)90326-3)

Table 1: Demographic characteristics of the patients

	n	%
Male	25	60
Female	17	40
Age (years)	24.69 ± 5.63	-
2, 3 sympathectomy	10	24
3, 4 sympathectomy	7	16
2, 3, 4 sympathectomy	25	60
Hospital stay (days)	2.42 ± 1.01	-
Operation duration (minutes)	30 ± 14.25	-
Complications	6	14.2

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

İŞLETMELERDE YAPILAN RİSK DEĞERLENDİRMELERİNİN VERİ KAYNAĞI
OLARAK AFET VE ACİL DURUM PLANLARINDA KULLANILMASININ ETKİNLİĞİ VE
İŞLESELLİĞİNİN İNCELENMESİ

EXAMINING THE EFFECTIVENESS AND FUNCTIONALITY OF USING RISK
ASSESSMENTS MADE IN ENTERPRISES AS A DATA SOURCE IN DISASTER AND
EMERGENCY PLANS

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6489-1645

ÖZET

İŞletmelerde /İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği (İSG) risk değerlendirmesinin, afet ve acil durum planlarının hazırlanma koşulları ve nasıl yapılması gerektiği ve bu konuda yapılması gereken izlek ve yaklaşımlar çıkarılan mevzuatta belirlenmiştir. İşyerleri Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik Ve Risk Değerlendirme Yönetmeliği ‘ ‘ Öncelikle işveren işyerinde risk değerlendirmesi ve acil durum planının yapar veya yaptırır. ‘ ‘şeklinde işveren yükümlülüğünü ortaya koymuştur. İşyerlerinde risk değerlendirmesi yapılmasının amacı, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve yaşanması muhtemel acil durumlar için gerekli olan düzeltici, önleyici ve kontrol tedbirlerinin proaktif bir yaklaşım ile belirlenmesidir. Burada önemli olan risk değerlendirme çalışmalarının işyerlerinde hazırlanması zorunlu olan ADEP- AFADEP’ lere ne derece katkı sağladığı ve ilgili personel tarafından hangi ölçüde kullanıldığı ve yararlanıldığının belirlenmesidir. Acaba bu belgeler ve tanzim edilen çeşitli raporlar sadece mevzuat zorunluluğunun karşılığı yasal denetime karşı işletmelerin kâğıt üretme merkezli arşivsel belge ıktıları mı? Bu konuda yasal izlekler sonucu yapılan çalışmaların planlamalara katkısı afet ve acil durumlara hazırlık sürecine etkisi tartışılmaktadır.

Ülkemizde İSG ile ilgili tüm konularla ilgili sorumluluklar 6331 sayılı İSG Kanunu ve bağlı yönetmelik hükümleri ile yerine getirilmektedir. İSG Kanunu ile birlikte 1 Ocak 2013 tarihinden tüm işyerlerinde tehlike sınıfı ayırt etmeksizin risk değerlendirmesi ve acil durum planı hazırlanması zorunlu olmuştur. İşyerleri; az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli olmak üzere üç tehlike sınıfına ayrılmaktadır. İşyerinin tehlike sınıfı İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliğin ekinde bulunan NACE kodu ve tehlike sınıfı eşleştirme tablosuna göre belirlenmektedir. NACE kodu işyeri açılırken, işyerinin ana faaliyet koduna göre seçilen 6 haneli bir koddur.

Söz konusu bu çalışmada çeşitli sektörlerde ve farklı tehlike sınıfına mensup işletmelerde risk değerlendirme sonuçlarının afet ve acil durum planı düzeleme ve uygulama çalışmalarına etkisi yönetici düzeyinde sorgulanmış ve sonuç ve değerlendirmeler yönetim kademesinde yer alan karar verici düzeyde görev, yetki ve sorumluluk üstlenen kişilerden alınmıştır.

Yöntem olarak, likert modeli kullanılarak hazırlanan anket 52 ilgili kurum, kuruluş ve işleme yöneticilerine ulaştırılmış, alınan sonuçlar SPSS taranmış ve istatistiki değerlendirme ve sonuçlar ortaya çıkarılmış ve konu tartışılmıştır.

Sonuç olarak, risk değerlendirme çalışmaları ve bu kapsamda kullanılan belge ve raporların ADEP- AFADEP’ lerin düzenlenmesi ve uygulanması kapsamındaki etkisinin %12 düzeyinde olduğu görülmüştür. Risk değerlendirme çalışmaları ve hazırlanan raporların yasal zorunluluğun bir parçası olması sebebiyle ilgili personel tarafından yapıldığı ve denetimler için hazır tutulduğu şeklinde görüşlerin %67 düzeyinde ortaya çıktığı, risk değerlendirme sonuçlarının önemi ve kullanımı konusunda henüz yeterli bilgi ve bilinç seviyesine ulaşılamadığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Tehlike, Risk, Risk Değerlendirmesi, Afet Ve Acil Durum Planı, İş Güvenliği,

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

ABSTRACT

The conditions for the preparation of occupational health and safety (OHS) risk assessment, disaster and emergency plans in enterprises / workplaces and how they should be prepared and how they should be done and the procedures and approaches to be taken in this regard are determined in the legislation enacted. Regulation on Workplace Emergencies and Risk Assessment Regulation " First of all, the employer shall make or have made a risk assessment and emergency plan in the workplace. The purpose of conducting risk assessment in workplaces is to prevent occupational accidents and occupational diseases and to determine the corrective, preventive and control measures necessary for possible emergencies with a proactive approach. What is important here is to determine to what extent the risk assessment studies contribute to the ADEP- AFADEPs that must be prepared in the workplaces and to what extent they are used and utilized by the relevant personnel.

I wonder if these documents and various reports issued are only archival document outputs centered on paper production of enterprises against the legal audit against the obligation of the legislation? The contribution of the studies carried out as a result of legal procedures on this subject to the planning and the effect on the preparation process for disasters and emergencies is discussed.

In our country, the responsibilities related to all OHS-related issues are fulfilled by the OHS Law No. 6331 and related regulations. With the OHS Law, it has become mandatory to prepare risk assessment and emergency plans in all workplaces as of January 1, 2013, regardless of hazard class. Workplaces are divided into three hazard classes as less dangerous, dangerous and very dangerous. The hazard class of the workplace is determined according to the NACE code and hazard class matching table in the annex of the Communiqué on Workplace Hazard Classes Regarding Occupational Health and Safety. NACE code is a 6-digit code selected according to the main activity code of the workplace.

In this study, the effect of risk assessment results on disaster and emergency plan preparation and implementation studies in various sectors and enterprises belonging to different hazard classes was questioned at the executive level and the results and evaluations were taken from the people who undertake duties, powers and responsibilities at the decision-making level in the management level.

As a method, the questionnaire prepared using Likert model was delivered to the relevant institutions, organizations and business managers, the results received were scanned by SPSS and statistical evaluation and results were revealed and the issue was discussed.

As a result, it was seen that the impact of risk assessment studies and the documents and reports used in this context on the organization and implementation of ADEP -AFADEPs was 12%. It is seen that 67% of the opinions that risk assessment studies and reports are carried out by the relevant personnel and kept ready for audits because they are part of the legal obligation, and that the level of knowledge and awareness about the importance and use of risk assessment results has not yet reached a sufficient level.

Keywords: Hazard, Risk, Risk Assessment, Disaster and Emergency Plan, Occupational Safety,

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

YÖNETİŞİM ODAKLI YÖNETİM ANLAYIŞININ İŞYERİNDE MOTİVASYON VE KATILIM SÜREÇLERİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF GOVERNANCE-ORIENTED MANAGEMENT APPROACH ON MOTIVATION AND PARTICIPATION PROCESSES IN THE WORKPLACE

Dr. Cihandar HASANHANOĞLU

Başkent Üniversitesi

ORCID ID: 0000-0002-6489-1645

ÖZET

Çağımız bilgi ve iletişim çağı olarak tanımlanmaktadır. Kısaca bilgi toplumu ekseninde yürütülen çalışmalara daha çok zaman ayrılan günümüzde işletmelerde bu anlayışı yönetim süreçlerine aktarmak ve inovasyon tabanlı, stratejik hedefli, isteklendirme çıktılı, koordinasyon ve güçlü iletişim esaslı, insan odaklı, geniş görüşlü, uygulanabilir ve sürdürülebilir içerikli, vizyoner bakışlı yönetim kurgusu ve anlayışı ile hareket etmek zorundadırlar.

Yönetim anlayışları ve yaklaşımları örgüt kültürünün oluşması açısından önemli bir etkidir. Zamanla derinleşen ve benimsenen bu durum aslında yönetim anlayışının çalışanlar tarafından benimsenmesi ve kabul edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Örgüt kültürü “bir örgütün içindeki insanların davranışlarını yönlendiren normlar, davranışlar, değerler, inançlar ve alışkanlıklar sistemidir”. (Dinçer,1992:271)

Pozitif güvenlik ikliminin oluşumunda çalışanların isteklendirilmesi ve demokratik katılım hakkı başta olmak üzere iş süreçlerine katılım düzeylerinin artırılması önemlidir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) İş Sağlığı Ortak Komitesinin 1950 yılında gerçekleştirdiği toplantısında:” Her türlü işte çalışan işçilerin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam iyilik durumlarının korunması ve geliştirilmesi, çalışma şartlarından ötürü işçilerin sağlıklarının yitirilmesinin önlenmesi, çalışma sırasında sağlıklarını olumsuz yönde etkileyecek faktörlerden korunmaları, onların fizyolojik ve psikolojik yapılarına uygun bir işe yerleştirilmesi ve bunun sürdürülmesini, özetle işin işçiye, uygunluğunun sağlanmasını amaçlar” şeklinde iş sağlığını tanımlamıştır.

Söz konusu bu çalışmada, inovasyon tabanlı yönetişim odaklı bir işletmede iş sağlığı ve güvenliği kapsamında pozitif güvenlik ikliminin oluşumunda isteklendirme ve katılım süreçlerine olan yaklaşımın iş kazalarına yönelik durumun klasik güvenlik anlayışı ile yönetilen bir işletmeye oranla daha etkin ve olumlu yansımaları ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Çalışmanın yönteminde, yönetim anlayışları ve farklılıkları gözetilerek, pozitif güvenlik iklimi açısından önemli olan yaşanan iş kazaları değerlendirmeye alınmış, özellikle 2020-2023 yılları arasında işyerinde meydana gelen iş kazaları incelenerek ve çalışanların iş motivasyonları ile yönetimsel faaliyetlere katılım arzuları incelenmiş ve iş kazası sıklık hızı, kaza ağırlık oranları ve kaza olabilirlik (beklenebilirlik) ölçütleri mukayese edilmiştir.

Sonuç olarak, inovasyon tabanlı, yönetişim odaklı işletmede; Kaza Sıklık Hızı, Kaza Ağırlık Oranı Ve Kaza Olabilirlik Oranı daha düşük çıkmıştır. Bu durum çalışanların isteklendirme ve aidiyet duygularının yüksekliği ve katılım süreçlerine etkin katılımın gözetilmesi, bütünlük yönetim sistemin tüm çalışanları örgütün bir parçası olarak görmesi ve yönetişim odaklı yönetim anlayışının verimlilik ve örgütsel kültürün gelişimi açısından daha olumlu sonuçlar verdiği şeklinde ifade edilebilir.

Anahtar Sözcükler: Yönetişim, Liderlik, Güvenlik Kültürü, Motivasyon, Inovasyon

ABSTRACT

Our age is defined as the age of information and communication. In short, today, when more time is allocated to the studies carried out on the axis of information society, enterprises have to transfer this understanding to their management processes and act with innovation-based, strategic targeted,

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

aspiration output, coordination and strong communication based, people-oriented, broad view, applicable and sustainable content, visionary management fiction and understanding.

Management understandings and approaches are an important factor in the formation of organizational culture. This situation, which deepens and is adopted over time, actually results in the adoption and acceptance of the management approach by the employees. Organizational culture is "the system of norms, behaviors, values, beliefs and habits that guide the behavior of people within an organization." (Dinçer, 1992:271)

In the formation of a positive safety climate, it is important to encourage employees and increase their level of participation in work processes, especially the right to democratic participation. At the 1950 meeting of the Joint Committee on Occupational Health of the International Labor Organization (ILO) and the World Health Organization (WHO):" Occupational health is defined as "the protection and improvement of the physical, mental and social well-being of workers engaged in all kinds of work, the prevention of the loss of health of workers due to working conditions, the protection of workers from factors that will adversely affect their health during work, the placement and maintenance of workers in a job suitable for their physiological and psychological structures, in short, the suitability of work to the worker".

In this study, it has been tried to reveal the more effective and positive reflections of the approach to the processes of willingness and participation in the formation of a positive safety climate within the scope of occupational health and safety in an innovation-based governance-oriented enterprise compared to an enterprise managed with a classical safety approach.

In the methodology of the study, considering the management approaches and differences, occupational accidents, which are important in terms of positive safety climate, were evaluated, especially the occupational accidents that occurred in the workplace between 2020-2023 were examined and the work motivation of the employees and their desire to participate in managerial activities were examined and the accident frequency rate, accident severity rates and accident likelihood (expectability) criteria were compared.

As a result, Accident Frequency Rate, Accident Severity Rate and Accident Probability Rate were found to be lower in innovation-based, governance-oriented organizations. This situation can be expressed as high motivation and sense of belonging of employees and effective participation in participation processes, integrated management system considers all employees as a part of the organization and governance-oriented management approach gives more positive results in terms of productivity and development of organizational culture.

Keywords: Governance, Leadership, Safety Culture, Motivation, Innovation

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

GRAFİT KÂĞITTAN ELDE EDİLEN GRAFİT KÖPÜK KULLANILARAK ÇOK TABAKALI GRAFEN ÜRETİMİ

MULTILAYER GRAPHENE PRODUCTION USING GRAPHITE FOAM OBTAINED FROM GRAPHITE PAPER

Yasemin ÇELİK¹

¹*Dr. Öğr. Üyesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve
Mühendisliği Bölümü, Eskişehir, Türkiye.*

¹*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3993-6095>*

Aylin ARTU²

²*Eskişehir Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Malzeme Bilimi ve Mühendisliği Bölümü,
Eskişehir, Türkiye.*

ÖZET

Spark plazma sinterleme fırınları da dâhil olmak üzere atmosfer kontrollü yüksek sıcaklık fırınlarının kalıplarının yüzeylerini kaplamak için yaygın olarak kullanılan bir malzeme olan grafit kâğıtlar, genişletilmiş grafitin sıkıştırılmasıyla hazırlanır. Grafit kâğıtların bu uygulamalar için uygun boyutlarda kesilmesi sırasında atık grafit kâğıtlar oluşmaktadır. Bu çalışma, yenilerinin yanısıra atık grafit kâğıtların da yeniden değerlendirilerek birkaç veya çok tabakalı grafen üretiminde başlangıç malzemesi olarak kullanılma potansiyelini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, kolay temin edilebilen ve uygun fiyatlı grafit kâğıtlar öncelikle $0,3 \times 0,3 \text{ cm}^2$ boyutlarında kesilerek sıvı azot içerisinde 30 dakika bekletilmiş ve sıvı azotun grafit kâğıdın katmanları arasına nüfuz etmesi sağlanmıştır. Bu işlemin ardından grafit kâğıtlar, tabakaları arasındaki sıvı azot moleküllerinin buharlaştırılarak tabakalar arası mesafenin artırılması ve grafit kâğıdın köpük şeklinde bir yapıya dönüştürülmesi için oda sıcaklığında hızlı bir şekilde saf etanol içerisine daldırılmıştır. Elde edilen grafit köpük malzeme daha sonra izopropil alkol ve aseton gibi çözücüler içerisinde ultrasonik etki ile tabakalarına ayrılmıştır. Tabakalara ayrılmamış büyük grafitik yapıların sistemden uzaklaştırılması için elde edilen dispersiyonlara santrifüj işlemi uygulanmıştır. Hazırlanan malzemeler, UV-vis absorpsiyon spektroskopisi, Raman spektroskopisi ve taramalı elektron mikroskopu ile karakterize edilmiş ve elde edilen sonuçlar grafit kâğıtlardan çok tabakalı (5-10 tabaka) grafenin başarılı bir şekilde üretildiğini göstermiştir.

Teşekkür: Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Grafit kâğıt, grafit köpük, sıvı azot, çok tabakalı grafen

ABSTRACT

Graphite papers, which are commonly employed for coating the surfaces of the molds of atmosphere-controlled high-temperature furnaces, including spark plasma sintering furnaces, are prepared by compressing expanded graphite. During cutting of the papers into appropriate sizes for these applications, waste graphite papers are generated. This study aims to reveal the potential of these waste graphite papers, as well as brand new ones, to be used as a precursor material for the production of few or multilayer graphene materials. At this scope, readily available and affordable graphite paper was first cut into $\sim 0.3 \times 0.3 \text{ cm}^2$ sizes and immersed in liquid nitrogen for a duration of 30 minutes, allowing the penetration of liquid nitrogen between the layers of the graphite flakes. Subsequently, the frozen graphite paper was rapidly transferred into ethanol at room temperature to vaporize the liquid nitrogen molecules within the interlayer space of the graphite and to transform the graphite paper into a foamy structure. The exfoliation process of the obtained graphite foam was conducted utilizing ultrasonication effect in solvents, such as isopropyl alcohol and acetone. To eliminate unexfoliated graphite particles centrifugation was applied. Characterization of the exfoliated material was performed via UV-vis

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

absorption spectroscopy, Raman spectroscopy and scanning electron microscopy and the achieved results confirmed the formation of multilayer graphene from waste graphite papers.

Acknowledgement: This study was supported by Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK) 2209-A Research Project Support Programme for Undergraduate Students.

Keywords: Graphite paper, graphite foam, liquid nitrogen, multilayer graphene

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

BI-RADS 4 LEZYONLARDA KAISER SKORU MALİGNİTEYİ DİŞLAYABİLİR Mİ? CAN KAISER SCORE EXCLUDE MALIGNITY IN BI-RADS 4 LESIONS?

Şeyhmus KAVAK¹

¹Doktor, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diyarakır Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Radyoloji Kliniği, Diyarbakır, Türkiye

¹ORCID No: 0000-0002-5426-7478

ÖZET

Amaç: Dinamik kontrastlı meme manyetik rezonans görüntüleme (MRG) BI-RADS 4 olarak yorumlanan hastalarda Kaiser skoru uygulamasıyla malignite dışlama potansiyelini araştırdık.

Materyal ve metod: Retrospektif dizayna sahip çalışmamızda 25-73 yaş aralığında, biyopsi ile histolojik tanısı konmuş, BI-RADS 4 olarak değerlendirilen 72 kadın hastanın meme MR görüntüleri histopatolojik tanıya kör iki radyolog tarafından Kaiser skoru kullanılarak değerlendirildi. Okuyucular BI-RADS 4 olarak değerlendirilen tüm lezyonlara 1 (en düşük kanser olasılığı) ile 11 (en yüksek kanser olasılığı) arasında değişen Kaiser skoru atadılar. Tanı doğruluğunun analizi için alıcı çalışma karakteristiği (ROC) eğrisi kullanıldı.

Bulgular: Hastaların ortalama yaşı 58,4 idi. Histopatolojik olarak lezyonların 19'u malign ve 53'ü benign olarak yorumlandı. Kaiser skoru benign lezyonlarda 2 ile 10 arasında (ortalama 5,1) ve malign lezyonlarda 4 ile 11 arasında (ortalama 8,2) değişiklik gösteriyordu. Tüm lezyonlar içerisinde Kaiser skorunun en yüksek duyarlılık gösterdikleri kitlesel lezyonlar olup duyarlılık % 91,2 ile 93,2 idi. Skorun doğruluğu için ROC analizi ile eğri altındaki alan (AUC) 83,5 ile 86,4 arasında değişiyordu. Düşük malignite riski için Kaiser skorunun 4 ve altında seçilmesi BI-RADS 4 olarak değerlendirilen lezyonlarda 20/53 (%37,7) ile 23/53 (%43,4) arasında gereksiz biyopsiyi engelleyebilirdi.

Sonuç: Kontrastlı meme MRG ile BI-RADS 4 olarak tanımlanan ve dolayısıyla biyopsi endikasyonu alan hastalarda Kaiser skorunun kullanımı maligniteyi önemli oranda dışlayarak gereksiz biyopsi yapılmasını engelleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Kaiser Skoru, BI-RADS 4 lezyon, Meme MRG

ABSTRACT

Objective: We investigated the potential of excluding malignancy by applying the Kaiser score in patients interpreted as BI-RADS 4 on dynamic contrast-enhanced breast magnetic resonance imaging (MRI).

Materials and methods: In our retrospective design study, breast MRI images of 72 female patients between the ages of 25-73, diagnosed histologically by biopsy and evaluated as BI-RADS 4, were evaluated using the Kaiser score by two radiologists blinded to the histopathological diagnosis. Readers assigned a Kaiser score ranging from 1 (least likely to be cancerous) to 11 (highest likely to be cancerous) to all lesions assessed as BI-RADS 4. The receiver operating characteristic (ROC) curve was used to analyze diagnostic accuracy.

Results: The mean age of the patients was 58.4 years. Histopathologically, 19 of the lesions were interpreted as malignant and 53 as benign. The Kaiser score varied between 2 and 10 (mean, 5.1) in benign lesions and between 4 and 11 (mean, 8.2) in malignant lesions. Among all lesions, the Kaiser score showed the highest sensitivity for mass lesions, and the sensitivity was 91.2 to 93.2%. The area under the curve (AUC) by ROC analysis for score accuracy ranged from 83.5 to 86.4. Choosing a Kaiser score of 4 or less for low malignancy risk could have prevented unnecessary biopsy in lesions evaluated as BI-RADS 4 between 20/53 (37.7%) and 23/53 (43.4%).

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

Conclusion: The use of the Kaiser score in patients identified as BI-RADS 4 by contrast-enhanced breast MRI and therefore receiving an indication for biopsy can significantly exclude malignancy and prevent unnecessary biopsy.

Key Words: Kaiser Score, BI-RADS 4 lesions, Breast MRI

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

GİRİŞİMCİ KADIN İSTİHDAMININ TÜRKİYE'DEKİ KONUMU

THE POSITION OF WOMEN ENTREPRENEURIAL EMPLOYMENT IN TURKEY

Perihan GÖZÜM

Çankırı Karatekin University, Kurşunlu Justice MYO, Justice Department, Kurşunlu, Çankırı.

ORCID NO: 0000-0003-1174-8500

Gözde ORMAN

Başkent University

ORCID NO:0009-0005-3345-5719

ÖZET

Çalışmamızda, kadınlarımızın girişimci olmak için aradığı ilhamı nasıl bulabileceği, yine kadınlarımızın bu duyguları harekete geçirirken nelere dikkat etmesi gerektiği bu konuda cesaretli davranmalarının onlarda özgüven oluşturacağı, kadın istihdamının ve cinsiyet eşitliğinin mevcut durumu anlatılmaktadır. Esasen tüm kadınlar ruhu itibarı ile naif, güzel ve kibar yaratılışlı varlıklardır. Bundan dolayıdır ki, her kadın girdiği ortamı da, yaşadığı yeri de güzelleştirir. Kadınlarımız, elbette ki, tüm bu meziyetlere sahip her biri korkusuz ve cesurdur.

Bunun yanı sıra, girişimci ruhludurlar. Türlü girişim ve bir çok insanın dünyasında hayaller kurdurabilecek ilham verici fikirlere ve projelere de hakimdir kadınlarımız. Bir markayı inşa etmek, bir kitlenin sesi olmak, bir insanın hayatına dokunabilmek, son yıllarda öne çıkan, belki de kalıpların dışına çıkan kadın girişimcilerimiz de bir çok hikayeye de öncülük ediyorlar. Kadın istihdamında yaşanan en büyük zorluklardan biri, cinsiyet temelli iş bölümü ve geleneksel toplumsal cinsiyet rolleridir. Ayrıca, iş hayatında cinsiyet ayrımcılığı, esnek çalışma imkanlarının yetersizliği ve yetersiz çocuk bakım hizmetleri gibi konular da kadınların iş gücüne katılımını olumsuz etkileyen faktörlerdendir.

Türkiye'de kadın istihdamının ve cinsiyet eşitliğinin mevcut durumunu ve gelecekteki potansiyelini ortaya koyarken, etkili politikaların ve toplumsal bilincin, bu alanlarda ilerleme kaydetmek için kritik önem taşıdığını göstermektedir. Geleceğe yönelik olarak, daha kapsayıcı ve esnek çalışma modellerinin geliştirilmesi, çocuk bakım hizmetlerinin genişletilmesi ve toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik eğitim programlarının artırılması önerilmekle birlikte; hayatımızda her türlü yaşam zorluğunu pozitif düşünce ile harmanlayabilme, sanırım yardımseverlik ve başarı inancı ile bütünleşebilirse istenilen hedefe kadınlarımız daha çabuk ulaşabilecektir.

Anahtar kelimeler: Girişimcilik, Cinsiyet Eşitliği, Kadın İstihdamı.

ABSTRACT

In our study, we explain how our women can find the inspiration they are looking for to become entrepreneurs, what our women should pay attention to when activating these emotions, how being courageous in this regard will build their self-confidence, and the current situation of women's employment and gender equality. Essentially, all women are naive, beautiful and kind beings in terms of their souls. That's why every woman beautifies both the environment she enters and the place she lives in. Our women, of course, have all these virtues and are fearless and brave.

In addition, they have an entrepreneurial spirit. Our women are also well-versed in all kinds of initiatives and inspiring ideas and projects that can make many people dream in their world. Our female entrepreneurs, who have come to the fore in recent years and perhaps gone beyond the norm, are also pioneering many stories about building a brand, being the voice of a mass, being able to touch a person's life. One of the biggest challenges in women's employment is the gender-based division of labor and traditional gender roles. In addition, issues such as gender discrimination in business life, lack of flexible

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

working opportunities and inadequate child care services are among the factors that negatively affect women's participation in the workforce.

While revealing the current status and future potential of women's employment and gender equality in Turkey, it shows that effective policies and social awareness are critical to making progress in these areas. For the future, it is recommended to develop more inclusive and flexible working models, expand child care services and increase training programs for gender equality; I think women can achieve their desired goals more quickly if they can combine all kinds of life difficulties with positive thinking, helpfulness and belief in success.

Keywords: Entrepreneurship, Gender Equality, Women's Employment.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

TRANSGENİK ÜRÜN KULLANMALI MI KULLANMAMALI MI? TO USE TRANSGENIC PRODUCTS OR NOT?

Derya GÜLOĐLU¹

¹Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Atabey Meslek Yüksekokulu, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Isparta, Türkiye.

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1839-8710>

ÖZET

Biyoteknolojideki gelişmeler, organizmalar arası gen transferini mümkün hale getirmiştir. Biyoteknolojik yöntemlerle kendi türü haricinde bir türden gen aktarılarak belirli özellikleri değiştirilmiş bitki, hayvan ya da mikroorganizmalara "Transgenik" denilmektedir. Geliştirilmelerinden bu yana; birçok alanda hayatımıza giren transgenik ürünlerin en yaygın uygulama alanı bulduğu sektörler, tarım ve gıda sektörleri olmuştur. Bu özellikte ürün geliştirmenin, özellikle II. Dünya Savaşı'ndan bu yana küreselleşen açlığa ve endüstriyel tarımın yarattığı sorunlara karşı bir çözüm olabileceği düşünülmüştür. Ancak, gıda olarak tükettiğimiz bu ürünlerin ve türevlerinin, insan sağlığı üzerinde; antibiyotiklere direnç gelişimine neden olma, alerjik ve toksik etkiler oluşturma ve kanser oluşumunda rol oynama gibi olumsuzluklara yol açabileceğini savunan tartışmalar yapılmaktadır. Transgenik ürünleri destekleyen gruplar, bu teknolojinin besin kalitesinin ve sağlığa yönelik faydalarının artırılmasında, meyve ve sebzelerin raf ömürlerinin uzatılmasında, aromalarının artırılmasında, ürün kalitelerinin iyileştirilmesinde, bitkisel ve hayvansal ürün veriminin artırılmasında, yenilebilir aşı ve ilaç üretiminde, insan hastalıklarının tedavisi ve organ nakli için kullanılmasında ve çevresel olarak birçok faydaları olacağı görüşündedirler. Bu ürünleri eleştirenlere göre ise besin kalitesindeki değişiklik, gıda güvenliği, alerjik reaksiyonlar ve bunların toksik etkileri ile ilgili önemli riskleri olabileceği, çevresel ve çeşitli grupların kaygıları ile dini, kültürel ve etik sorunların olacağını düşünmektedirler. Bu çalışmada; transgenik ürünler/ gıdalar ve bunların insan sağlığı üzerinde oluşturabileceği olumlu ve olumsuz etkiler hakkında bilgi verilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alerjenite, Biyoteknoloji, Gıda güvenliği, Transgenik ürün.

ABSTRACT

Developments in biotechnology have made gene transfer between organisms possible. Plants, animals or microorganisms whose specific properties have been changed by transferring genes from a species other than their own species by biotechnological methods are called "Transgenic". Since their development, the sectors where transgenic products, which have entered our lives in many fields, have found the most widespread application have been the agriculture and food sectors. It was thought that developing products with this feature could be a solution to the globalised hunger and the problems created by industrial agriculture, especially since World War II. However, there are debates arguing that these products and their derivatives, which we consume as food, may cause adverse effects on human health, such as causing the development of resistance to antibiotics, causing allergic and toxic effects and playing a role in cancer formation. Groups in favour of transgenic crops believe that this technology will have many environmental benefits, such as improving nutritional quality and health benefits, extending the shelf life of fruits and vegetables, increasing their flavour, improving product quality, increasing crop and animal yields, producing edible vaccines and medicines, using them for the treatment of human diseases and organ transplantation. According to those who criticise these products, they think that there may be significant risks related to changes in nutritional quality, food safety, allergic reactions and their toxic effects, environmental and concerns of various groups, religious, cultural and ethical problems. In this study, it is aimed to provide information about transgenic products/foods and their positive and negative effects on human health.

Keywords: Allergenicity, Biotechnology, Food safety, Transgenic product.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

MURAT NEHRİ HAVZASINDA AŞIRI AKIMLARIN VE DÜŞÜK AKIMLARIN
MEVSİMSELLİĞİNİN İNCELENMESİ

SEASONALITY ANALYSIS OF OVERFLOWS AND LOW FLOWS IN THE MURAT RIVER
BASIN

Mehmet PALA¹

¹*Dr., Gaziantep Üniversitesi, Mühendislik, İnşaat, Gaziantep, Türkiye*

¹*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6495-4880>*

ÖZET

Fırat Nehri havzasının orta bölümünü oluşturan Murat Nehri Fırat Nehrinin en büyük koludur. Murat Nehri Türkiye'nin su potansiyelinin önemli bir bölümünü oluşturan Fırat nehri havzasının su potansiyelinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Yaşanan iklim değişikliğiyle beraber yağışların azaldığı, yüksek yerlerdeki kar ve buzların zamanından önce eriyerek taşkınlar sebepleri olduğu ve kurak gün sayısının arttığı günümüz koşullarında taşkın zamanlarının ve kurak zamanların daha dikkatli incelenerek ileride su krizi yaşanmaması için su kaynakları projelerini hazırlarken, taşkınlar sırasında bir taraftan çevreye ve toprağa verilen zararın en alt düzeye indirilmeye çalışılırken diğer taraftan suyun boşa gitmesinin engellenmesi ve taşkınlardan dolayı harekete geçen suların depolanması için uygun projelere ihtiyaç vardır. Depolanmış suyun özellikle sızma ve buharlaşma kayıplarının önüne geçilerek, suyun kalitesi muhafaza edilerek, gittikçe sayısı artan sayıda gerçekleşen kurak günlerde su ihtiyacının karşılanması için tasarımlar yapılmalıdır. Analizlerde, havzada bulunan 10 adet EİEİ akım gözlem istasyonuna ait 1968-2015 yılları arasındaki aşırı ve düşük akımlar kullanılmıştır. Taşkın ve kurak mevsimler belirlenirken yönsel istatistik yönteminden yararlanılmıştır. Yapılan çalışmada Murat nehri havzasında taşkın günlerinin yılın 95. ile 112. günleri arasında gerçekleştiği, kurak günlerin ise yılın 141. ile 269. günleri arasında gerçekleştiği görülmüştür. Havza boyunca en yüksek akım 1988 yılında, 2102 nolu Palu akım gözlem istasyonunda yılın 109. gününde gerçekleşmiştir. En düşük akım ise 2011 yılında, 2166 nolu Loğmar akım gözlem istasyonunda yılın 228. gününde gerçekleşmiştir. Taşkın günlerinin ortalaması ile kurak günlerin ortalaması arasında yaklaşık 100 gün bulunmaktadır. Buna göre taşkınlar sırasında depolanabilen suların en az 100 gün boyunca miktarının korunarak aynı kalitede muhafaza edilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Murat Nehri Havzası, Aşırı Akımlar, Düşük Akımlar, Taşkın Mevsimselliği, Kuraklık Mevsimselliği.

ABSTRACT

Murat River, which forms the middle part of the Euphrates River basin, is the largest tributary of the Euphrates River. Murat River constitutes an important part of the water potential of the Euphrates River basin, which constitutes a significant part of Turkey's water potential. In today's conditions, where precipitation decreases with climate change, snow and ice in high places melt prematurely, causing floods, and the number of dry days increases, flooding days and dry days should be examined more carefully and water resources projects should be prepared to avoid water crises in the future. While trying to minimize the damage, appropriate projects are needed to prevent water from being wasted and to store water mobilized due to floods. Designs should be made to meet the water needs during the increasing number of dry days, by preventing leakage and evaporation losses of stored water, and by preserving the quality of the water. In the analysis, extreme and low flows of 10 EIEI flow observation stations in the basin between 1968 and 2015 were used. Directional statistics method was used in determining flood and dry seasons. In the study, it was observed that flood days in the Murat River basin occurred between the 95 th and 112 th days of the year, and dry days occurred between the 141 st and 269 th days of the year. The highest flow throughout the basin occurred in 1988, on the 109th day of the year at Palu flow observation station no. 2102. The lowest flow occurred in 2011, on the 228 th day of

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

the year at the Loğmar flow observation station no. 2166. There is approximately 100 days between the average of flooding days and the average of dry days. Accordingly, it is necessary to preserve the amount of water that can be stored during floods and maintain the same quality for at least 100 days.

Keywords: Murat River Basin, Extreme Flows, Low Flows, Flood Seasonality, Drought Seasonality.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

SAĞLIK ALANINDA EĞİTİM ALAN MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ SON
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMEDE BECERİ EĞİTİMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*
EVALUATION OF BUSINESS SKILLS TRAINING OF VOCATIONAL AND TECHNICAL
ANATOLIAN HIGH SCHOOL FINAL YEAR STUDENTS RECEIVING EDUCATION IN
THE FIELD OF HEALTH*

Ahmet ÜNSAL

*Yüksek Lisans Öğrencisi, Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri, Kırşehir,
Türkiye.*

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-5701-1524>

Nihat ÇALIŞKAN

Prof, Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Kırşehir, Türkiye.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6503-7432>

ÖZET

Okul ve sektör işbirliğine dayalı gerçekleştirilen işletmede beceri eğitimi uygulamasının sektörün ihtiyaç duyduğu kalifiye meslek elemanı yetiştirilmesi açısından önemi büyüktür. Mesleki eğitim öğrencilerinin ileriki meslek yaşamlarında oldukça önemli bir deneyim olan beceri eğitimi uygulamasının işleyişinde olumlu ve olumsuz faktörlerin neler olduğu, süreç sonunda hedeflenen kazanımlara hangi düzeyde ulaşıldığı konusunda uygulamanın sorumlusu olan öğrencilerin görüşlerinin alınması önemlidir. Bu çalışmanın amacı, sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında katıldıkları işletmede beceri eğitimi uygulamasına dair öğrenci görüşleri doğrultusunda beceri eğitiminin genel bir değerlendirmesini yapmaktır. Araştırma, nicel araştırma deseninde ve tarama modelinde yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve ölçek kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu beceri eğitime katılan öğrencilerin demografik bilgileri ile ilgili kapalı uçlu maddeler içermektedir. Araştırma kapsamında öğrencilerin işletmede beceri eğitime ilişkin görüşlerini almak için Aktaş(2015) tarafından geliştirilen, Karagül(2018) tarafından revize edilen "Beceri Eğitime Bakış Ölçeği" ($\alpha=.87$) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir İl Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı üç Sağlık Meslek Lisesinde öğrenim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun kısıtlı olması sebebiyle ayrıca bir örnekleme gidilmemiştir, çalışma grubunun tamamı olan 172 öğrenciye ulaşılmıştır. Üç ölçek formunun yanlış doldurulması nedeniyle 169 ölçek formu değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada kullanılan değişkenler alandan memnuniyet durumu, beceri eğitimi yapılan işletme türü, işletmeyi belirleyen faktör değişkenlerinden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarına dayalı öğrenci görüşlerini incelemek için betimsel analiz, ilgili değişkenlere göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek için ise varsayımlar karşılanmadığından non-parametrik testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal Wallis-H Testi kullanılmıştır. Bulgulara göre beceri eğitime bakış ölçeğinin alt boyutlarının, öğrenim görülen alandan memnuniyet durumuna göre farklılık gösterirken; beceri eğitimi yapılan işletme türü ve işletmeyi belirleyen faktöre göre anlamlı fark oluşmamıştır. Alanından memnun olan öğrenciler beceri eğitime daha olumlu bakmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İşletmede Beceri Eğitimi, Sağlık Meslek Lisesi, Mesleki Eğitim, Mesleki Eğitim Kanunu

* Bu çalışma Prof. Dr. Nihat Çalışkan danışmanlığında devam eden "Sağlık Alanında Eğitim Alan Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin İşletmede Beceri Eğitiminin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır (Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024).

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

ABSTRACT

The application of skill training in enterprises, which is carried out based on school and sector cooperation, is of great importance in terms of training qualified professional personnel needed by the sector. It is important to obtain the opinions of the students who are responsible for the application on what the positive and negative factors are in the functioning of the skill training application, which is a very important experience in the future professional lives of vocational education students, and to what extent the targeted gains are achieved at the end of the process. The aim of this study is to make a general evaluation of skill training in line with student opinions on the practice of skill training in the enterprise where senior health vocational high school students attend within the scope of the Vocational Education Law No. 3308. The research was conducted in a quantitative research design and survey model. Personal information form and scale were used as data collection tools. The personal information form contains closed-ended items regarding the demographic information of the students participating in the skills training. Within the scope of the research, the "Skills Education Perspective Scale" ($\alpha=.87$), developed by Aktaş (2015) and revised by Karagül (2018), was used to obtain students' opinions on skill training in business. The study group of the research consists of senior students studying in three Health Vocational High Schools affiliated with Kırşehir Provincial Directorate of National Education. Due to the limited size of the study group, no additional sampling was done; 172 students, the entire study group, were reached. Due to incorrect filling of three scale forms, 169 scale forms were evaluated. The variables used in the research consist of satisfaction with the field, the type of business where skills training is provided, and the factor determining the business. Descriptive analysis was used to examine student opinions based on the sub-dimensions of the scale, and Mann-Whitney U and Kruskal Wallis-H Test, which are non-parametric tests, were used to examine whether there was a significant difference according to the relevant variables, since the assumptions were not met. According to the findings, the sub-dimensions of the skill training perspective scale differ depending on the satisfaction level with the field of study; There was no significant difference according to the type of business where skills training was provided and the factor determining the business. Students who are satisfied with their field view skills training more positively.

Key Words: Skills Training in Business, Health Vocational High School, Vocational Education, Vocational Education Law

*This study is extracted from my master's thesis titled "valuation of Business Skills Training of Vocational and Technical Anatolian High School Senior Students Studying in the Field of Health" supervised by Prof. Dr. Nihat Çalışkan (Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran University, Social Sciences Institute, Master's Thesis, 2024).

GİRİŞ

Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının istenilen doğrultuda geliştirilmesi ya da ona bir takım amaçlara dönük yeni yetenekler, davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür (Akyüz, 2004).

Mesleki ve teknik eğitim, bilgi, beceri ve tutum kazandırma yoluyla bireyi, mesleğe hazırlayan eğitim türüdür. Mesleki eğitim, bir toplumda bireyin yaşamını devam ettirmesi için zorunlu olan mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle bireyin kabiliyetlerini fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (Alkan, Sezgin ve Doğan, 1998, s.3).

Alkan, Doğan ve Sezgin'e göre (1996, s.3), mesleki ve teknik eğitim genel anlamda, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırarak bireyi zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönleriyle dengeli biçimde geliştirme sürecidir. Mesleki ve teknik eğitim; birey, meslek ve eğitim boyutlarının dengeli bir biçimde bir araya getirilmesinden oluşmuş bir eğitim sürecidir ve bireyin tüm yönleriyle gelişimini esas almaktadır. Mesleki ve teknik eğitim, Milli Eğitim sisteminin bütünlüğü içinde endüstri, tarım ve hizmet sektörleriyle her türlü mesleki ve teknik eğitim hizmetlerinin planlanması, araştırılması, geliştirilmesi, organizasyonu ve eşgüdümü ile yönetim, denetim ve öğretim etkinliklerinin bütünüdür.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Mesleki eğitimin içerisinde yer alan sağlık meslek liseleri ile sağlık kurumlarında profesyonel sağlık ekiplerine yardımcı olacak ve verimli çalışmalarını sağlayacak nitelikli ara kademe sağlık elemanları yetiştirmek amaçlanmaktadır. Dünyada her alanda olduğu gibi sağlık alanında da yaşanan hızlı gelişmeler gelecek açısından bugünkünden farklı bilgi ve pratikler kazandıracak bir eğitimi zorunlu hale getirmektedir. Öğretim programları da toplumun gereksinimlerine, değişen ve dönüşen dünya koşullarına, öğretim alan bireylerin ilgi ve isteklerine göre geliştirilmeli ve güncellenmelidir. Toplumdaki bireylerin daha sağlıklı yaşamasının sağlanması, sağlık hizmetlerinin daha kaliteli ve etkin verilebilmesi için hekim kadar donanımlı, alanına hâkim hekim dışı sağlık personeline ihtiyaç duyulmaktadır. (Alkan, Sezgin ve Doğan, 1976:136-137).

İşletmede beceri eğitimi ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumları öğrencilerinin beceri eğitimlerini işletmelerde, teorik eğitimlerini ise mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında veya işletme ve kurumlarca tesis edilen eğitim birimlerinde yaptıkları eğitim uygulamalarıdır (Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği, 2002).

Beceri eğitimi verilen tüm eğitim programlarında olduğu gibi sağlık meslek liselerinde de teorik ve pratiğe dayalı eğitim birebirini tamamlayacak şekilde planlanmaktadır. Beceri eğitimi olan klinik uygulamalar sağlık eğitimi için çok önem arz etmektedir. Sağlık kurumlarında yapılan beceri uygulamaları öğrencilerin teorik olarak öğrendikleri bilgileri gerçek bir iş ortamında uygulayarak pratik kazanmalarına imkân sağlamaktadır. Beceri uygulamalarında amaç öğrencilerin; pratiğe dayalı becerilerini geliştirmelerini sağlamak, teorik bilgilerini teknik bilgilerle bütünleştirerek öğrenmelerini gerçekleştirmek, meslek alanında profesyonel bir yeterlilik kazandırmak, etkin karar verme, birlikte ekip olarak çalışma, ekip elemanları ile sağlıklı iletişim kurma gibi beceriler geliştirmelerine katkı sağlamaktır. (Velioğlu, 1994).

Hemşirelik mesleğinin teori ve pratiğini öğrencilere aktarmak hemşirelik eğitiminin temel amacıdır. Bu nedenle eğitim süreci, öğrencilerin meslek alanlarıyla ilgili bilgi, beceri, tutum ve etik standartları içselleştirmelerine ve bunları kendi davranışlarının bir parçası haline getirmelerine yardımcı olmalıdır. Bir eğitim programının iki temel unsuru olan teori ve uygulamayı birleştirmek ve öğrenmeyi deneyime dayandırmak meslek eğitimi için çok önemlidir (Salvage, 1995). Klinik eğitim, hemşirelik ve diğer sağlık programlarındaki eğitimin temel bir bileşenidir (Chan, 2002). Hemşirelik öğrencileri için gerçek öğrenmenin klinik eğitim sürecinde gerçekleştiğini görülmektedir. Klinik uygulamada öğrenciler hemşirelik mesleğinde mevcut olan değer, tutum, bilgi ve becerileri ustaca kazanması beklenmektedir (Chan, 2002). Klinik eğitim öğrencinin, eleştirel düşünme ve analiz etme, psikomotor, iletişim, yönetim becerilerini geliştirmeyi ve mesleğini yerine getirmede kendine güven duymasını sağlamayı amaçlar (Grealish, Carroll, 1998). Klinik eğitim öğrenciye, eğitim ortamındaki rol modellerini gözlemleme, bireysel uygulama imkânı sağlama, görülen, duyulan, hissedilen ve yapılanlar hakkında düşünmesine olanak sağlar (Thorell-Ekstrand ve Bjorvellm, 1995).

Planlaması iyi yapılmış, verilmek istenen eğitim için gerekli yeterliliğe sahip klinik ortamların öğrencilerin özgüvenlerinde artışa ve profesyonel mesleki yeterliliklerinin gelişmesine imkân verdiği görülmüştür (Elçigil ve Yıldırım 2011).

Klinik eğitim, öğrencilerin okullarda görmüş oldukları teorik bilgiye dayandığında etkili olur. Bu anlamda teorik bilgiler okulda öğrenilmesine müteakip, teorik bilgiler ışığında sistematik bir klinik uygulamanın planlanması gerekmektedir. Uygulama başladığında, mesleki bilgi ve beceriler arasındaki ilişkiler tanımlanmalıdır. Aynı zamanda klinik uygulama öncesinde öğrencilerin ön öğrenmelerini ve klinik uygulama süresince öğrencilerin deneyimlerini değerlendirmeyi ve onların öğrenme gereksinimlerini fark etmelerini sağlayacak uygulamalara yer verilmelidir. Vaka çalışmaları ile düzenli geri dönüt vermek, sunumlar yapmak bu anlamda yol gösterici olabilmektedir (Vatansever ve Mert 2017).

Klinik uygulamalarda hataların olması çok ciddi sonuçlara yol açabileceği için mesleki beceri eğitime gereken zaman ve önem verilerek, beceri eğitiminin her aşaması sürekli yakından takip edilmeli ve değerlendirilmelidir (Mete ve Uysal 2010).

Araştırmanın Amacı

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Araştırmanın genel amacı sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında katıldıkları işletmede beceri eğitimi uygulamasına dair öğrenci görüşleri doğrultusunda beceri eğitimini genel bir değerlendirmesini yapmak, güçlü ve zayıf yönlerini oraya koymak ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalara zemin hazırlamak amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıda belirlenen sorulara cevap aranacaktır:

İşletmede beceri eğitimi yapan öğrencilerin görüşleri;

Öğrenim gördükleri alandan memnuniyet durumuna göre farklılık göstermekte midir?

İşletme türüne göre farklılık göstermekte midir?

İşletmeyi belirleyen faktöre göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sağlık alanında eğitim alan mesleki ve teknik anadolu lisesi son sınıf öğrencilerinin işletmede beceri eğitimi hakkındaki görüşleri doğrultusunda beceri eğitiminin genel bir değerlendirmesini yapmayı amaçlayan bu çalışmada survey (tarama) modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, “Geçmişte ya da günümüzde var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır”. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı üç Sağlık Meslek Lisesinde öğrenim gören son sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenci sayısının kısıtlı olması sebebiyle herhangi bir örneklem yapılmamıştır, çalışma grubunun tamamı olan 172 öğrenciye ulaşılmıştır. Topanan ölçek formundan üçü yanlış doldurulduğundan değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınan ölçek formu sayısı 169’dur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin işletmede beceri eğitimine ilişkin görüşlerini belirlemek için Aktaş(2015) tarafından geliştirilen, daha sonra Karagül(2018) tarafından revize edilen “Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği” kullanılmıştır. Karagül (2018) çalışmasında, 41 soru ve ifadeden oluşan ölçeği faktör analizi ile 25 madde 6 faktör; Çalışma Koşullarına İlişkin Görüşler (5), Yönelimsel koşullara İlişkin Görüşler (5), Çalışma Alanına İlişkin Görüşler (4), İmkânlara ulaşım İlişkin Görüşler (5), Ortamla İlgili Kişisel Algıya İlişkin Görüşler (4), İşyerinde Tacize İlişkin Görüşler (2) oluşturarak kullanmıştır. “Beceri eğitimine bakış ölçeği” 5’li Likert türünde yanıtların alındığı bir ölçektir. 5’li Likert düzeni, Kesinlikle Katılmıyorum(1), Katılmıyorum(2), Kararsızım(3), Katılıyorum(4), Kesinlikle Katılıyorum(5) değerleri ile ölçülen ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı 0.87 ve açıklanan varyansı 0.58 olarak belirlenmiştir. Ayrıca katılımcıların öğrenim gördüğü alandan memnuniyet durumu, işletme türü, işletmeyi belirleyen faktör gibi araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında bilgi elde edebilmek için araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada, veri analizi .05 anlamlılık düzeyinde SPSS (v.24) programı kullanılarak yapılmıştır. Ölçümlerin güvenilirliğini değerlendirmek için Cronbach Alfa katsayısı baz alınmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik yöntemlerinden frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (x), Standart sapma (ss) yararlanılmıştır. Gruplar arası farklılık incelenirken nonparametrik testler (Mann-Whitney U, Kruskal Wallis-H Testi) kullanılmıştır. Nonparametrik testler uygulanmadan önce, normallik, varyans homojenliği ve bağımsızlık gibi varsayımların sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilmiştir. Sonuçlar, tüm varsayımların yerine getirilmediğini göstererek nonparametrik testlerin kullanılmasına olanak tanımıştır. Normallik varsayımı, Shapiro-Wilk testi ve histogramlar ile normal olasılık grafiklerinin görsel incelemesi aracılığıyla değerlendirilmiştir. Varyans homojenliği varsayımı, Levene testi kullanılarak analiz edilmiştir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

BULGULAR

Araştırma verilerinin analizinden elde edilen bulgularda; öncelikle çalışma grubunun demografik özelliklere göre dağılımı tablo halinde verilmiştir. Daha sonra araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerinin, demografik değişkenlere göre yapılan analizlere ilişkin bulgular olmak üzere altı tablo şeklinde sunulmuştur.

BETİMSSEL ANALİZ SONUÇLARI

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin betimleyici istatistikler, Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı(n=169)

Değişkenler	Gruplar	Frekanslar
Okulda öğrenim gördüğünüz alandan memnun musunuz?	Evet	126 – (%74,6)
	Hayır	43 – (%25,4)
Beceri eğitimi yaptığınız işletmenin türü nedir?	Kamu kuruluşu	163 – (%96,4)
	Özel sektör	6 – (%3,6)
	Kendim	57 – (%33,7)
Beceri eğitimi yaptığınız işletmeyi kim belirledi?	Ailem	4 – (%2,4)
	Öğretmenlerim	104 – (%61,5)
	Diğer	4 – (%2,4)

Tablo 1 incelendiğinde; okulda öğrenim gördüğünüz alandan memnun musunuz? Sorusuna öğrencilerin %74,6’sının evet, %25,4’nün ise hayır cevabını verdiği görülmektedir. Beceri eğitimi yaptığınız işletmenin türü nedir? Sorusuna verdikleri yanıtlar incelendiğinde %96,4’nün kamu kuruluşu, %3,6’sının ise özel sektör olduğu görülmektedir. Beceri eğitimi yaptığınız işletmeyi kim belirledi? Sorusuna öğrencilerin %33,7’sinin kendim, %2,4’nün ailem, %61,5’nin öğretmenlerim, %2,4’nün de diğer olarak cevap verdikleri görülmektedir.

Ölçeğimizde yer alan ifadelerin beşli sıralama ölçeğine uygun olarak elde edilen ortalama puanlarının yorumlanması ve derecelendirilmesi Tablo 2’de verilen puan sınırları temel alınarak değerlendirilmiştir. Tabloda yer alan puan sınır değerleri, ölçeğe katılan bireylerin ölçek formunda yer alan ifadelere katılma düzeylerine ait cevapların aritmetik ortalamasının eşit dört aralığını ifade etmektedir.

Tablo 2. Ölçek Maddelerinin Puan Sınırları

	Puan	Ortalama aralığı	Düzye
Kesinlikle katılmıyorum	1	1.00 – 1.79	Çok düşük
Katılmıyorum	2	2.60 – 3.39	Düşük
Kararsızım	3	2.60 – 3.39	Orta
Katılıyorum	4	3.40 – 4.19	Yüksek
Kesinlikle katılıyorum	5	4.20 – 5.00	Çok yüksek

Beceri eğitiminde karşılaşılan sorunlar ölçeğinin alt boyutlarına ait betimleyici istatistikler Tablo 3’de verilmiştir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Tablo 3. Beceri Eğitimine Bakış Ölçeğinin Alt Boyutlarına Ait Betimleyici İstatistikler

Alt Boyutlar	N	$\bar{X}$	S.S.	Düzy
Çalışma Koşulları	169	4,0899	,86131	Yüksek
Yönetmel Koşullar	169	4,2533	,81167	Çok Yüksek
Çalışma Alanı	169	4,1672	1,00287	Yüksek
İmkânlarla Ulaşım	169	4,3598	,74724	Çok Yüksek
Ortamla İlgili Kişisel algı	169	4,0222	1,01801	Yüksek
İşyerinde Taciz	169	4,1538	1,12995	Yüksek
Ölçek Geneli	169	4,1832	,68011	Yüksek

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin “Beceri Eğitimine Bakış” ölçeği alt boyutlarında en yüksek puan ortalamasını “İmkânlarla Ulaşım” alt boyutu ifadelerinin aldığı; en düşük puan ortalamasını ise “Ortamla İlgili Kişisel Algı” alt boyutu ifadelerinin aldığı bulgusu elde edilmiştir. Beceri Eğitimine Bakış Ölçeği geneline ait puan ortalaması da “Yüksek(Katılıyorum)” düzeyinde bulunmuştur.

DEMOGRAFIK GRUPLARDAKI FARKLILIKLAR

Araştırmada kullanılan beceri eğitime bakış ölçeğinin boyutlarının öğrenim görülen alandan memnuniyete, beceri eğitimi yapılan işletme türüne göre farklılık gösterip göstermediği “Mann-Whitney U Test”; beceri eğitimi yapılan işletmeyi belirleyen faktöre göre farklılık gösterip göstermediği ise “varyans analizi (Kruskalwallis)” ile test edilmiştir.

Tablo 4. Öğrenci görüşlerinin Öğrenim Görülen Alandan Memnuniyet Durumuna Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken		N	MR	U	W	P
Çalışma Koşulları(CK)	Evet	126	90,78	1980,500	2926,500	,008
	Hayır	43	68,06			
Yönetmel Koşullar (YK)	Evet	126	89,98	2082,000	3028,000	,021
	Hayır	43	70,42			
Çalışma Alanı (CA)	Evet	126	91,40	1902,500	2848,500	,003
	Hayır	43	66,24			
İmkânlarla Ulaşım (IU)	Evet	126	90,92	1963,000	2909,000	,005
	Hayır	43	67,65			
Ortamla ilgili Kişisel Algı (OK)	Evet	126	94,60	1499,500	1499,500	,000
	Hayır	43	56,87			
İş Yerinde Taciz İle İlgili Kişisel Algı (IT)	Evet	126	90,72	1988,000	1988,000	,005
	Hayır	43	68,23			

Araştırmada beceri eğitime bakış ölçeğinin alt boyutlarının, öğrenim görülen alandan memnuniyet durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda (Tablo 4) $p < 0,05$ değerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Öğrenim gördükleri alandan memnun olan öğrencilerin Mean Rank(MR) sıra ortalamaları, öğrenim gördüğü alandan memnun olmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Okuduğu alandan memnun olan öğrencilerin beceri eğitime daha olumlu baktığını söyleyebiliriz.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Tablo 5. Öğrenci görüşlerinin Beceri eğitimi yapılan İşletme Türüne Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişken	İşletme	N	MR	U	W	P
Çalışma Koşulları(CK)	Kamu	163	84,59	421,500	13787,500	,561
	Özel	6	96,25			
Yönetmel Koşullar (YK)	Kamu	163	85,14	465,500	486,500	,839
	Özel	6	81,08			
Çalışma Alanı (CA)	Kamu	163	84,62	465,500	13792,500	,582
	Özel	6	95,42			
İmkânlara Ulaşım (IU)	Kamu	163	85,28	444,000	465,000	,690
	Özel	6	77,50			
Ortamla ilgili Kişisel Algı (OK)	Kamu	163	84,99	488,000	13854,000	,993
	Özel	6	85,17			
İş Yerinde Taciz İle İlgili Kişisel Algı (IT)	Kamu	163	84,72	443,500	13809,500	,679
	Özel	6	92,58			

Araştırmada beceri eğitimine bakış ölçeğinin alt boyutlarının, beceri eğitimi yapılan işletme türüne göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda (Tablo 5) $p>0,05$ değerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 6. Öğrenci görüşlerinin Beceri Eğitimi Yapılan İşletmeyi Belirleyen Faktöre Göre Kruskal Wallis H Testi Sonuçları

Değişken	Tercih Faktörü	N	MR	X2	P
Çalışma Koşulları(CK)	Kendim	57	84,68	2,030	,566
	Ailem	4	74,13		
	Öğretmenlerim	104	86,80		
	Diğer	4	53,75		
Yönetmel Koşullar (YK)	Kendim	57	90,90	6,353	,096
	Ailem	4	46,88		
	Öğretmenlerim	104	84,83		
	Diğer	4	43,38		
Çalışma Alanı (CA)	Kendim	57	88,89	4,097	,251
	Ailem	4	40,00		
	Öğretmenlerim	104	84,86		
	Diğer	4	78,25		
İmkânlara Ulaşım (IU)	Kendim	57	86,40	3,908	,272
	Ailem	4	43,38		
	Öğretmenlerim	104	86,53		
	Diğer	4	66,75		
Ortamla ilgili Kişisel Algı (OK)	Kendim	57	93,44	4,172	,243
	Ailem	4	53,25		
	Öğretmenlerim	104	81,98		
	Diğer	4	75,00		

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

	Kendim	57	83,20		
İş Yerinde Taciz İle İlgili Kişisel Algı (IT)	Ailem	4	81,75	,919	,821
	Öğretmenlerim	104	86,82		
	Diğer	4	66,63		

Araştırmada beceri eğitime bakış ölçeğinin alt boyutlarının, beceri yapılan işletmeyi belirleyen faktöre göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere yapılan Kruskal Wallis H testi sonucunda (Tablo 6) $p>0,05$ değerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur bulgusu elde edilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma sağlık alanında eğitim alan mesleki ve teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin eylül-haziran ayları arasında sağlık kurumlarında katıldıkları işletmede beceri eğitimi uygulamasına ilişkin görüşleri ve bu görüşlerin demografik özelliklere göre istatistiki olarak fark gösterip göstermediğini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Araştırma sonucunda veri analizine dayalı bulgular elde edilmiş ve bulgulara bağlı olarak da sonuç ve öneriler ortaya konmuştur.

Çalışmaya katılan öğrencilerin “**çalışma koşulları**” faktörüne verdikleri cevaplar incelendiğinde; “Beceri eğitimi yapılan işletmenin çalışma koşulları” puan ortalaması 4,0899 “Yüksek(Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre, işletmelerde beceri eğitimi yapan öğrencilerin, işyerindeki çalışma koşulları, çalışma saatleri ve fazla mesaiye ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar Nayır(2006) tarafından yapılan çalışma ile örtüşmektedir, Zengin(2014), Civelek(2014), Aktaş(2015), Karagül(2018) tarafından yapılan çalışmalardaki sonuçlar ile farklılık göstermektedir. Bu durumun da beceri eğitimi yapılan sektörle ilgili olduğu söylenebilir. Sağlık kurumlarının kamu kurumu olması ve çalışma saatleri ve koşullarının belirli bir disiplin göstermesi memnuniyet durumunu artırdığı düşünülebilir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, “**yönetmelik koşulları**” faktöründe yer alan maddelere verdikleri cevapların düzeyleri incelendiğinde “Yönetmelik Koşullara Bakışı” puan ortalaması 4,25 “Çok Yüksek(Kesinlikle Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlara göre öğrencilerin işletmede beceri eğitimi süresince koordinatör öğretmenlerin ve okul yönetiminin sürece olumlu yönde katkı sağladıkları, öğrencilerle yeterince iletişim içinde oldukları ve öğrencilerin sorunları ile yeteri kadar ilgilendikleri için böyle bir görüş belirttikleri düşünülmektedir. Bu sonuçlar Aktaş(2015), Karagül (2018) tarafından yapılan çalışmalarda orta düzeyde bulunmuştur ve bu çalışmalardaki sonuçlarla tam olarak örtüşmemektedir. Bozak(2019) yaptığı çalışmada ise öğrencilerin koordinatör öğretmenle ilgili görüşlerinde öğretmenlerin her hafta işletmeye düzenli olarak gitmediklerini, işletmeye geldiklerinde kendileri ile görüşmediklerini, kendileri için bir eğitim planı hazırlamadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, “**çalışma alanı**” faktöründe yer alan maddelere verdikleri cevapların düzeyleri incelendiğinde, “Çalışma Alanına Bakışı” puan ortalaması 4,25 “Yüksek(Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin okulda eğitim gördükleri alanla ilgili görüşlerinin yüksek düzeyde olumlu olduğu, mezun olduktan sonra alanıyla ilgili bir meslekte çalışmak ya da bir üst öğrenime devam etmek istediği, öğrenim gördüğü alanın kişisel özelliklerine uygun olduğu ve alanı tanıdıktan sonra alana olan ilgilerinin arttığı söylenebilir. Elde edilen araştırma sonuçları Çevik (2012) ve Örnek(2021) tarafından yapılan çalışmalarda elde edilen bulgularla ile benzerlik göstermektedir. İlgili çalışmada öğrencilerin mezuniyet sonrası öğrenim gördükleri sektörde çalışmak istedikleri ve bu meslekte başarılı olacaklarını düşündükleri sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, “**imkânlarla ulaşım**” faktöründe yer alan maddelere verdikleri cevapların düzeyleri incelendiğinde, “İmkânlarla Ulaşım Bakışı” puan ortalaması 4,36 “Çok Yüksek(Kesinlikle Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, işletmede bulunan yönetici, birim sorumlusu ve diğer personelin öğrencilerin işletmede beceri eğitimi çalışmalarına olumlu katkı sağladıkları, araç gereç kullanımı konusunda öğrencilere yeterli düzeyde yardımcı oldukları ve öğrencilerin işe alışma sürecinde onlara destek oldukları, işletmenin yemek, ulaşım gibi sosyal imkanlarından yeterince faydalanmaları konusunda beceri eğitime katılan öğrencilerin çok yüksek düzeyde olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin imkânlarla ulaşım ile ilgili ifadelerin tamamına yönelik görüşlerinin çok yüksek düzeyde olumlu olduğu söylenebilir. Elde

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

edilen bu sonuçları benzer çalışmalarla örtüştürdüğümüzde Karagül(2018) tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermekte, Akay(2018) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin işletme koşullarından şikâyet etmeleri ile farklılık göstermektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, “**ortamla ilgili kişisel algı**” faktöründe yer alan maddelere verdikleri cevapların düzeyleri incelendiğinde, “Ortam Koşullarına Bakışı” puan ortalaması 4,02 “Yüksek(Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin beceri eğitimi süresince cinsiyet ayrımına maruz kalmadıkları, iş ortamının stresten uzak olumlu bir atmosfere sahip olduğu, dolayısıyla da öğrencilerin kendini zinde hissettiği, zaman zaman işletmenin diğer birimlerinde de görevlendirilerek daha fazla pratik yapma imkânı sağlandığı gibi ortam koşullarına yönelik görüşlerinin yüksek düzeyde olumlu olduğu söylenebilir. Bu sonuçlar benzer çalışmalarla kıyaslandığında Aktaş(2015) ve Karagül(2018) tarafından yapılan çalışma sonuçları ile örtüşmemektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin, “**iş yerinde taciz**” faktöründe yer alan maddelere verdikleri cevapların düzeyleri incelendiğinde, “İşyerinde Taciz” puan ortalaması 4,15 “Yüksek(Katılıyorum)” düzeyde bulunmuştur. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin beceri eğitimi süresince işyerinde hastalar ve çalışanlar tarafından herhangi bir sözlü tacize uğramadıkları bu nedenle de tacize ilişkin tutumlarının yüksek düzeyde olumlu olduğu, iş yerinde taciz olaylarının pek yaşanmadığı söylenebilir. Elde edilen bu sonuç Pak(2015), Karagül(2018) tarafından yapılan çalışma sonuçları ile örtüşmemektedir.

Araştırmada beceri eğitimine bakış ölçeğinin alt boyutlarının, öğrenim görülen alandan memnuniyet durumuna göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda alt boyutların tamamında anlamlı farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Öğrenim gördükleri alandan memnun olan öğrencilerin Mean Rank (MR) sıra ortalamaları, öğrenim gördüğü alandan memnun olmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha yüksektir. Okuduğu alandan memnun olan öğrencilerin beceri eğitimine daha olumlu baktığını söyleyebiliriz.

Araştırmada beceri eğitimine bakış ölçeğinin alt boyutlarının, beceri eğitimi yapılan işletme türüne göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek üzere yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda alt boyutların hiçbirinde anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu(%96,4) beceri eğitimini kamu hastanelerinde az bir kısmı (%3,6) ise özel hastanelerde yapmaktadır. Her iki kurumda da çıkan sonuçlara göre öğrencilerin beceri eğitimine ilişkin görüşleri olumlu yönde paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin beceri yaptıkları işletmeyi kimin belirlediğine göre karşılaştırılmasına ait Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre puan ortalamalarının beceri eğitimi görülen işletmeyi kimin belirlediğine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgusu elde edilmiştir.

Araştırma sonunda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde sağlık alanında eğitim alan öğrencilerin işletmede beceri eğitiminden memnun oldukları yönündedir. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde sağlık eğitimi alan öğrencilerin işletmede beceri eğitimine karşı algılarını olumlu ya da olumsuz yönde belirleyen en önemli husus beceri eğitimi sürecinin sorun yaşamadan geçirilmesidir. Yukarıdaki tartışmalar ve araştırma sonuçları dikkate alındığında şu önerilere yer verilebilir. Koordinatör öğretmenler haftalık işletme ziyaretlerini yapmalı ve bu ziyaretlerde öğrencilerle görüşmelidir. Öğrencilerin okuduğu meslek alanına ilgi duyması sağlanmalıdır. İşletmede beceri eğitiminde eğitim sorumlusu bulundurulmalı, öğrenciler eğitim sorumlusunun gözetiminde beceri eğitimi uygulamasını yapmalıdır. İşletmenin sosyal imkânlarından personel gibi yararlandırılmalıdır. İşletme belirlenirken öğrencinin görüşleri dikkate alınmalıdır.

KAYNAKLAR

Aktaş, K. (2015). *Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Beceri Eğitimleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Akyüz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin, İ. (1996). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları: kavramlar, gelişmeler, uygulamalar, yönelmeler*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Bozak, A. (2019). Meslek Lisesi Bilişim Teknolojileri Alanı Öğrencilerinin İşletmelerde Beceri Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Denizli İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Chan, D.S.K. (2002). Association between student learning outcomes from their clinical placement and their perceptions of the social climate of the clinical learning environment. *International Journal of Nursing Studies*, 39, 517-524.

Civelek, H. (2014). Ortaöğretim düzeyindeki turizm öğrencilerinin turizm sektörüne ilişkin görüşleri (Trabzon İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi, İstanbul.

Çevik, R. (2012) “Ortaöğretim Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Beceri Eğitimine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Ankara.

Elçigil A ve Yıldırım Sarı H. (2011). Facilitating factors in clinical education in nursing. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 4(2), 67-71.

Grealish, L. & Carroll. G. (1998). Beyond pre-ceptorship and supervision: a third clinical teaching model emerges for australian nursing education. *Australian Journal of Advanced Nursing*, 15 ,3 -11.

Karagül, A. (2018) *Turizm Eğitimi Alan Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin İşletme Beceri Eğitimine Yönelik Algıları: Muğla Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Karasar, N. (2006). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mete, S., & Uysal, N. (2010). Hemşirelik Mesleksel Beceri Laboratuvarındaki Psikomotor Beceri Eğitiminin Öğrenci Ve Eğiticiler Tarafından Değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 12(2), 28-38.

Nayır, İ. (2006). *Ticaret Meslek Lisesi Öğrencilerinin Staj Eğitiminden Beklentileri ve Staj Eğitimi Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Pak, Ö. (2015) “Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitimi ve Zorunlu Staj: Turizm Meslek Lisesi Örneği”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.

Salvage, J. (1995). *Hemşirelikte etkinliğe doğru eylem*. Ankara: Aydoğdu Ofset.

Thorell-Ekstrand I. & Bjorvellm, H. (1995). Nursing students’ experience of care planning activities in clinical education. *Nursing Education Today*, 15,196- 203.

Vatansever, N., & Mert, K. (2017). Hemşirelikte Klinik Eğitimin Yeri Ve Önemi. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 33-36. <https://doi.org/10.30934/Kusbed.359243>

Velioglu P (1994) İ lemlere İlişkinin Düğünsel Temelleri. İstanbul.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

THE CONNECTION OF GENDER, POLITICAL, BUSINESS PARTICIPATION AND
SOCIAL MEDIA:

AN ANALYSIS OF FACTORS AGAINST WOMEN IN POLITICS AND BUSINESS IN
NIGERIA

Nwanegbo Chima Samuel

Nisantasi University, Institute of Social Science, International business management, Istanbul turkey

<https://orcid.org/0009-0005-8005-5523>

Assit. Prof.Dr Duygu Uludağ

Orcid: 0000-0003-4822-0195

ABSTRACT

Patriarchalism, a legacy of gender discrimination, and marginalization of women in politics in Nigeria have all favored a slow or non-existent engagement of women in politics. This thesis focused on the barriers that prevent women from becoming elected officials and engagement of social media participation in Sokoto City. To conduct a survey, using the theories of cultural lag and quantitative methodologies, cultural lags have to be factored into the study design. First, a Likert scale questionnaire that contained 21 items was utilized to gather responses from 470 individuals. Data was obtained through a questionnaire, and data analysis involved the use of descriptive statistics (frequency, percentages and mean). It was found that women constituted the majority of the electorate that was not active in politics. the study showed that socioeconomic and cultural impediments, household duties, bearing children, a lack of family support, and lack of enabling opportunities were among the most often cited challenges stated by female participants advocating against their engagement in politics Only a handful of the women who held political leadership positions agreed that their involvement in politics brought about a beneficial impact in their communities. However, the majority of the women stated that they participated in social media while doing very little in terms of politics. It is argued in this thesis that if some of the problems outlined above are addressed, the prospects for Nigerian women in politics will be optimistic. Women in Nigeria should be empowered in their political engagement, particularly in regard to participating in grassroots communities, so as to better strengthen their capacity for a meaningful contribution to the country's political development.

Key Words: Discrimination, Gender Inequality, Political Participation, Social Media, Women, Nigeria.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

DOĞA İLE YABANCILAŞMAYI AZALTICI BİR EĞİTİM MODELİ İÇİN İLKOKUL YAPILARINA KENTSEL TARIM EKLENTİSİ

URBAN AGRICULTURE EXTENSION TO ELEMENTARY SCHOOL BUILDINGS FOR AN EDUCATIONAL MODEL TO REDUCE ALIENATION FROM NATURE

Burak KOLTUKOĞLU

Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye.

Doç. Dr. Kunter Manisa

Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye.

ÖZET

İnsanlık, artı değer üretebileceğini keşfettiğinden beri doğuracağı sonuçları önemsemeden sınırsız bir ekonomik büyüme hedeflemiş, bu hedef insanlığın tüketim alışkanlıklarını değiştirmiştir. Sonuç olarak, birbirini tetikleyerek büyüyen üretim ve tüketim döngüsü, doğa ile yabancılaşmanın katlanarak artmasına sebep olmuş, nihayetinde ortaya çıkan etkilerle Dünya geri döndürülmesi zor bir sürece girmiştir.

Sürdürülebilir toplum yapısına ulaşabilmek için, toplum ile doğa arasındaki zaruri metabolik döngüdeki yabancılaşmayı terse döndürecek, insan ile doğa etkileşimini tekrar arttıracak öneriler geliştirmek gerekmektedir. Bu amaca ulaşmada, çevre bilincinin kazanılması, çevreye yönelik farkındalık, bilgi, tutum, beceri ve katılım kavramlarının çocukluk çağında kavranması, başka bir deyişle bu kazanımları sağlayacak uygulamalı çevre eğitime imkân sağlanması büyük önem taşımaktadır. Fakat doğanın kendisinin örnek bir eğitim modeli olmasına karşın, okullardaki çevre olanaklarının sınırlı oluşu, öğrencilerde çevre bilincinin gelişmesini engellemektedir.

Bu nedenle, bu çalışmada kentleşme, kentsel tarım ve çevre eğitimi konuları başta olmak üzere ulusal ve uluslararası literatür araştırması yapılarak, doğa, tarım ve kentli ilişkisini sağlayabilen başarılı uluslararası eğitim modelleri incelenerek, ülkemiz ilkokul yapılarına nasıl applike edilebileceği araştırılmıştır. Araştırma bölgesi, Türkiye İstatistik Kurumu'nun "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2019" verilerinde 10.147 kişi/km² yaşayan ve İstanbul Beşiktaş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2019 Yılı İstatistikleri'ne göre 19 resmi 20 özel okula sahip İstanbul İli Beşiktaş İlçesiyle sınırlandırılmıştır.

Dünya örneklerine irdelendiğinde, uygulamalı çevre eğitimi okul bahçelerinde, çevre çiftliklerde, yakın bölgedeki koru ya da ormanlık alanda, coğrafi yapının sunduğu ortamlarda gerçekleştirilmektedir. Ancak İstanbul İli Beşiktaş İlçesi ilkokulları incelendiğinde okul bahçelerinin uygulama bahçesine dönüştürülecek niteliklere sahip olmadığı, yakın bölgede kayıtlı çiftlik bulunmadığı, ilçe sınırları içerisinde ya da yakın çevrede kaydedilmiş koruların büyük çoğunluğunun özel kullanıma tahsis edildiği görülmektedir. Buna karşın, okulların atıl durumdaki teras çatılarının zemin üstü örtü altı kentsel tarım alanı olarak hizmet verebilmesi için önemli bir potansiyel barındırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Uygulamalı Çevre Eğitimi, Kentsel Tarım, Kullanım Dönüşümü.

ABSTRACT

Since humanity discovered it could generate surplus value, it has pursued unlimited economic growth without considering the resulting consequences, altering humanity's consumption habits in the process. As a result, the consumption cycle has led to an increasing alienation from nature, ultimately resulting in a challenging process to reverse the effects and restore the world.

In order to achieve a sustainable society, it is necessary to develop proposals that will reverse the alienation in the essential metabolic cycle between society and nature, and increase the interaction between humans and nature. For attaining this goal, it is of great importance to acquire environmental

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

awareness, knowledge, attitudes, skills, and participation concepts in childhood, in other words, to provide opportunities for applied environmental education that will provide these gains. However, despite nature itself being an exemplary educational model, the limited environmental facilities in schools hinder the development of environmental awareness in students.

Therefore, in this study, a literature review was conducted on urbanization, urban agriculture, and environmental education, as well as successful international education models that establish the relationship between nature, agriculture, and urban areas. The aim was to investigate how these models can be applied to primary school buildings in our country. The research area was limited to the Beşiktaş District of Istanbul City, which has a population density of 10,147 people/km² according to the "Address-Based Population Registration System 2019" data of the Turkish Statistical Institute, and is home to 19 public and 20 private schools according to the 2019 Statistics of the Beşiktaş District National Education Directorate.

When examined in the context of global examples, applied environmental education is carried out in school gardens, nearby farms or forests, and in environments provided by the geographical structure. However, when primary schools in the Beşiktaş District of Istanbul City are examined, it is observed that school gardens do not have the qualities to be converted into application gardens, there are no registered farms in the vicinity, and the majority of the forests recorded within the district boundaries or in the nearby area are allocated for private use. On the other hand, it has been determined that the idle rooftop terraces of schools hold significant potential to serve as above-ground urban agriculture areas.

Keywords: Applied Environmental Education, Urban Agriculture, Adaptive Reuse.

GİRİŞ

Roma kulübü üyelerine göre, yakın gelecekte insanlığın sınai üretimi sifıra düşmüş, nüfusu felaket ölçüde azalmış, uygarlığı uzak bir anıya dönüşmüş bir vaziyete, dünyanın ise havası, denizi ve toprağı kurtarılamayacak ölçüde kirlenmiş ve bozulmuş hale gelecektir (Meadows, 1972). Bu tehlikeli öngörü farklı şekillerde sürekli olarak karşımıza çıksa dahi, insanın doğadan uzaklaşma gayreti bu uyarıları dikkate almadan son sürat devam etmektedir.

Doğa ile insan arasındaki yabancılaşmayı terse döndürebilmek ve toplumu bilinçlendirebilmek için, Birleşmiş Milletler, "İnsan Çevresi" adlı ilk toplantıyı 1972 yılında Stockhom'de yapmış, 1975 yılında Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)'na ilave olarak Uluslararası Çevre Eğitimi Programını (IEEP) başlatmıştır. 1977 yılında Tiflis'te hükümetler arası gerçekleştirilen konferansta, çevre eğitimi konusunda uluslararası işbirliğinin gereğine işaret edilerek UNESCO ve UNEP' in girişimlerinin tüm uluslararası toplumu kapsayacak şekilde genişletilmesi kabul edilmiştir. Tiflis Bildirgesi adıyla anılan çalışma, çevre eğitiminin eğitim süreçleri içinde yer almasını sağlamış ve çalışmada ulusal ve uluslararası düzeyde çevre eğitiminin geniş çerçevesiyle birlikte niteliği, amaçları ve pedagojik esasları belirtilmiştir (Ünal ve Dımişki, 1999).

İlkokul dönemi, bireyin kişiliğinin kalıcı olarak oluşmaya başladığı, insan hayatındaki en önemli zaman aralıklarından biridir. Bu nedenle, Tiflis Bildirgesi'ne göre çevre eğitimi içinde yer alan farkındalık, bilgi, tutum, beceri ve katılım kavramlarının ilkökul öğrencileri tarafından kavranması büyük önem taşımaktadır.

Yayla, Ceylan ve Ülker'in (2014) belirttiğine göre, doğadaki temeli oluşturan doğum, büyüme, ölüm gibi bir olaylar ikincil çocuk evresindeki çocuklara ilginç gelen ve bu yaş aralığının merak ettikleri temel biyolojik konulardır. Ayrıca çocuğun okuldaki başarısını arttıran gözlem, sınıflandırma ve iletişim becerileri doğa ile ilgilenmesi sırasında gelişebilmektedir. Doğa ile temas, çocukların fiziksel ve motor becerilerinin gelişimini desteklerken, birçok öğrenme fırsatı sağlayarak onların bilişsel ve dil gelişimlerine de katkı sağlayabilmektedir. Ayrıca çocukların, kendisi ile ilgilenen bir yetişkin ile bu deneyimlerini paylaşma fırsatı bulması ya da akranları ile gerçekleştirecekleri etkinliklerin tümü, çocuğun sosyal ve duygusal gelişimini de olumlu olarak etkileyebilmektedir. Tüm bu fayda ve olanakları doğanın sağladığını fark eden çocukların, doğaya yaklaşımları olumlu etkilenecektir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Jensen ve Schnack'a göre (1997) bireyin çevresel konuların çözümünde, bilinçli olarak aktif rol almasını "doğrudan eylem", bireyin diğer kişileri, çevresel konuların çözümünde aktif görev alması için yönlendirmesi ya da yüreklendirmesi ise "dolaylı eylem" olarak tanımlanmaktadır. Doğrudan eylemselliğin olabilmesi için bireyin, deneyimsel kazanımlarının olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle çevre eğitiminin uygulamalı olması etkinin potansiyeli açısından büyük önem taşımaktadır.

Başarılı dünya örnekleri incelendiğinde, okul müfredatına entegre edilmiş çevre eğitimin okul bahçesinde başlayıp, okula yakın çiftliklerde, koru, orman ya da coğrafyanın sunduğu özel noktalarda devam ettirildiği tespit edilmiştir. Ancak kırsal alanlardan ziyade kentsel nüfusun baskın olduğu ülkemizde, 2022 TÜİK verilerine göre nüfusun %93,4'ü il ve ilçe merkezlerinde yaşamaktadır. Tunbiş'e göre (1987), büyük şehirlerde, arazi maliyetleri nedeniyle doğayla bütünleşebilecek açık alana ulaşabilmek güçtür. Bu güçlük sebebiyle, çocuklar doğal ortamdan uzak ve yabancılaşmış bir yaşam sürmektedir. Nitekim Mayıs 2022 tarihli İstanbul Büyükşehir Belediyesi Park Bahçe Ve Yeşil Alanlar Dairesi Başkanlığı Yeşil Alan Ve Tesisler Yapım Şube Müdürlüğü'nün Mekansal Analiz Raporu'na bakıldığında, İstanbul İli özelinde bakıldığında, kişi başına düşen açık ve yeşil alan miktarı 7,20m² ile, Beşiktaş ilçesi özelinde bakıldığında ise 7,62m² ile, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğin'de 15m² olarak belirtilen standart değer ile Dünya Sağlık Örgütü'nün asgari değer olarak belirlediği 9m²'nin ise altında kalmaktadır. Bu nedenle, büyükşehirlerde çocukların doğayla temas edebilecekleri ve çevre için sorumluluk almayı öğrenecekleri güvenli ortamlar kurgulanmalıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde yer alan "Uygulama Bahçesi" başlığı incelendiğinde, doğayla temas edebilecekleri güvenli alan kurgusunun okul bahçelerinde de oluşturulabileceği göze çarpmaktadır. İlgili yönetmelikte "*MADDE 91 – (1) Bahçesi elverişli olan okullarda tarım çalışmaları ve denemeleri yapılır, süs bitkileri ve ağaçlar dikilir, çim alanları düzenlenir. (2) Köylerdeki okulların uygulama bahçelerinde uygun olan yerlere meyve ağaçları dikilir. Arıcılık, tavukçuluk, seracılık ile organik sebze ve meyve üretimi de yapılabilir.*" ifadelerine yer verilmiştir (Resmi Gazete Tarihi: 26.07.2014 Resmi Gazete Sayısı: 29072). Ancak araştırma evrenini oluşturan İstanbul İli Beşiktaş İlçesi ilkokulları incelendiğinde, uygulama bahçesi ayrılacak bir alandan öte, ilçede yüzey alanı olarak öğrenci başı 2m² olarak belirlenen oyun bahçesi şartını bile karşılamayan okullar yer aldığı tespit edilmiştir. Bu sebepten ötürü, bahçe alanı haricinde kentsel tarım yapılacak alan alternatifleri geliştirilmelidir.

Ancak okul yapıları incelendiğinde, atıl durumda teras çatıları olduğu göze çarpmaktadır. Atıl durumdaki bu teras çatılar, örtü altı tarım alanlarına dönüşecek potansiyel barındırmaktadır. Zemin üstü kotta oluşturulacak bu kentsel tarım alanlarında, topraklı ve topraksız tarımsal üretim şekillerinin deneyimleneceği sistemler ya da yataklar oluşturulabileceği düşünülmektedir. Bu sayede, kentli öğrencilerin tarımsal üretim süreçlerinde yer almasına olanak vererek, öğrenciye merak ve başarıya isteği uyandıracak, onları birlikte çalışmaya teşvik edecek ve bilginin "keşfini" sağlayarak doğayı içselleştirecekleri ortam sunulmak istenmektedir. Böylece, öğrencinin sosyal ve zihinsel becerisini geliştirmenin yanında, doğa ve çevre konularında yetkinleşmesine ve tüketmekten ziyade dengeyi sağlayan, doğaya hakim olmak yerine uyum gösterme gayreti içerisindeki bireyler haline gelmesine katkıda bulunmak istenmektedir.

Öte yandan, kentsel yapıda tüketim ve üretimin denge içinde olması, yani tükettiği kadarını üreten kentlerin oluşturulması, bir diğer ifade ile kentlerin "çevre dostu" olması, mevcut çevresel şartlar düşünüldüğünde bir zorunluluk haline gelmiştir (Tosun, 2017). Zira doğal çevrede, tüketim ve üretim mekanizmaları birbirlerini tamamlar nitelikte bir dengeye sahiptir. Ortak geleceğimizin sağlıklı inşası adına bu dengenin tekrar kurulması; yani oluşturulacak bu örtü altı tarım alanları ile kentlerin kendilerini besleyebilmesi büyük önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmada, doğa, tarım ve kentli ilişkisini sağlayabilen dünyadaki başarılı çevre eğitim modelleri ile birlikte kentsel tarım alternatifleri incelenmiş ve bu modellerin ilkokul öğrencilerinin okul bahçesini kullanmadan kentsel tarım alanlarına sahip olmasını sağlayabilecek bir öneriler oluşturulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın evreni olarak İstanbul İlinin Beşiktaş ilçesi ilkokulları seçilmiştir. Araştırma evreni, Türkiye İstatistik Kurumu'nun "Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2019" verilerinde 10.147 kişi/km²

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

yaşayan ve İstanbul Beşiktaş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2019 Yılı İstatistikleri'ne göre 19 resmi 20 özel okula sahip İstanbul İli Beşiktaş İlçesiyle sınırlandırılmıştır.

DOĞA, TARIM VE KENTLİ İLİŞKİSİNİ SAĞLAYABİLEN BAŞARILI ULUSLARARASI EĞİTİM MODELLERİ

Dünyada çok sayıda doğa, tarım ve kentli arasındaki bağları tekrar kurmaya çalışmakta olan çevre eğitimi modeli bulunmaktadır. Ancak bu araştırmada, Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusunda 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı, Tayvan Çevre Bakanlığı ve Kuzey Amerika Çevre Eğitimi Derneği ortaklığı ile kurulmuş Global Environmental Education Partnership (GEEP) tarafından akredite edilmiş programlar özelinde sınırlandırarak inceleme yapılmıştır.

Eco-Schools Uluslararası Programı

Foundation for Environmental Education (FEE) tarafından geliştirilen program, öğrencilerin çevrenin korunmasında aktif rol almalarını sağlayan küresel bir girişimdir. Bu program, sürdürülebilir uygulamaları okulların müfredatlarına ve faaliyetlerine entegre etmeye, öğrencileri atık azaltma, enerji tasarrufu ve biyolojik çeşitliliğin korunması gibi pratik eylemlere dahil etmeye teşvik etmektedir.

Green Schools Initiative

Amerika Birleşik Devletleri merkezli Yeşil Okullar Girişimi, okulları sürdürülebilirlik modellerine dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Bu program, atıkların azaltılması, su ve enerji tasarrufu ve daha sağlıklı okul ortamlarının teşvik edilmesi gibi sürdürülebilir uygulamaları hayata geçirmeleri için okullara kaynak ve destek sağlamaktadır. Yeşil Okullar Girişimi, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin katılımını sağlayarak, eğitim kurumlarının teori ve ders kitaplarının ötesine geçerek ve yalnızca eyleme odaklanarak bir sürdürülebilirlik kültürü yaratmayı amaçlamaktadır. İnfomal eğitim şeklinde kurgulanan program, yerli ve endemik bitki türlerinin okul kampüsü ya da çevresinde dikilmesiyle başlayan, kompost ve yağmur hasatı teknikleri öğrenilmesinin yanında, atık ve enerji tüketimi konularında hassasiyet geliştirilmesini içermekte ve çevreyi kirletmeyen ulaşım yöntemlerini (bisiklet, yürüme gibi) hayat alışkanlıklarına adapte etmeyi hedeflemektedir.

Tayvan EE in K-12 Education Programı

Tayvan, 2011 yılında yürürlüğe giren Çevre Eğitimi Yasası aracılığıyla, insanın çevreyle olan etik ilişkilerini anlamasına destek olmanın yanı sıra çevresel bilgi, yaşama saygı, beceri, tutum ve değerleri geliştirebileceği ülke çapında uygulanan bir çalışma yürütmektedir. Enerji verimliliği eylem planı da içeren bu yasaya göre tüm öğrencilerle birlikte tüm çalışanların her yıl asgari 4 saatlik çevre eğitimi müfredatına katılımı gerekmektedir. Eğitim, çevre bilinci ve duyarlılığı, çevre bilgisi, çevre değerleri ve tutumlar, çevresel eylem becerileri ve çevresel eylem deneyimleri olmak üzere interdisipliner nitelikteki 5 aşamadan oluşmaktadır. İlkokul derecesindeki çalışmalarda ise, iklim değişikliği farkındalığı (küresel ısınma, yağış deseni değişikliği, deniz seviyelerinin yükselmesi vb. konularda bilicli olmak), iklim değişikliğinin toplumsal ve doğal hayata etkileri ile insan davranışının sonuçlarının farkında olmak gibi 3 ana başlıkta eğitim verilmektedir.

Butan Gayri Safi Milli Mutluluk Müfredatı

Dünya'nın en doğa dostu ülkesi olarak tanınan Butan, çevre eğitimini ulusal müfredatına entegre etmiştir. Gayri Safi Milli Mutluluk Müfredatı ismiyle oluşturulan eğitim programı, çevre koruma, sürdürülebilir tarım ve biyolojik çeşitliliğin korunması konularını içermektedir. Butan'ın müfredatı, insan refahı ile çevre arasındaki karşılıklı bağlantıyı vurgulayarak öğrencilerine doğaya karşı sorumluluk duygusu aşılama amaçlamaktadır. Örgün eğitimde çevre eğitimine yer vermenin yanında, The World Wildlife Fund (WWF) desteği ile "Our Living Planet Camp" adı altında çevre eğitimi kampları düzenlemektedir. Hindistan ve Hong Kong'un da katılımıyla uluslararası nitelik kazanan bu kampta, biyoçeşitlilik araştırmaları, kuş gözlemi, eleştirel düşünme atölyeleri, yürüyüş ve rafting gibi aktiviteler yer almaktadır. Bu sayede katılımcı öğrencilerin doğaya karşı daha fazla saygı ve sevgi duymaları yanında, çevre bilincinin artmasıyla toplumlarında sürdürülebilir bir harekete liderlik edecek seviyeye gelme motivasyonuna sahip olmaları beklenmektedir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Japonya - Education for Sustainable Development

Japonya Eğitim Bakanlığı, örgün eğitim içindeki çevre için eğitime, Japonya Çevre Bakanlığı ise, çevre için halk eğitimine ağırlık vermektedir. Japonya ilköğretim okullarındaki uygulamalar, mevcut coğrafyanın sunduklarına göre şekil alan farklı programlardan oluşmaktadır.

Örneğin, Kisarazu Şehrindeki ilköğretim okulları, Tokyo Körfezi'ndeki tek doğal gelgit düzlüğü olan ve 1.400 hektarlık alana sahip Banzu Gelgit Düzlekleri'nde dönemsel olarak uygulamalı çevre eğitimi çalışmaları yapmaktalar. Nehir suyu ile deniz suyunun karıştığı bir tuz bataklığı niteliğindeki bu alanda yengeç, kaya balığı, kabuklu deniz ürünleri gibi pek çok canlı ve bitki cinsi yaşamaktadır. Program, 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin oyunla alana aşına olmasını, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin canlıları gözlemleyerek tespitlerde bulunmasını, 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin ise düzlüklerde temizlik yaparak küresel çevre sorunlarına ilişkin anlayışlarını derinleştirmesini kapsamaktadır. Bu çalışma ile ekosistemdeki zenginliği fark etmenin yanı sıra, topluma bağlılık ve çevre konularına ilgi yaratmak amaçlanmıştır.

Farklı bir örnekte ise, Ibaraki Eyaletindeki ilkokullar, nesli tükenme tehlikesiyle karşı karşıya kalan Asaza çiçeği yetiştirmeye çalışarak doğayla bir arada olmayı ve sürdürülebilir bir toplum gerekleriyle çevre değerlerini öğrenmeye çalışmaktadır.

Ghana School Feeding Programme

Ghana hükümeti tarafından 2015 yılında 10 pilot okulla başlatılan programın, Dünya Bankası'nın desteğini alarak 2017 verilerine göre 1,69 milyon çocuk katılımcıya ulaştığı belirtilmektedir. Programda, tüm devlet ilkokullarını ve anaokullarını kapsayarak, öğrencilerin okul devamının ve katılımının artırması, yerel besin üretimini artırarak kısa süreli açlığın ve yetersiz beslenmenin azaltılması ile gıda güvenliğini sağlaması amaçlanmıştır. Programın temelinde okullar ile çevre çiftlikler arasında işbirliği kurularak, öğrencilerin çiftliklerde tarım yapması, bu tarımsal aktivite sonunda hasatın gerçekleştirilmesi ve bunların ortak depolarda toplanarak yemekhane ve mutfak gibi alanlarda pişirilmesiyle paylaşılmasını kapsamaktadır.

Purchase from Africans for Africa Uluslararası Programı

Brazilya Hükümeti tarafından "Brazilian Food Purchase Programme" adıyla 2012'de uygulamaya koyulan kurgunun bir benzeri, Etiyopya, Malavi Mozambik, Nijer, Senegal'den oluşan beş ülkede tatbik edilmiştir. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) desteğiyle oluşturulan program, küçük ölçekli çiftlikleri yerel okullarla bağlayarak, hem çiftlikler için pazara ulaşma probleminin, hem de öğrenciler için beslenmeye erişim güçlüğüne önüne geçmeyi hedeflemiştir.

2014 yılı verilerine göre, 128.456 öğrenci ve 5.516 küçük ölçekli çiftçi arasında kurulan iş birliği ile sürdürülebilir tarımsal kalkınma, gıda güvenliği ve gıdaya ulaşım ile toplumsal bağları ve diyalogları güçlendirmek gibi ikincil kazanımlar da sağlanmaktadır.

Avustralya Okulda Sürdürülebilirlik

Avustralya'da çevre eğitimi, Australian Association for Environmental Education (AAEE) yönetiminde "Okullarda Sürdürülebilirlik", "Sürdürülebilirlik için Avustralya-Aotearoa Erken Çocukluk Eğitimi İttifakı" ve "SeaWeek" adı altında üç programdan oluşturulmuş. SeaWeek programı, okyanus ve su üzerindeki farkındalığa dikkat çekerken, "Okullarda Sürdürülebilir" bahçecilik, gezegeni paylaşma ve sorumluluklar, biyoçeşitlilik, global düşünüp yerel hareket etmek, sıfır atık eğitimleri, yenilebilir enerji ve doğa keşfi yürüşünü kapsamaktadır. İttifak ise, sosyal, ekonomik ve çevresel birliktelik sayesinde sürdürülebilirlik hedefine ulaşabileceği argümanıya, çocuklara sadece bitkilerle değil, sürece hayvanları da dahil ederek çok boyutlu bir aktif bir eğitim vermeye çalışmaktadır.

Finlandiya- VIHTI Modeli

Başlıca hedef kitle 7-12 yaş aralığındaki öğrenciler olan programın temel amacı sürdürülebilir davranışı geliştirmek, besin üretimi süreçlerinde yer alarak üretme deneyimini edinmek ve doğa bazlı eğitimi uygulamalı olarak vermek olarak tariflenmiştir. Modelin çıkış noktasını, uygulamalı eğitim, çocuklara kitap içinde ve kitaptan öğrenilen bilginin daha derin anlamlarını anlama becerisi ve bilgisi verir fikri oluşturmuştur.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Model üç aşamalı şekilde kurgulanmıştır. İlk aşama öğrenciler okul bahçesinde mevsimlere göre tarım etkinlikleri düzenlemek, bitki yetiştirmek, ürünü toplamak ve okuldaki günlük hayatta kullanmak üzerine planlanmıştır. İkinci aşamada okul-çiftlik işbirliği kurarak, öğrencilerin çiftliklerde farklı görevler almasını sağlayarak informal eğitimi devam ettirmek istenmiştir. Üçüncü aşamada ise, doğada uygulamalı eğitim başlığıyla, doğanın dengesi, su sistemi, iklim değişikliği hakkında bilgi sahibi olmanın yanında, soğukla uyum sağlamak, güvenli ateş yakmak, ilkyardım eğitimi ile temel ormancılık kurallarını öğrenmek hedeflenmiştir.

BULGULAR

Dünya'daki doğa, tarım ve kentli ilişkisini sağlayabilen başarılı eğitim modelleri analiz edildiğinde, çevre eğitimlerinin uygulamalı olarak 4 farklı ortamda:

1. Okul bahçesinin kentsel tarım amacıyla kullanılmasıyla,
2. Okul çevresindeki çiftliklerle işbirliği yapılmasıyla,
3. Araçla ulaşmaya gerek kalmayacak derecede okula yakın bölgedeki doğal koru ya da ormanlardan faydalanılmasıyla,
4. Coğrafyanın getirdiği yerel imkanların özelinde müfredat geliştirilmesiyle gerçekleştirilebildiği tespit edilmiştir.

İstanbul ili Beşiktaş ilçesinin ilkokulları incelendiğinde bu ortamların sağlanmasında çeşitli güçlükler olduğu göze çarpmaktadır. Tablo 1'de Beşiktaş ilçesinde yer alan okulların taban alanı ve potansiyel bahçe alanları, okulların sitesindeki verilere, şayet veriler yok ise Tapu ve Kadastro Müdürlüğü Parsel Sorgu Uygulaması aracılığı ile, bina kaydı bulunamayan parsellerde ise Google Earth Uygu görüntüleri üzerinden yapılan ölçümlerle çıkarılmıştır.

Tablo 1. İstanbul Beşiktaş'ta yer alan ilkokulların uydu görüntüleri analiz edilerek bahçe ve çatı yüzeyi yaklaşık alanlarının hesaplanması

OKUL ADI	POTANSİYEL BAHÇE ALANI	ÇATI YÜZEYİ ALANI
1 - Özel Beşiktaş GEO Koleji İlkokulu	75 m ²	534 m ²
2 - Özel And Okulları İlkokulu	1200 m ²	340 m ²
3 - Özel Yeni Okul İlkokulu	55 m ²	610 m ²
4 - Özel Şişli Terakki İlkokulu	448 m ²	3566 m ²
5 - Özel Erkan Ulu İlkokulu	18 m ²	560 m ²
6 - BÜMED MEÇ Okulları Arnavutköy İlkokulu	45 m ²	342 m ²
7 - Özel Açık Okulları Akatlar İlkokulu	72 m ²	483 m ²
8 - Özel İstek Okulları Atanur Oğuz İlkokulu	12590 m ²	2909 m ²
9 - Ulus Özel Musevi 1. İlkokulu	2588 m ²	1897 m ²
10 - Özel Yıldız Koleji İlkokulu	56 m ²	166 m ²
11 - Özel Ata Koleji İlkokulu	856 m ²	457 m ²
12 - Canada Okulları İlkokulu Ulus	84 m ²	444 m ²
13 - Özel MEF Okulları Ulus İlkokulu	98 m ²	1947 m ²
14 - Özel Gayrettepe Armada İlkokulu	18 m ²	238 m ²
15 - Özel Bahçeşehir Koleji Etiler İlkokulu	4877 m ²	4083 m ²
16 - Özel İstanbul Koleji İlkokulu	32 m ²	483 m ²
17 - Özel Tarkmancas Ermeni İlkokulu	754 m ²	201 m ²
18 - Özel UNiK International İlkokulu	66 m ²	420 m ²
19 - Özel İstanbul The British Inter. Primary School	44 m ²	240 m ²
20 - Özel Etiler Sevinç Koleji İlkokulu	55 m ²	389 m ²
21 - Lütfi Banat İlkokulu	315 m ²	1300 m ²
22 - Beşiktaş İlkokulu	721 m ²	783 m ²

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

23 - Hamiyet Gerçek İlkokulu	96 m ²	510 m ²
24 - Özel Neşe Erberk ilkokulu	400 m ²	2400 m ²
25 - 50. Yıl Süheyla Artam İlkokulu	170 m ²	420 m ²
26 - Nimetullah Mahruki İlkokulu	150 m ²	800 m ²
27 - 100 Yıl Mustafa Kemal İlkokulu	96 m ²	784 m ²
28 - Orgeneral Kami Güzey İlkokulu	75 m ²	951 m ²
29 - Mahmut Erseven İlkokulu	100 m ²	294 m ²
30 - Büyük Esmâ Sultan İlkokulu	50 m ²	1144 m ²
31 - Şair Mehmet Emin Yurdakul İlkokulu	1890 m ²	950 m ²
32 - Bernar Nahum İlkokulu	440 m ²	680 m ²
33 - Şair Behçet Kemal Çağlar İlkokulu	660 m ²	780 m ²
34 - Hüseyin Aycibin İlkokulu	1300 m ²	360 m ²
35 - Gazi Mustafa Kemal İlkokulu	840 m ²	864 m ²
36 - Tevfik Fikret İlkokulu	740 m ²	800 m ²
37 - Burak Reis İlkokulu	280 m ²	680 m ²
38 - Murat Beyaz İlkokulu	305 m ²	425 m ²
39 - Rahmi Kirişçioglu İlkokulu	360 m ²	410 m ²

Bu verilere göre, kimi özel okulların ortaokul ve liseyle ortak kullanılan bir kampüs içerisinde bulunması bahçe açısından zenginlik gösteriyor olsa dahi, okulların genelinde okul bahçesinde uygulama bahçesi olarak ayrılacak bir alan bulunmamaktadır. Nitekim bu okullardan 16 tanesi öğrenci başı 2m² olarak belirlenen oyun bahçesi şartını bile karşılayamamaktadır.

Beşiktaş ilçesi içerisinde, işbirliği sağlayabilecek çiftlik ya da kent bostanı bulunmaması uygulamalı çevre eğitimi verilebilecek alanları kısıtlamaktadır.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı kayıtlarını incelendiğinde, Beşiktaş ilçesinde 11 adet, ulaşılabilir yakınlıkta 2 adet olmak toplam 13 kuru olduğu görülmektedir.

Tablo 2. İstanbul Beşiktaş'ta ya da çevresinde yer alan korusular

KORUNUN İSMİ	MAHALLESİ	İLÇE
Ali Vafi Korusu	Kuruçeşme	Beşiktaş
Ortaköy Korusu	Ortaköy	Beşiktaş
Şeyhülislam Cemaleddin Efendi Korusu	Kuruçeşme	Beşiktaş
İpar Korusu	Bebek	Beşiktaş
Kortel Korusu	Bebek	Beşiktaş
Robert Koleji Korusu	Arnavutköy	Beşiktaş
Boğaziçi Üniversitesi Korusu	Rumelihisarı	Beşiktaş
Trt Korusu	Ortaköy	Beşiktaş
Yıldız Parkı Korusu	Yıldız	Beşiktaş
Naciye Sultan Korusu	Ortaköy	Beşiktaş
Naile Sultan Korusu	Ortaköy	Beşiktaş
Said Halim Paşa Korusu	İstinye	Sarıyer
Fransız Sefareti Korusu	Tarabya	Sarıyer

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

Şekil 1. Tablo.1'de yer alan okulların Beşiktaş İlçesi uydu görüntüsünde gösterilmesi

Ancak korular detaylıca incelendiğinde, Ali Vafi Korusu, Şeyhülislam Cemaledin Efendi Korusu, İpar Korusu, Kortel Korusu, Naciye Sultan Korusu, Naile Sultan Korusu, Fransız Seferati Korusu, Said Halim Paşa Korusu içerisinde bulunan köŐk, yalı vb. yapılarla birlikte özel mülk olarak tahsis edilmiş ve ziyaretçilere kapatılmıŐtır. Boğaziçi Üniversitesi Korusu ve Robert Kolej Korusu esasında okul

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

kampüslerini tarif etmektedir. Bu nedenle sadece üyelerin ve bu kurumda kayıtlı öğrencilerin kullanımına açık olacak şekilde sınırlandırılmıştır. Listede yer alan korulardan yalnızca Yıldız Parkı Korusu uygulamalı çevre eğitimi için kullanılabilir niteliktedir. Ancak 18,01km² yüzey alanına sahip Beşiktaş ilçesinde müfredatın bir parçası olarak bu koruya ulaşımı kurgulamak, farklı güçlükleri beraberinde getirecektir.

Beşiktaş İlçesi coğrafi olarak eşsiz niteliklere sahip İstanbul Boğazı'na temas edilecek noktalara sahip olsa dahi, ilkökul öğrencilerinin boğazdaki ekolojik çeşitliliğe Avustralya'daki SeaWeek çalışmasındakine benzer nitelikte tanıklık edebilmesi, inceleme ve gözlem yapabilmesi mümkün gözükmemektedir.

Şekil 2. Beşiktaş İlkokulu'nun teras çatısının uydu görüntüsü

Başarılı dünya örnekleri incelediğinde, dört ortamda verilen çevre eğitiminin Beşiktaş İlçesi ilkokullarında uygulanmasının mümkün olmadığı çıkarımı yapılmıştır. Ancak eğitim yapıları özelinde bir inceleme yapıldığında, atıl durumda teras çatılarının olduğu tespit edilmiştir. Atıl durumdaki bu teras çatılarda örtü altı tarım alanı oluşturarak, hem kentsel tarıma katkı, hem de öğrenciler için uygulamalı çevre eğitimi verilebilecek bir model geliştirilebileceği düşünülmektedir.

Zemin üstü kotta oluşturulacak örtü altı kentsel tarım alanlarında çevre eğitimi verilmesiyle, Beşiktaş ilçesinde 7681 ilkökul öğrencisi ile 621 öğretmene doğrudan etki ederken, bu kişilerin yakın çevresinin veya ailesinin dolaylı etki grubunda yer almasıyla sayı çok daha büyüyecektir.

Tablo 3. İstanbul Beşiktaş İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 2019 Yılı İstatistikleri

	Okul Sayısı	Derslik	Şube	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı
BEŞİKTAŞ İLKOKUL (RESMİ)	19	236	208	4866	292
BEŞİKTAŞ İLKOKUL (ÖZEL)	20	211	147	2815	329
ETKİ GRUBU	39	447	355	7681	621

2023 TÜİK verilerine bakıldığında, bu önerinin İstanbul geneline yayılmasıyla nüfusunun %5.87'sini oluşturan 919.561 kişilik 6-10 yaş arası çocuk nüfusuna doğrudan etki edebilecektir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

SONUÇ

Bu araştırmada, doğa, tarım ve kentli ilişkisini sağlayabilen başarılı uluslararası eğitim modelleri incelenerek, ülkemiz ilkökul yapılarına nasıl applike edilebileceği araştırılmıştır. Dünya örneklerine bakıldığında, uygulamalı çevre eğitimi okul bahçelerinde, çevre çiftliklerde, yakın bölgedeki koru ya da ormanlık alanda, coğrafi yapının sunduğu ortamlarda gerçekleştirilmektedir. Ancak İstanbul İli Beşiktaş İlçesi ilkökulları incelendiğinde okul bahçelerinin uygulama bahçesine dönüştürülecek niteliklere sahip olmadığı, yakın bölgede kayıtlı çiftlik bulunmadığı, ilçe sınırları içerisinde ya da yakın çevrede kaydedilmiş koruların büyük çoğunluğunun özel kullanıma tahsis edildiği görülmektedir. Buna karşın, okulların atıl durumdaki teras çatılarının zemin üstü örtü altı kentsel tarım alanı olarak hizmet verebilmesi için önemli bir potansiyel barındırdığı tespit edilmiştir.

Oluşturulacak bu örtü altı tarım alanlarında toprak içi tarım yapmanın haricinde, hidroponik veya durgun suda bitki yetiştirme, topraksız (aquaponic) ya da dikey tarım (vertical farming) gibi geniş yelpazeli üretim teknikleri kullanılabilir ve öğrencilerin farklı tekniklere deneyimlemesi sağlanabilecektir.

Ayrıca, çatıda yer alacak bu örtü altı tarım alanları çevre bilincine katkı vermenin yanında, kentsel gıda üretiminin tüketiciye yakınlığı sayesinde ulaşım, ambalajlama gibi birçok tüketim unsurunu minimize edebilmesi önemli bir avantaj yaratmakta, kentsel katı ve sıvı atıkların arıtılması veya geri kazanılması ile çevre kirliliğinin azaltılmasına da olanak sağlamaktadır (Mougeot, 2000).

Bunun yanında, Aytın ve Ovalı'ya göre (2010), zemin üstü kentsel tarım alanlarının habitat ve biyolojik çeşitliliğin korunması, yağmur suyu yönetimi, hava kalitesini iyileştirme ve mikro iklim katkı, kentsel ısı adası etkisini azaltma, kentsel yeşillendirme, kanalizasyon yükünü azaltma, karbondioksit ve tozun azaltılmasına destek olma gibi ekolojik; çatı ömrünü uzatıcı etkisi, yalıtım ve enerji verimliliğini artırma ve ısı dengesi sağlama gibi ekonomik faydaları da olduğu belirtilmiştir.

Uzun vadede, yapılacak uygulamalar ile çevre halkın kentsel tarıma olan ilgisini artırarak, ekonomik ve toplumsal bir etki yaratılabileceği düşünülmektedir. Teras çatıya sahip toplu konutlarda, ofis yapılarında ya da bacasız sanayi tesisleri gibi diğer yapı tiplerinde de kullanılabilir bir model geliştirilmesi mümkündür. Bu şekilde artacak ölçek ile toplum tarafından ötekileştirilmiş grupların (işsiz gençler, emeklilik maaşı olmayanlar, engelliler, mülteciler, vb. kişilerin) ailelerini beslemek, gelirlerini yükseltmek, özgüvenlerini ve girişimci kapasitelerini arttırmak bakımından fayda sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca “yerel için yerel” yaşam tarzını desteklemenin yanında, mahalle kültürü ve çevre konusundaki sessiz çoğunluğu canlandırarak etki oluşturabilir.

KAYNAKÇA

Akinoğlu, O. Ve Sarı, A. (2009). İlköğretim programlarında çevre eğitimi. *Marmara Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 30.

Aytın, B. K. Ve Ovalı, P. K. (2010, Nisan). Çatı bahçelerinin kent yaşamına katkıları: Edirne'deki yeni dönem konaklama yapıları çatıları için bitkilendirme önerileri. *5. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu*, İzmir.

Bailkey, M., Wilbers, J. & Van Veenhuizen, R. (2007). Building communities through urban agriculture. *Urban Agriculture Magazine*, (18), s. 1-6.

Bourque, M. (2000). Policy options for urban agriculture. S. Gundel, M. Dubbeling, H. de Zeeuw, N. Bakker, & U. Sabel-Koschella (Ed.), *Growing cities, growing food: Urban agriculture on the policy agenda* (s. 119-145).

Bühler, D. & Junge, R. (2016). Global trends and current status of commercial urban rooftop farming. *Sustainability Open Access Journal*, 8(1108), s. 1-16. doi: 10.3390/su8111108

Chawla, L., Cushing, D.F., 2007. Education for strategic environmental behavior. *Environmental Education Research*. Vol. 13, No. 4: 437-452. DOI: 10.1080/13504620701581539.

Jensen, B.B. and Schnack, K., (1997). The Action Competence Approach in Environmental Education. *Environmental Education Research*, Vol. 3, No. 2, s:163-178.

Kaya, N., Çobanoğlu, M.T. ve Artvinli, E. (2011). Sürdürülebilir kalkınma için Türkiye'de ve dünyada

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

evre eğitimi alıŐmaları. *Ankara Üniversitesi TUCAUM 6.Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, Ankara, s.407-417.

Mangunsong, R. (2018, Ocak 31). *3 Big Ideas to Achieve Sustainable Cities and Communities*. The World Bank. <https://www.worldbank.org/en/news/immersive-story/2018/01/31/3-big-ideas-to-achieve-sustainable-cities-and-communities>

Meadows, D., Randers, J., Behrens, W. and Meadows, D. (Ed.). (1972). *The limits to growth*. New York: Universe Books.

Mougeot, J. A. (2000). Urban agriculture: Definition, presence, potentials and risks, and policy challenges. *Cities Feeding People Series*, Report 31.

Tosun, E. K. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Sylemi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt:17, Yıl:17, Sayı: 4, s. 169-189

Tunbiş, M. (1987). atı baheleri. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 37(4), s.2-14.

nal, S. ve DımiŐkı, E. (1999). UNESCO –UNEP himayesinde evre eğitiminin gelişimi ve Türkiye’de ortaöğretim evre eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16-17, s.142-154.

Yayla Ceylan, Ő. ve lker, P. (2014). *Okul ncesi dönem çocuklarında evre eğitimi neden önemlidir?*. (Ed.: H. Gülay Ogelman). ocuk ve evre. Küçük ocuklar ve evre Eğitimi El kitabı. Ankara: Eğiten Kitap, s. 37-58.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

MİMARLIK EĞİTİMİ BAĞLAMINDA ÖĞRENCİ ESKİZLERİNDE İFADE TEKNİKLERİNİN İNCELENMESİ: ESKİZ SINAVI ÖRNEĞİ

Sevcan BAYRAM¹

¹*Yüksek Lisans Öğrencisi, Mimar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye.*

¹*ORCID ID: 0009-0007-4019-2835*

Burak MANGUT²

²*Doktor, Mimar, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Bölümü, İstanbul, Türkiye.*

²*ORCID ID: 0000-0002-2422-3378*

ÖZET

İnsanlar çağlar boyunca kendilerini ifade etmek için farklı araçlar kullanmışlardır. Beden dili ve doğadaki materyallerin kullanımı ile başlayan bu süreç günümüzde dil, resim, müzik ve daha pek çok araçla çeşitlenmektedir. İnsan ve doğa etkileşimi içerisinde bulunan mimarlar da tasarımlarını, tasarım fikirlerini ortaya çıkaran birbirinden farklı ifade araçları kullanmaktadır. Bu araçlar düşüncelerine yardımcı olup geliştirerek süreç içerisinde kullanılabilirlikleri gibi bir sunum tekniği olarak kendilerini anlatmak için başvurdukları yöntemler de olabilmektedir (Tversky & Suwa, 1997). Eskizler, diyagramlar, maketler, çeşitli üç boyutlu programlar bu ifade araçlarından birkaç tanesi olarak sayılabilmektedir. Düşünceleri kağıda aktarma ve beynin elle koordinasyonu aşamasında ortaya çıkan ve bu özelliğiyle diğer ifade araçlarından ayrıldığı düşünülen eskiz bu çalışma kapsamında incelenmiştir. Eskizin ortaya çıkarılış şeklinde belirli bir parametre ya da kurallar bütünü bulunmamaktadır ve eskiz tasarımcıdan tasarımcıya göre değişen bireysel bir kavramdır (İnceoğlu, 2020). Eskizin ifadesinin tasarımcısıyla kendisi arasında bir özgünlüğü ve karakteristiği bulunmaktadır.

Eskizin subjektif özellikleri kabul edilerek gerçekleştirilen çalışmada değerlendirme kriterlerini yapılan literatür araştırması sonucu; kullanılan kalem çeşidi, çizgi karakteri, şema/yazı kullanımı, katmanlı anlatım ve kullanılan form başlıkları oluşturmaktadır (Bahamon, 2007; Dillon, 2010; Do, Gross, Neiman & Zimring, 2000; Goldschmidt, 1991; Jaarsyeld & van Leeuwen, 2005). Kullanılan ifade tekniklerinin değişimi ile özgünlük kazandığı düşünülen eskizin tasarımcılar arasında farklılaşmasının yanında bir tasarımcı kendi içerisinde baz alındığında da özgünlüğünün değişebileceği gözlenmektedir (İnceoğlu, 2020). Buna karşılık çoğu tasarımcı ve mimarın kendi özgün eskiz tutumlarının bulunması ve bu şekilde tanınmalarından yola çıkılarak eğitimlerinin ilk aşamalarında olan ve eskiz kavramıyla çok sıkı olmadıkları düşünülen mimarlık öğrencilerinin ifade tekniklerinde özgünlüklerinin incelenmesinin literatüre katkı sunacağı düşünülmektedir.

Çalışma bağlamında mesleklerine adım atmanın ilk aşamasında bulunan Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Bölümü öğrencilerinin Seçmeli Proje I dersi kapsamında girdikleri iki eskiz sınavı incelenmiştir. Katılan öğrencilerin üniversite eğitimi içerisinde gerçekleştirdikleri ilk eskiz sınavı deneyimidir. Çalışma sürecinde incelenen on öğrenci değerlendirildiğinde öğrencilerin sahip oldukları eskiz ifade tekniklerine ilişkin tutumlarını sürdürdükleri görülmektedir. Katılımcı sayısının az tutulması sonucu genelleme yapılamamakla birlikte öğrencilerin de tasarımcı ve mimarlar gibi özgün bir ifade tekniğine sahip olduğu ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: mimari eskiz, mimarlık eğitimi, ifade teknikleri.

Bahamon, A. (2007). Sketch: Houses: How Architects Conceive Residential Architecture. Barcelona: Loft Publications.

Dillon, M.R. (2010). "Dynamic Design: Cognitive Processes in Design Sketching". Journal of Cognitive Science, Vol.5, 28-43.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

Do, E.Y.L., Gross, M.D., Neiman, B., and Zimring C. (2000). "Intentions in and Relations among Design Drawings". *Design Studies*, Vol.21, 483-503.

Goldschmidt, G. (1991). "The Dialectics of Sketching". *Creativity Research Journal*, Vol.4 (2), 123-143.

İnceoğlu, N. (2020). *Eskizler: izerek Düşünme Düşünerek izme*. İstanbul: Yem Yayınları.

Jaarsveld, S. and van Leeuwen C. (2005). "Sketches from a Design Process: Creative Cognition Inferred from Intermediate Products". *Cognitive Science*, Vol.29, 79-101.

Tversky, B., & Suwa, M. (1997). What Do Architects And Students Perceive In Their Design Sketches? A Protocol Analysis. *Design Studies*, 18(4), 385-403.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

UMIFENOVİR: A PROMISING ANTIVIRAL DRUG WITH DUAL ROLES IN CELL CYCLE REGULATION AND HYPOXIA ADAPTATION IN CANCER

Zeynep Büşra AKSOY-ÖZER^{*1}

¹Dr, Ankara Üniversitesi, Kök Hücre Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

¹ORCID ID: 0000-0002-8288-0974

Mehmet Altay ÜNAL¹

¹Dr Öğretim Üyesi, Ankara Üniversitesi, Kök Hücre Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

¹ORCID ID: 0000-0001-8607-5043

ÖZET

Umifenovir, öncelikle influenza ve diğer solunum yolu enfeksiyonlarının tedavisinde kullanılan antiviral etkileri ile bilinen bir ilaçtır. Ayrıca COVID-19 gibi virüslerle mücadele etmek için potansiyeli araştırılmaktadır. İlaç, virüslerin hücrelere girişini engelleyerek ve viral replikasyonu durdurarak çalışır. Siklin D1 ve p16, hücre döngüsünü düzenlemede kritik olan iki önemli gen olarak bilinir. Bu iki gen arasındaki dengesizlik, aşırı hücre büyümesine ve kanser gibi durumlara yol açabilir. Normalde, Siklin D1 aktifken, p16 pasiftir ve hücre döngüsü devam eder. Siklin D1 ve HIF-1 α genleri arasındaki ilişki, hücrelerin oksijen seviyelerine yanıt olarak davranışlarını düzenler. HIF-1 α , hücrelerin hipoksik koşullarda hayatta kalmasını sağlayan ve çeşitli adaptif tepkileri düzenleyen bir transkripsiyon faktörüdür. p16 ve HIF-1 α genleri arasındaki ilişki ise hücrelerin hipoksiye yanıt verme şekli ile ilgilidir. p16, hücre döngüsünü durdurarak hücre büyümesini inhibe ederken, HIF-1 α , oksijen eksikliği olan koşullarda hücrenin hayatta kalmasını sağlar. Oksijen seviyeleri düştüğünde, HIF-1 α aktif hale gelir ve hipoksik koşullara uyum sağlamak için çeşitli genlerin ekspresyonunu artırır. Bazı çalışmalar, p16'nın hipoksik koşullarda HIF-1 α 'nın ekspresyonunu düzenleyebileceğini öne sürmektedir. Bu genler arasındaki karmaşık etkileşimler, hücre büyüme, çoğalma ve çevresel koşullara uyum sağlama üzerinde etkilidir ve bu, sağlıklı hücre fonksiyonu ile patolojik durumlar arasındaki dengeyi belirler. Çalışmamızda, Umifenovir'in kolorektal kanser hücre hattı Caco2 hücreleri üzerindeki etkilerini değerlendirdik. Umifenovir'in, kanser ilerlemesinde temel bir mekanizma olarak kabul edilen bozulan hücre döngüsünü düzenleyen siklin D1 ifadesini baskıladığını ve p16 ifadesini artırdığını bulduk. Ayrıca, Umifenovir'in hipoksik adaptasyonda rol alan Hif1 α ifadesini de baskıladığı tespit edildi. Bu bulgular, Umifenovir'in kanser hücrelerinde hücre döngüsünü düzenleme etkisine sahip olabileceğini önermektedir. Çalışmamız, Umifenovir'in kanser hücrelerinde hücre döngüsünü ve hipoksik adaptasyonu düzenleyerek etkili olabileceğini önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Umifenovir, Antikanser, Hücre döngüsü, Hipoksi, Kolorektal kanser

ABSTRACT

Umifenovir is a drug known for its antiviral effects, primarily used in the treatment of influenza and other respiratory infections. It is also being investigated for its potential in combating viruses like COVID-19. The drug works by inhibiting the entry of viruses into cells and halting viral replication. Cyclin D1 and p16 are known as two critical genes involved in regulating the cell cycle. An imbalance between these two genes can lead to excessive cell growth and conditions like cancer. Normally, when Cyclin D1 is active, p16 is inactive, allowing the cell cycle to proceed. The relationship between Cyclin D1 and HIF-1 α genes regulates cellular behavior in response to oxygen levels. HIF-1 α is a transcription factor that enables cells to survive under hypoxic conditions and regulates various adaptive responses. The relationship between p16 and HIF-1 α genes involves how cells respond to hypoxia. While p16 inhibits cell growth by halting the cell cycle, HIF-1 α facilitates cell survival under oxygen-deficient conditions. When oxygen levels decrease, HIF-1 α becomes active and increases the expression of various genes to adapt to hypoxic conditions. Some studies propose that p16 can regulate the expression

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

of HIF-1 α under hypoxic conditions. The complex interactions among these genes regulate cellular growth, proliferation, and adaptation to environmental conditions, determining the balance between healthy cell function and pathological states. In our study, we evaluated the effects of Umifenovir on colorectal cancer cell line Caco2 cells. We found that Umifenovir suppressed the expression of Cyclin D1 while enhancing p16 expression, which regulates the disrupted cell cycle considered as a fundamental mechanism in cancer progression. Additionally, Umifenovir suppressed the expression of Hif1 α , which is involved in hypoxic adaptation. These findings suggest that Umifenovir may have a regulatory effect on the cell cycle in cancer cells. Our study suggests that effect of Umifenovir on cancer cells may involve regulating the cell cycle and hypoxia adaptation.

Keywords: Umifenovir, Anticancer, Cell Cycle, Hypoxia, Colorectal Cancer

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

ÇALIŞMA YAŞAMINDA ENGELLİLERİN YAŞADIĞI SORUNLARIN ÇÖZÜMÜNDE “KARİYER REHBERLİĞİNİN” ÖNEMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

A STUDY ON THE IMPORTANCE OF “CAREER GUIDANCE” IN SOLVING THE PROBLEMS OF PEOPLE WITH DISABILITIES IN WORKING LIFE

Perim AKINCI¹

*¹Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi
Bölümü, Sakarya, Türkiye.*

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2796-3221>

ÖZET

Geçmişten günümüze kadar yaşamış olan birçok insan çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmıştır ancak bunların içerisinde kalıcı iz bırakan bazı sınırlayıcı etkenler varlığını sürdürmüştür. Literatürde "Engelli" kavramı, bireylerdeki bedensel, zihinsel ya da duygusal durumlar dolayısıyla sağlıklarına etki ederek aktivitelerini sınırlandıran olguyu ifade etmektedir. Bu çalışmada engelli bireylerin yaşamdan beklentilerine değinilerek hem yaşamlarını sürdürebilmek hem de potansiyelini en üst düzeye çıkarmak adına kendilerine rehberlik edecek insanlara olan ihtiyaçlarını fark ettirmek adına yaşadıkları sorunlar ilgili literatür çerçevesinde ele alınmıştır. Engelli bireylerin sosyal yaşamlarında olduğu gibi iş yaşamlarında da beceri ve yeteneklerinin doğru şekilde kullanılmasını sağlayacak, engellere olan ön yargıların kırılmasında öncülük ederek başta haklarını savunacak ve seçtikleri mesleklerde engele sahip olmayan bireyler gibi yükselebilmeleri adına gerekli bilgilendirmelerde bulunarak, eksik eğitimlerin tamamlanmasında büyük rol oynayacak “kariyer rehberlerinin” önemine değinilmiştir.

Engelli kariyeri, engelli bireylerin iş yaşamına katılımını ve mesleki gelişimini desteklemeyi amaçlayan bir kavram olmanın beraberinde engelli çalışanlara eşit fırsatlar sunarak çeşitliliği teşvik etmektedir. Bu bağlamda bireylerin yeteneklerini kullanmaları ve iş hayatında başarılı olmaları nihai hedefi betimlemektedir. Engelli bireylerin de duygu, istek ve hayallerini gerçekleştirme sürecinde engeli olmayan insanlar kadar eşit ve adil haklara sahip olduğu farkındalığının yaratılması, engelli bireylerin sosyal hayatta olduğu kadar çalışma hayatlarını da olumlu etkileyecektir. Çalıştıkları örgütlerde yöneticilerin, çalışma arkadaşlarının bu bilinçte olması, fırsat eşitliğinin sağlanmasına sebebiyet vererek engelli bireylerinde çeşitli statülere yükselme imkanlarını doğuracaktır

Sonuç olarak, engelli bireylerin performanslarını ortaya çıkarmak, sadece bireylerin kariyer hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmakla kalmayıp aynı zamanda iş dünyasını daha kapsayıcı, yenilikçi ve sürdürülebilir kılmak adına önemli bir adımdır.

Anahtar Kelimeler: Çalışma Hayatı, İstihdam, Engelli Bireyler, Kariyer Rehberliği

ABSTRACT

Throughout history, humanity has coped with many challenges, though some of the most limiting ones are yet to be resolved. “Disability,” in definition, is a term that refers to the limitation imposed on the activities and well-being of individuals through physical, mental, or emotional distress. This study addresses the life expectations of people with disabilities, highlighting the problems they face in conveying their need for guidance to live fulfilling lives and reach their full potential. This paper emphasizes the vital role of “career guides” in motivating people with disabilities to use their skills as efficiently in their professional and social lives. In addition, this study argues that career guides are essential in helping people with disabilities secure a job of their choice, gain awareness regarding their rights, earn a fair promotion at work, and complete necessary relevant training.

Disability employment, while stimulating people with disabilities to join the workforce and advance their occupational development, provides equal opportunities for special needs. In this regard, it aims to help these individuals use their skills and succeed professionally. Raising awareness that people with

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

disabilities also have equal and fair access to rights concerning emotional and goal-oriented accomplishment would positively affect their social and professional lives. Should their colleagues and executives have this awareness, it is possible to anticipate equal opportunities for people with disabilities, thus allowing them to advance to various positions.

To conclude, endorsing the performance of people with disabilities is a crucial milestone in assisting these individuals to attain their career goals and making the business world more inclusive, innovative, and sustainable.

Keywords: Working Life, Employment, People With Disabilities, Career Guidance

GİRİŞ

Günümüz çağında, engellilerin çalışma hayatında karşılaştıkları engeller, toplumsal farkındalığı artırma ve eşitlik sağlama çabalarının önemli bir gündem maddesini oluşturmaktadır. Engelli bireylerin, yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda iş hayatına katılımını teşvik etmek, sadece bireylerin kendi gelişimlerine değil aynı zamanda toplumsal adalete yönelik de bir adımı temsil etmektedir.

Çalışma hayatında karşılaşılan engeller genellikle fiziksel, duygusal ve sistemsel düzeylerde ortaya çıkabilmektedir. Fiziksel engeller, erişilebilir olmayan iş ortamları, yetersiz ulaşım imkanları ve engelli bireylerin gereksinimlerine uygun olmayan çalışma ekipmanları gibi faktörlerle ilişkilidir. Duygusal engeller ise, toplumsal önyargılar, stereotipler ve ayrımcılık gibi faktörlerden kaynaklanabilmektedir. Bu bağlamda kurumsal politika ve süreçlerdeki eksiklikler de engelli bireylerin iş dünyasına entegrasyonunu zorlaştırabilmektedir. Bu engeller, engelli bireylerin iş bulma sürecinden başlamakta olup mevcut iş yerinde ilerleme kaydetmelerini başka bir deyişle terfi almalarını engelleyebilmektedir. İşe alım süreçlerinde yaşanan ayrımcılık, iş yerlerinde uygun desteklerin sağlanmaması ve toplumsal algıdaki olumsuz önyargılar, engelli çalışanların potansiyellerini tam anlamıyla ortaya koymalarını engellemektedir.

Bu anlamda çalışmanın amacı, engelli bireylerin çalışma hayatında karşılaştıkları engelleri tanımlamak ve bu engellerin üstesinden gelmek için toplumsal farkındalığı artırmak ve eşitlik sağlamak için çaba harcamaktır. Bu çaba, engelli bireylerin yetenekleri ve potansiyelleri doğrultusunda iş hayatına katılımlarını teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Engellilik kavramının toplumsal bir sorumluluk ve fırsat eşitliği bağlamında ele alınması, çalışma hayatındaki engellerle mücadelede önemli bir adımı temsil etmektedir. Bu bağlamda, engelli bireylerin karşılaştığı bu zorlukların anlaşılması ve çözümlenmesi, sadece bireylerin değil, tüm toplumun adil ve kapsayıcı bir yapıda bir arada yaşamasına katkı sağlayacaktır.

ENGELLİLİK KAVRAMI

Günlük, sosyal aktivitelerini fiziksel ya da zihinsel olarak kısıtlayıcı herhangi bir engele/ eksikliğe sahip olan ve bu engeli diğer insanlar tarafından bilinerek kabul edilen kişiler “engelli” olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte engeli ya da sakatlığı nedeniyle birtakım değerli işlevlerini kullanmada diğerlerinden daha az yetkin/ yeterli olan kimselerin de engelli şeklinde ifade edildiği görülmektedir (Haveman ve Wolfe, 2000, s. 998 aktaran Göçmen ve Hüseyinli, 2017).

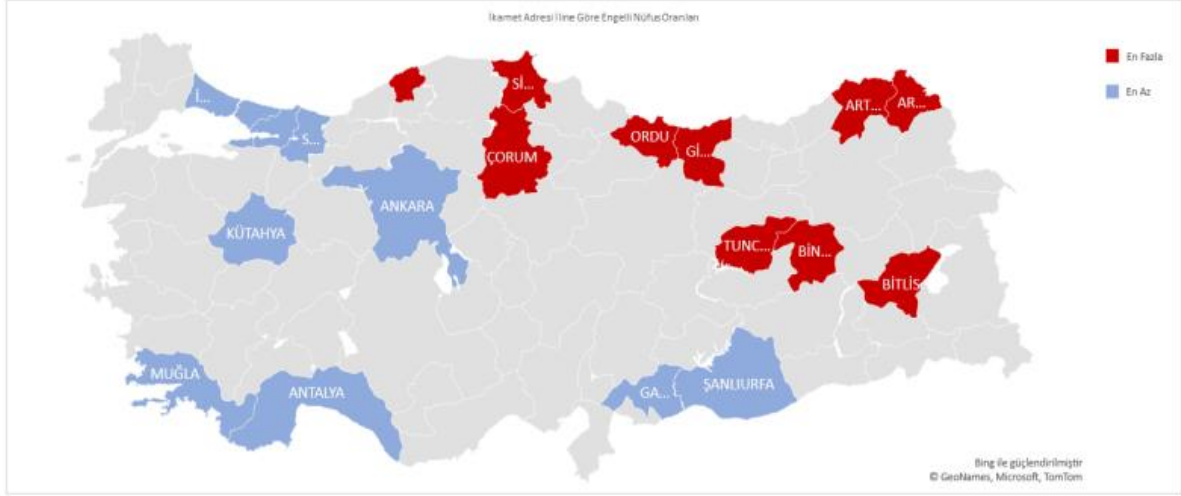
Engelli nüfusa ilişkin veri ihtiyacını gidermek için Bakanlığımız bünyesinde kamu kurum ve kuruluşlarındaki Engelli Sağlık Kurulu Raporlarını esas alan "Ulusal Engelli Veri Sistemi" oluşturulmuştur. Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı ve hayatta olan engelli sayısı; 1.414.643'ü erkek, 1.097.307'si kadın olmak üzere 2.511.950'dir. Ağır engeli olan kişi sayısı 775.012'dir (Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2023, s. 16).

Ulusal Engelli Veri Sisteminde İkamet Adresi İline göre engelli nüfus oranlarının en fazla olduğu iller Tunceli, Bartın, Artvin, Ardahan, Bingöl ve Bitlis'dir. En fazla orana sahip olan Tunceli ilinin nüfusu 82.498 iken engelli nüfusu 7.742'dir. Engelli nüfusunun il nüfusuna oranı ise %9,38'dir. İkamet Adresi İline göre engelli nüfus oranlarının en az olduğu iller İstanbul, Gaziantep, Ankara, Antalya ve Kütahya'dır. En az orana sahip İstanbul ilinin nüfusu yaklaşık 15 milyon iken engelli nüfusu 370.430'dur. Engelli nüfusunun il nüfusuna oranı ise %2,47'dir (Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2023, s. 20).

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Şekil 1:

Ulusal Engelli Veri Sistemi ve Türkiye Sağlık Araştırmasına göre engel grupları karşılaştırması

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023, s. 19)

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), özrürlük/engellilik kavramı hakkında hastalık sonuçlarına dayanan, sağlık yönüne ağırlık veren bir tanımlama ve sınıflama yapmıştır (Subaşıoğlu, 2008). Bunlar:

“Yetersizlik (Impairment): “Sağlık bakımından ‘eksiklik / yetersizlik’, psikolojik, anatomik veya fiziksel yapı ve fonksiyonlardaki bir noksanlığı veya dengesizliği...”

Özürlülük (Disability): ‘Özürlülük / sakatlık’, bir noksanlık sonucu meydana gelen ve normal sayılabilecek bir insana oranla bir işi yapabilme yeteneğinin kaybedilmesi ve kısıtlanması durumunu...”

Engellilik (Handicap): ‘Engellilik’, bir eksiklik veya sakatlık sonucunda, belirli bir kişide meydana gelen ve o kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna göre normal sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini önleyen ve sınırlayan dezavantajlı bir durumu ifade eder.”

Atıcı’ya (2007, aktaran Şahan, 2018) göre engelli grupları şu şekildedir;

Kronik Hastalıklı Engelli: Sürekli bakım ve tedavi gerektiren, kişinin çalışma kapasitesi ve fonksiyonlarını engelleyen süreklilik arz eden hastalıklar olup, kan, solunum sistemi, kalp ve damar, idrar ve üreme yolları, kanser, cilt ve deri hastalıkları, metabolik ve endokrin, psikolojik sinir sistemine bağlı gelişebilmektedir

Görme Engelli: Gözlerinden kaynaklanan tam veya kısmi görme kaybı ya da bozukluğu olanlar, renk ve gece körlüğü, göz protezi kullananlardan bakıma muhtaç olanlar bu gruba girmektedir

İşitme Engelli: İşitme yetisinin tamamını veya tamamına yakını kaybetmiş kişilerden oluşan işitme engelliler, dereceleri farklılık gösterir

Ortopedik Engelli: Vücuttaki şekil bozukluğu, kemik hastalığı olanlar, kas güçsüzlüğü, serebralpalsi, felçliler, spastikler ve spirabifida hastaları ortopedik engelli grubuna dâhildir

Konuşma Engelli: Konuşma hızındaki bozukluk hiç konuşamama ya da konuşmalarının akıcılığında azalma şeklinde görülmektedir.

Zihinsel Engelli: Kendi yaşlarında diğer kişilere göre karar verme, düşünme, iş yapma, duygularını ifade etme ve sosyal ilişki kurmak bakımından yetersiz kalan zihinsel engelliler genelde zekâ IQ katsayıları 70’in altında bulunur.

Çoklu Engelli: Tüm engel türlerinin birden fazlasına sahip olunması anlamına gelmektedir.

Engelli bireyler engeli olmayan bireylere göre sosyo-ekonomik gelişimlerden çok daha fazla olumsuz etkilenmektedir. Aynı zamanda engelli çocuklar engelsiz çocuklara göre daha düşük okula başlama ve devam etme oranına sahiptirler (World Health Organization [WHO], 2011 aktaran Öztapak, 2017).

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Engelli bireylerin meslek seçimi üzerine yapılan bir araştırma, engelli bireylerin engeli olmayan bireylere kıyasla bir iş için aynı isteklilikte olduğunu göstermiştir (Öztabak, 2017).

Dünya genelinde engelli bireylerin sayısı, çeşitli nedenlere dayalı olarak geniş bir yelpazede değişkenlik göstermektedir. Engellilik, doğuştan gelen durumlar, kazalar, hastalıklar, yaşlılık gibi çeşitli etkenlerden kaynaklanabilir. Ancak, bu bireylerin yaşadığı zorluklara rağmen, küresel çapta toplumların engellilikle ilgili bilinçlenmeye ve eşit fırsatlar sağlamaya yönelik çabaları artmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından yapılan değerlendirmelere göre, dünya genelinde milyonlarca insan çeşitli engel türleriyle karşılaşmaktadır. Ancak, bu rakamın net bir sayıya dönüştürülmesi zordur, çünkü engellilik geniş bir yelpazede farklı durumları içermekte ve birçok engel tipi ölçüm ve tanımlama konusunda belirli standartlara sahip değildir.

BM Engelli Hakları Sözleşmesi'ne göre, dünya genelinde engelli bireylerin sayısının 1 milyardan fazla olduğu tahmin edilmektedir. Ancak, bu rakamın doğru bir şekilde belirlenmesi zorluğu, çeşitli ülkelerdeki engellilik oranlarının farklı tanımlamalara ve veri toplama yöntemlerine dayanmasından kaynaklanmaktadır.

Engellilik, sadece bireylerin yaşadığı fiziksel veya zihinsel durumla sınırlı değildir; aynı zamanda toplumsal faktörler, çevresel etkenler ve erişilebilirlik gibi unsurları içerir. Bu nedenle, engelli bireylerle ilgili doğru ve kapsamlı bilgi elde etmek, geniş çaplı bir uluslararası çaba ve standartlar gerektirir.

Küresel çapta, engelli bireylerin haklarına saygı gösterilmesi, eğitim, istihdam, sağlık hizmetleri ve toplumsal katılımlarının teşvik edilmesi gibi konularda çeşitli kuruluşlar, hükümetler ve sivil toplum kuruluşları çalışmalar yürütmektedir. Engelli bireylerin yaşam kalitesini artırmak, onların toplumsal entegrasyonunu desteklemek ve eşit fırsatları sağlamak, küresel düzeyde sürdürülen önemli hedefler arasında yer almaktadır.

Köksal'a (2010) göre her bireyin olduğu gibi engelli bireylerinde eğitim hakları, Sağlıklı Yaşam Hakları, Sosyal Yaşam Hakkı, Ayrımcılığın Önlenmesi Hakkı, İstihdam Olanak Hakları bulunmaktadır.

ENGELLİ BİREYLERİN İŞ GÜCÜNE KATILIMLARI

Dünya genelinde engelli bireylerin işgücüne katılımı, toplumların ve işyerlerinin engelli çalışanları desteklemesi açısından önemli bir konu haline gelmiştir. Engelli bireyler, çeşitli yeteneklere sahip olmalarına rağmen, iş dünyasında bazen karşılaştıkları engeller nedeniyle işgücüne katılmakta zorluklar yaşayabilmektedir. Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kuruluşlar, engelli bireylerin işgücüne katılımını teşvik etmeye yönelik çeşitli çabaları desteklemektedir. Ancak, engelli bireylerin istihdam konusundaki zorluklarının üstesinden gelmek için daha fazla çaba sarf edilmesi gerekmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun Mart 2023 verilerine göre ülkemizde işgücüne katılma oranı erkeklerde % 71,9 kadınlarda %35,7 toplamda ise %53,6'dır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Avrupa Birliği üye ülkeleri ile eş zamanlı olarak idari kayıtlara dayalı geniş kapsamlı bir örneklem araştırması şeklinde 2011 yılında gerçekleştirilen Nüfus ve Konut Araştırması'na göre en az bir engeli olan nüfusun işgücüne katılma oranı erkeklerde %35,4, kadınlarda %12,5, toplamda ise %22,1'dir (Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2023, s. 22).

Engelli bireylerin meslek seçimi üzerine yapılan bir araştırma, engelli bireylerin engeli olmayan bireylere kıyasla bir iş için aynı isteklilikte olduğunu göstermiştir (Öztabak, 2017). Engelli bireylerin işgücüne katılımı, sadece bireylerin kendi potansiyellerini gerçekleştirmelerini sağlamakla kalmayıp aynı zamanda firmalarına çeşitlilik ve farklı bakış açıları katma potansiyeli taşımaktadır. Engelli çalışanların yetenekleri doğru bir şekilde değerlendirildiğinde ve uygun destekler sağlandığında, işyerlerinde daha verimli ve çeşitli bir ortam oluşturabilmektedirler. Engelli bireylerin işgücüne katılımını artırmak, küresel düzeyde sürdürülen önemli bir hedeftir. Bu durum, sadece firmalarda eşit fırsatlar sağlamakla kalmayıp aynı zamanda toplumların engelli bireyleri destekleyen bir yaklaşım benimsemesini de sağlamaktadır. Bu çaba, engelli bireylerin yaşam kalitesini artırmakta olduğu gibi toplumsal entegrasyonları da güçlendirmektedir.

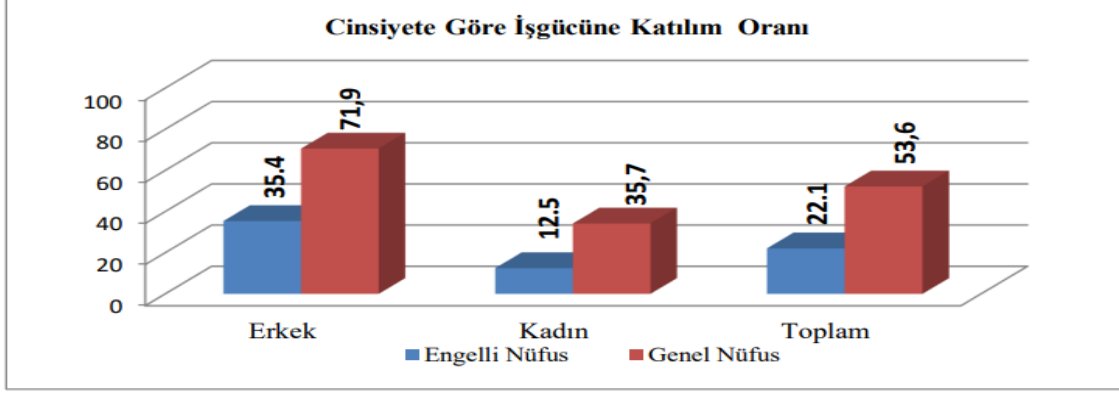
6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

Şekil 2

Engelli ve genel nűfusun iŐgűcűne katılım oranı

İŐgűcűne Katılım Oranı	Erkek	Kadın	Toplam
Engelli Nűfus	35,4	12,5	22,1
Genel Nűfus (Mart, 2023)	71,9	35,7	53,6

Kaynak: TűİK, 2011- Mart 2023

Kaynak: Tűrkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler BakanlıĐı (2023, s. 22)

İSTİHDAM YŲNTEMLERİ

Engelli bireylerin istihdamı konusunda çeŐitli yŲntemler ve programlar bulunmaktadır. Bu yŲntemler, engelli bireylerin iŐgűcűne katılımını artırmayı ve eŐit fırsatları saĐlamayı amaçlamaktadır.

İŞe Alım TeŐvikleri ve Teşvik Programları:

Birçok űlkede, iŐverenlere engelli bireyleri iŐe almak için mali teŐvikler saĐlayan programlar bulunmaktadır. Vergi indirimleri, prim teŐvikleri ve diĐer ekonomik avantajlar, iŐverenleri engelli bireyleri istihdam etmeye teŐvik etmektedir.

Ųzel Mesleki Rehabilitasyon Programları:

Engelli bireyler için Ųzel olarak tasarlanmış mesleki rehabilitasyon programları, bireylerin yeteneklerini geliŐtirmelerine ve iŐ dűnyasına daha etkili bir Ųekilde katılmalarına yardımcı olmaktadır.

İŞe Yerleştirme ve Kariyer DanıŐmanlıĐı:

Engelli bireylere iŐe yerleŐtirme ve kariyer danıŐmanlıĐı hizmetleri sunmak, iŐ arama sŲrelerinde rehberlik etmek ve uygun iŐ fırsatlarına yŲnlendirmek Ųnemlidir.

EĞitim ve Beceri Geliştirme Programları:

Engelli bireylere Ųzel eĐitim ve beceri geliŐtirme programları dűzenlemek, onların mesleki yeterliliklerini artırmalarına yardımcı olmaktadır. Bu programlar, iŐ dűnyasına uyum saĐlamalarını kolaylaŐtırmaktadır.

İŐyeri Dűzenlemeleri ve Teknolojik Destekler:

Firmalarda fiziksel dűzenlemeler ve engelli bireylerin ihtiyaçlarına uygun teknolojik destekler saĐlamak, çalıŐma ortamlarını engelli dostu hale getirmektedir.

Esnek alıŐma Koşulları:

Esnek alıŐma saatleri, uzaktan çalıŐma seçenekleri gibi esnek çalıŐma koŐulları, engelli bireylerin iŐ ve Ųzel hayatlarını daha iyi dengelemelerine olanak tanımaktadır.

İŞveren ve alıŐan EĞitimi:

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alıŐmalar Kongresi

İŞ yerlerinde ve toplumda engelli bireylerle ilgili farkındalığı artırmak amacıyla işveren ve çalışanlara yönelik eğitim programları düzenlemek önemlidir. Bu eğitimler, olumsuz tutumları azaltabileceği gibi firmaları da daha kapsayıcı hale getirebilmektedir.

İstihdam Ajansları ve Aracı Kurumlar:

Engelli bireyleri iŐverenlerle buluŐturan ve işe yerleŐtiren istihdam ajansları veya aracı kurumlar, istihdam süreçlerini kolaylaŐtırmaktadır. Bu duruma verilebilecek en iyi rnek İŐKUR'dur.

Bu yöntemler, engelli bireylerin iş hayatında daha etkin bir Şekilde yer almalarını sağlamak ve toplumsal eşitliği artırmak adına önemli araçlardır.

ENGELLİ BİREYLERİN ÇALIŞMA YAŞAMINDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

Engelli bireylerin iş yaşamına katılımı, çeşitli zorluklarla karŐılaŐabilecekleri bir alanı içermektedir. Bu zorluklar hem fiziksel hem de toplumsal faktörlerden kaynaklanabilmenin beraberinde engelli çalışanların iş yaşamında eşit fırsatlara eriŐmelerini de engelleyebilmektedir.

İŞveren Tutumları

Bu konuda yapılmış bir çalışmada iŐverenlerin engelli istihdam etmeme nedenlerini Şu Şekilde dile getirilmiŐtir (Barrett 1964, s. 51, aktaran Gönülaçan, 2016):

- . Engelliler, rahatsızlıkları nedeniyle mazeret izni kullanmada artıŐ gösterebilir
- . Engelliler, işyerinde iş güvenliğini tehdit ederek kazalara daha çok neden olur.
- . Engelliler, duygusal yönden oldukları için ani duygular yaşar ve yansıtabilirler.
- . Engellilere, ceza uygulamalarının yansıtılması daha zor olabilir.
- . Engellilerin, kariyer açısından terfi imkanları az olabilir.
- . Engelliler, çeşitli sebepler dolayısıyla diğer çalışanları negatif olarak etkileyebilirler.
- . Engelliler, halka ilişkiler yönünden olumlu izlenim bırakmayabilir.
- . Engellilerin, hareket alanlarının sınırlı olabilme durumu özel düzenlemelerin de gerekliliğini doğurabilir.
- . İŞletmelerin birçoğunda engellilerin yetenek ve yetkinliklerine paralel iş yoktur.

Halbuki engellilerde engelsiz bireyler gibi yüksek iş baŐarısı ve performansa sahip olabilmektedir. Bu ifadeyi destekler nitelikte, engellilerin alıŐtırılmasına ilişkin yapılmış bir araştırmanın sonuçları Şu Şekildedir (Ergün 2005, aktaran Köksal, 2010).

- . Engelliler, sürekli çalıŐırlar,
- . Engelliler, yaptıkları işi savsaklamazlar,
- . Engelliler, çok daha güvenilir çalıŐanlardır,
- . Engelliler yaptıkları işi daha çabuk kavrarlar,
- . Engelliler, yaptıkları işi ve firmalarına daha sadıktırlar,
- . Engelliler, firmalarına saatinde gidip gelirler,
- . Engelliler, diğerlerinden daha bilinlidirler,
- . Engelliler, yaptıkları işi kolay kolay bırakmazlar,
- . Engelliler, diğer çalıŐanlardan daha gayretlidirler,
- . Engelliler, en az diğer çalışanlar kadar verimlidirler,
- . Engelliler, diğer çalıŐanlardan daha iyi huyludurlar.

Tüm bu ifade edilenlerin beraberinde aşağıdaki sorunlarda önem arz etmektedir;

Erişilebilirlik Sorunları:

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Engelli bireyler, iş yerlerinde fiziksel erişim sorunları yaşayabilmektedirler. Örneğin, merdivenler, dar koridorlar veya engelli bireylerin kullanımına uygun olmayan binalar gibi fiziksel engellerle karşılaşabilmektedirler.

Ayrımcılık ve Önyargı:

Engelli bireyler, iş hayatında ayrımcılık ve önyargı ile karşılaşabilmektedir. Bu durum, işe alım sürecinden terfi şanslarına kadar birçok aşamada ortaya çıkabilmektedir.

Eğitim ve Yetenek Geliştirme Eksiklikleri:

Engelli bireyler, eğitim ve yetenek geliştirme konularında eksiklik yaşayabilmektedir. Firmaların bu bireylerin ihtiyaçlarına uygun eğitim ve destek sağlamaları oldukça büyük önem arz etmektedir.

İşyeri Düzenlemeleri ve Adaptasyon:

Firmalarda gerekli düzenlemelerin yapılmaması durumunda, engelli bireyler işlerini tam kapasiteyle yerine getirmekte zorlanabilmektedir. Özel gereksinimlere uygun çalışma ortamları ve teknolojik desteklerin eksikliği sorun yaratabilmektedir.

İş İstikrarı ve Terfi Şansları:

Engelli bireyler, iş istikrarı ve terfi şansları konusunda diğer çalışanlara göre dezavantajlı konumda olabilmektedirler. Bu durum, yetenek ve performansa dayalı değil, engellilikle ilişkilendirilen önyargılardan kaynaklanabilmektedir.

Toplumsal Tutumlar:

Toplumda var olan olumsuz tutumlar, engelli bireylerin iş hayatında başarıya ulaşmalarını engelleyebilmektedir. Bu durum, iş yerinde uyumsuzluk ve sosyal izolasyon sorunlarına yol açabilmektedir.

Engelli bireylerle ilgili bu sorunların üstesinden gelmek, toplumsal farkındalığın artırılması, eğitim, erişilebilirlik ve iş yerlerindeki politikaların gözden geçirilmesi gibi çeşitli önlemleri içermektedir. Bu sayede engelli bireyler, iş yaşamında eşit fırsatlara sahip olup potansiyellerini tam olarak kullanabilmektedir.

ENGELLİ BİREYLERİN KARŞILAŞTIKLARA SORUNLARA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Engelli bireylerin iş hayatında karşılaştıkları zorlukları aşmak hem toplumlar hem de iş yerleri için önemli bir adımdır. Bu sorunlara yönelik çeşitli çözüm önerileri, engelli bireylerin iş hayatında daha etkin bir şekilde yer almalarına olanak tanıyabilmektedir;

Erişilebilirlik ve Adaptasyon:

Engelli çalışanlar yöneticileri ile konuşabilmenin ve gerekli bilgileri almanın kolay olduğu ortamlarda çalışmak isterler (Demir, 2016). Bu bağlamda, iş yerlerinin fiziksel erişilebilirliğini artırmak ve engelli bireylerin kolayca dolaşabilecekleri ortamlar sağlamak önemlidir.

İhtiyaç duyulan durumlarda özel adaptasyonlar ve teknolojik destekler sağlanmalıdır.

Eğitim ve Farkındalık Programları:

Demir'e (2016) göre, Engelli çalışan kurumlarda engellileri ve diğer çalışanları en çok rahatsız eden konuların başında diğer çalışanların engelliler ile nasıl etkileşime geçeceklerini bilmemesi gelmektedir. Başka bir ifade ile daha önce herhangi engelli bir bireyle etkileşimi olmayan çalışanlar ki çalışanların çoğunun böyle bir tecrübesi yoktur, hem nasıl davranacaklarını bilmediklerinden engelli bireylerle etkileşime girmekten kaçınmaya meyillidirler hem de etkileşime girdiklerinde hangi söz ve davranışları ile engelliye inciteceklerini bilememektedirler. Bu anlamda, iş yerlerinde düzenlenen eğitim programları, engelli bireylere yönelik farkındalığı artırabilir ve çalışanların engelli arkadaşlarına nasıl destek olabileceklerini öğrenmelerini sağlayabilir.

İşe Alım ve Terfi Süreçlerinde Adalet:

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

İşe alım süreçlerinde adil bir değerlendirme yapılmalı ve engelli bireylerin yetenekleri öne çıkarılmalıdır. İş yerlerinde terfi şansları, engelli çalışanların performansına ve potansiyeline dayalı olarak değerlendirilmelidir. Performanslarının takdir edilmesi, engelli çalışanlar için çok önemlidir ve zaten örgütsel performans ile çalışanların performansını takdir etme arasında da güçlü bir ilişki vardır (Khan, 2010; Qureshi vd., 2010, aktaran Demir, 2016).

Eşit İstihdam Fırsatları Politikaları:

Ayrımcılık toplumsal yaşamın tüm alanlarında rastlanan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çok farklı nedenlere bağlı olarak ve farklı görünüşler içerisinde yaşanan ayrımcılığın temelinde “BEN ve ÖTEKİ” ayrımı yatmaktadır (Köksal, 2010). İş yerlerinde eşit istihdam fırsatları politikaları benimsemek, ayrımcılığı önlemek ve herkesin eşit şartlarda işe alınmasını sağlamak açısından kritiktir.

İşyeri Kültürü ve Toplumsal Tutum Değişikliği:

Engelli çalışanların iş yerlerinde en çok karşılaştıkları problem engelli dostu olmayan çalışma ortamlarıdır (Demir, 2016). İş yerlerinde engelli bireyleri destekleyen bir kültür oluşturmak, toplumsal tutumları olumlu bir şekilde etkileyebilir. Engellilikle ilgili olumsuz önyargıların azaltılması için bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmelidir.

Esnek Çalışma Şartları ve Uyum Sağlama:

Esnek çalışma saatleri ve uzaktan çalışma gibi esneklikler, engelli bireylerin iş hayatındaki uyumlarını kolaylaştırabilir. Yarı-zamanlı çalışma, esnek çalışma saatleri ve iş araları ve evden çalışma imkânı gibi engelli dostu esneklikler doğru bir yaklaşımın göstergesidir (Demir, 2016).

İş yerleri, engelli çalışanlara uygun çalışma koşulları sunarak iş-hayat dengesini desteklemelidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği:

İş sağlığı ve güvenliği politikaları, engelli bireylerin iş yerinde sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamalıdır.

Acil durum planları, engelli çalışanların güvenli bir şekilde tahliye edilebilmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.

Bu çözüm önerileri, engelli bireylerin iş hayatında daha etkili bir şekilde yer alabilmelerini desteklemek ve toplumsal eşitliği artırmak adına uygulanmalıdır. İş yerlerinde bu tür önlemler benimsendiğinde hem engelli bireyler hem de iş yerleri daha çeşitli ve kapsayıcı bir çalışma ortamında fayda sağlayacaktır.

ENGELLİ ÇALIŞANLAR İÇİN KARIYER REHBERLİĞİ KAVRAMI VE ÖNEMİ

Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun (1995 tarihli ve 99 sayılı tavsiye kararı) yapmış olduğu tanıma göre, “mesleki rehabilitasyon, devamlı ve bir koordinasyon içindeki rehabilitasyon sürecinde, özürlü kişiyi uygun bir iş sahibi yapmak ve bu konumunu korumasını sağlamak üzere planlanan, mesleki rehberlik, eğitim ve işe yerleştirme hizmetlerinin sunulduğu alandır” (II. Özürlüler şurası Yerel Yönetimler ve Özürlüler, 2005, s.73, aktaran Köksal, 2010).

Meslek, iş, başarı ve statü gibi kavramları çağrıştıran, odağında birey ve iş olan kariyer kavramı insan yaşamını kuşatan bir niteliğe sahiptir (Özdemir ve Aras, 2015). Engelli bireylere kariyer rehberliği sunmak, bu bireylerin iş hayatında başarılı bir şekilde ilerlemelerine ve potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olabilir. Kariyer rehberliği sağlarken dikkate alınması gereken önemli noktalar aşağıdaki gibidir;

Bireyselleştirilmiş Kariyer Planlaması:

Demir'e (2016) göre engelliler için uygun mesleklerin belirlenmesi ve buna uygun eğitim planlaması yapılması gerekmektedir Her bireyin farklı yeteneklere, ilgi alanlarına ve hedeflere sahip olduğu unutulmamalıdır. Engelli bireylere yönelik kariyer rehberliği, bireyselleştirilmiş kariyer planlamasını içermelidir. Kariyer danışmanları, bireylerle birebir görüşmeler yaparak özel ihtiyaçları ve hedefleri anlamalıdır.

Engelli Bireylerin Potansiyellerini Keşfetme:

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Engelli bireylerin sahip olduğu yeteneklerin ve becerilerin belirlenmesi, kariyer rehberliğinin temel adımlarından biridir. Bu durum, bireylerin güçlü yönlerini anlamalarına ve bunları kariyer hedeflerine entegre etmelerine yardımcı olmaktadır.

İş Dünyasındaki Fırsatların Bilinçlendirilmesi:

Engelli bireylere, çeşitli sektörlerdeki iş fırsatları hakkında bilgi vermek, kariyer rehberliğinin önemli bir unsurudur. İş dünyasındaki değişiklikleri takip etmek ve engelli bireylere uygun sektörleri tanıtmak, kariyer seçeneklerini genişletmektedir.

Eğitim ve Yetenek Geliştirme Programlarına Yönlendirme:

Engelli bireylerin eksik olduğu alanlarda eğitim almalarını sağlamak, kariyer rehberliğinin bir parçası olmalıdır. Orhan'a (2013) göre işverenler kariyer planlaması yaptığı personelin, gelişen teknolojiye ayak uydurması ve kendini geliştirmesi noktasında sürekli eğitim imkânı sunacaktır. Bu durum, kişinin kariyer hedeflerine ulaşması için gereken yetenekleri geliştirmesine yardımcı olur.

İş Mülakatları ve İş Bulma Stratejileri:

Engelli bireyleri, iş mülakatlarına hazırlamak ve etkili iş bulma stratejileri geliştirmek, kariyer rehberliğinin önemli bir aşamasını oluşturur. Uzmanın asıl görevi, çalışma etkinliklerinin kişiyi toplumun parçası haline getirmede büyük faydası olduğundan hareketle, engellinin bir işe yerleştirilmesi ve çalışma hayatının yolunda gitmesine katkı sağlamaktır (Arslan ve Altıntaş, 2014). Mülakat teknikleri, özgeçmiş hazırlığı ve iş başvuruları konusunda destek sunmak bu sürecin parçasıdır.

İş Yerinde Eşit Fırsatları Savunma:

Engelli bireylere, iş yerinde eşit fırsatlar sağlamak için kullanabilecekleri yasal haklar ve destek mekanizmaları hakkında bilgi vermek önemlidir. Kariyer rehberliği, bireyin iş yaşamındaki haklarını savunmasına yardımcı olmalıdır.

Mentörlük ve Ağ Kurma:

Engelli bireylere, deneyimli bir mentörle çalışma fırsatı sunmak ve iş dünyasındaki ağlarını genişletmelerine yardımcı olmak, kariyer rehberliğinin önemli unsurlarındandır. Bu destek, engelli bireylerin iş yaşamında karşılaştıkları zorlukların üstesinden gelmelerine katkıda bulunmaktadır.

Engelli bireylere kariyer rehberliği sağlamak, sadece bireyin kişisel ve mesleki gelişimine katkıda bulunmakla kalmayıp aynı zamanda daha kapsayıcı bir iş dünyasının oluşturulmasına da hizmet etmektedir.

Kariyer danışmanlığının tamamlayıcı unsuru olarak çalışanların kariyerleri ile ilgili yetenek, ilgi ve değerlerini, kişinin farklı kariyer imkanlarını tanımalarına, bu imkanları doğru bir şekilde değerlendirmelerine, birey ve örgütün üzerinde anlaştığı bir hedefe ulaşmak için stratejik bir planlama yapması konusunda insan kaynakları personelinin destek olmasını ifade etmektedir (Şimşek, 2010, aktaran Özdemir ve Aras, 2015).

İNSAN KAYNAKLARI PROFESYONELLERİNİN ENGELLİ ÇALIŞANLAR İÇİN İZLEYEBİLECEĞİ YOLLAR

İnsan kaynakları profesyonelleri, engelli çalışanlar için kapsayıcı bir iş ortamı yaratmak, eşit fırsatlar sunmak ve bu çalışanların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmak adına çeşitli adımlar atmaları gerekmektedir.

İnsan kaynakları profesyonellerinin engelli çalışanlar için izlemesi gereken yollar;

Farkındalık ve Eğitim Programları:

İnsan kaynakları departmanları, tüm çalışanlara engelli bireylere yönelik farkındalığı artırmaya yönelik eğitim programları düzenlemelidir. Engellilikle ilgili önyargıların ortadan kaldırılması için farkındalık oluşturmak önem arz etmektedir.

Eşit İstihdam Fırsatları Politikaları:

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

İnsan kaynakları politikalarında, eşit istihdam fırsatlarına vurgu yapılmalıdır. Engelli bireylerin işe alım süreçlerinde adil bir değerlendirmeye tabi tutulmalarını sağlamak, iş yerinde çeşitliliği teşvik etmektedir.

İşe Alım Süreçlerinde Uyum:

İşe alım süreçlerinde, engelli bireylerin ihtiyaçlarına uygun şekilde düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin, mülakat ortamının erişilebilir olması, iş başvurularının engelli bireylerin kullanımına uygun olması gibi detaylara dikkat edilmelidir.

Çeşitliliği Destekleyen Kültür:

İnsan kaynakları, işyerinde çeşitliliği destekleyen bir kurumsal kültür oluşturmalıdır. Çalışanların farklı yeteneklere, kültürlere ve arka planlara sahip olmalarını değerlendiren bir ortam, herkesin kendini ifade edebileceği bir atmosfer yaratmaktadır.

İş Yerinde Erişilebilirlik:

İnsan kaynakları profesyonelleri, iş yerlerinin fiziksel ve teknolojik erişilebilirlik standartlarına uygun olmasını sağlamalıdır. Engelli bireylerin rahatlıkla çalışabilecekleri bir ortam, iş performanslarını artıracaktır.

Esnek Çalışma Şartları:

Esnek çalışma saatleri, uzaktan çalışma gibi esnek çalışma modelleri, engelli çalışanların iş ve özel hayatlarını daha iyi dengelemelerine yardımcı olacaktır.

İş Sağlığı ve Güvenliği:

İnsan kaynakları, iş sağlığı ve güvenliği politikalarını engelli çalışanları da kapsayacak şekilde düzenlemelidir. Acil durum planları ve tahliye prosedürleri, engelli çalışanların ihtiyaçlarına uygun olmalıdır.

Çalışan İletişimi ve Danışmanlık:

İnsan kaynakları departmanı, engelli çalışanlarla düzenli iletişim kurarak ihtiyaçlarını anlamalı ve gerekirse danışmanlık hizmetleri sunmalıdır. Gerek ulaşım veya iletişimde yaşanan sorunlar, gerekse mimari, işe alım veya süreç ile ilgili engeller, kamusal istihdam politikalarına bağlı destek ve cesaretlendirmelerle giderilebilmelidir (Aydemir, 2013).

İnsan kaynakları profesyonelleri, bu adımları atarak firmada çeşitliliği teşvik ederken, engelli bireylerin potansiyelini de en üst düzeye çıkarmaya odaklanabilmektedir. Bu yaklaşım, sadece firmalarda değil, aynı zamanda toplum genelinde de daha kapsayıcı bir anlayışın benimsenmesine katkı sağlamaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak, engelli bireylerin çalışma hayatında başarılı olmalarını desteklemek ve toplumsal eşitliği sağlamak için bir dizi önemli adım atılmalıdır. İnsan kaynakları profesyonelleri, bu çabaları koordine etmek ve iş yerlerini engelli dostu hale getirmek adına önemli bir rol üstlenmelidir. Eşit fırsatlar sunan işe alım süreçleri, engelli bireylerin iş dünyasına uyum sağlamaları noktasında önem arz eden kıstas niteliğindedir. Fiziksel ve teknolojik erişilebilirlik standartlarına uygun iş ortamları, engelli çalışanların potansiyellerini en üst düzeye çıkarmalarına yardımcı olmaktadır. Esnek çalışma şartları ve özel destek programları, işyerinde çeşitliliği teşvik ederken, engelli bireylerin iş ve özel hayatlarını dengelemelerine de olanak tanımaktadır.

İş yerlerinde düzenlenen farkındalık ve eğitim programları, engellilikle ilgili önyargıları azaltmakta olup toplumsal tutumları da olumlu bir şekilde etkilemektedir. İş sağlığı ve güvenliği politikalarının engelli çalışanları kapsayacak şekilde düzenlenmesi, her çalışan adına önem teşkil etmekle birlikte engelli çalışanların da güvenli bir çalışma ortamına sahip olmasını sağlamaktadır.

Sonuç olarak, iş yerlerinde çeşitliliğin ve kapsayıcılığın benimsenmesi sadece engelli bireyler için değil, tüm çalışanlar için daha sağlıklı ve verimli bir iş ortamı yaratmaktadır. Engelli bireylerin yeteneklerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesi ve uygun desteklerin sağlanması akabinde firmaların daha çeşitli ve yenilikçi bir atmosfer oluşturduğunu gözlemlemek mümkün olacaktır. Tüm bu çabalar, engelli

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

bireylerin iş hayatında eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlamanın beraberinde toplumsal bir adaletin inşasına da katkıda bulunacaktır.

KAYNAKLAR

Arslan, H. ve Altıntaş, G. (2014). Engellilerin çalışma yaşamına katılımını artırarak toplumla kaynaşmalarını sağlamayı hedefleyen bir model önerisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 165-186.

Aydemir, E. (2013). İnsan kaynakları yönetimi yaklaşımlarında özürlü dostu yeni bir model önerisi (Küçükçekmece Belediyesi üzerine bir çalışma). *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi*, 15(1), 107-131.

Göçmen, S. ve Hüseyinli, N. (2017). Engelli çalışma kültürünün cinsiyet bağlamında değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(6), 254-270.

Subaşıoğlu, F. (2008). Üniversitelerin bilgi ve belge yönetimi bölümlerinin "Engellilik Farkındalığı" üzerine bir araştırma. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 399-430.

Şahan, E. C. (2018). *Çalışma hayatına katılımda engellilerin yaşadıkları sorunlar: Tekirdağ Süleymanpaşa örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Namık Kemal Üniversitesi.

Öztabak, M. Ü. (2017). Engelli bireylerin yaşamdan beklentilerinin incelenmesi. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, (9), 355-375.

Köksal, A. (2010). *Türkiye'de engelli istihdamı ve bir araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi.

Gönülaçan, A. (2016). Engelli istihdamına yönelik işveren tutumları: Trabzon örneği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 111-130.

Demir, A. Z. (2016). Engelliler, farklılık ve rekabet avantajı. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(22), 135-147.

Özdemir, Y. ve Aras, M. (2015). Sosyal hizmetlerde kariyer yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 107-121.

Orhan, S. (2013). *Türkiye'de özürlü dostu istihdam politikaları (Durum analizi ve öneriler)* (1. Baskı). T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023, Nisan). *Engelli ve yaşlı istatistik bülteni*. https://aile.gov.tr/media/135432/eyhgm_istatistik_bulteni_nisan_23.pdf adresinden 13 Mart 2024 tarihinde erişilmiştir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

OKULLARDA YÜRÜTÜLEN SOSYAL ETKİNLİKLERİN TOPLUMSAL DEĞERLERİN BENİMSENMESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

EFFECTS OF SOCIAL ACTIVITIES CONDUCTED IN SCHOOLS ON THE ADOPTION OF SOCIAL VALUES

Betül UZGİDİM

Okul Müdürü M.E.B. Erdek ,Balıkesir, Türkiye

ORCID ID: 0000-0000-1776-2349

ÖZET

Toplumsal değerler, toplumun dinsel, ahlaki ve estetik beğenilerini temsil eden, yararlı görülen, insanların nasıl yaşayacaklarına ilişkin rehberlik eden idealleştirilmiş ortak inanç, beğeni, beklenti ve hedefler bütünüdür. Toplumdan topluma farklılık gösteren bu değerler bir arada yaşamının gerekliliği olan uyumun ve huzurun sağlanmasında son derece önemlidir.

Öğrenme doğum ile başlar ve bireyin etkileşim içinde bulunduğu çevrede gelişir. Erken çocukluk (0-6 yaş) dönemi çocuğun gelişiminde çok önemli rol oynamaktadır. Bu devre; anne ile çocuğun duygusal bağının çok kuvvetli olduğu, büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu dönemdir. Erken çocukluk dönemi ayrıca çocuğun çevresiyle etkileşimden en çok etkilendiği dönemdir. Erken çocukluk döneminden sonra eğitim hayatının başlaması ile birlikte öğrenme ve sosyalleşme okulda devam eder.

Okullar öğrencilerin akademik öğrenmelerini gerçekleştirdikleri bir kurum olmasının yanı sıra; öğrencilerin sosyal, psikolojik ve ruhsal gelişimlerini destekleyen, topluma uyumlu sağlıklı bir birey olmalarına hizmet eden ve toplumun benimsediği değerleri öğrencilere aktararak kişilik sahibi bireyler yetişmesine yardımcı olan sosyal bir kurumdur.

Günümüzde okullar sosyal-kültürel etkinlikler vasıtasıyla, öğrencilere kültürel farkındalığın yanında kişilik ve karakter özelliği kazandırabilirler. Öğrenci kendi kültürü hakkındaki bilgi sahibi oldukça, sahip olduğu kültüre ilişkin farkındalığını pekiştirir. Bu farkındalık sayesinde davranış geliştirerek nasıl yaşaması gerektiğini değerlendirebilir. Farkındalık sayesinde diğer kültürlerle ilgili farklılıkları eleştirel düşünme kalıbı içinde yoğunlaşarak toplumsal hoşgörüyü geliştirebilir. Duygularının farkında olduğunda ve onları kontrolü altında tutabildiğinde daha berrak ve yaratıcı düşünebilir; stresini ve güçlüklerini yönetebilir; başkalarıyla iyi iletişim kurabilir; güven ve empati sergileyebilir. Tüm bunlar bireyi toplumsal yaşama hazırlar. Bu süreçte hedeflenen kazanımlar amacına ulaşır ise topluma yararlı ve uyumlu bireyler yetişmiş olacaktır.

Bu çalışmada günümüzde okullarda yürütülen Sosyal ve Kültürel etkinlikler incelenerek, bu etkinliklerin öğrencilerin sosyal gelişimi üzerindeki katkıları saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal etkinlikler, Toplumsal değerler, Eğitim

ABSTRACT

Social values are a set of idealized common beliefs, tastes, expectations and goals that represent the religious, moral and aesthetic tastes of the society, are seen as useful and guide people on how to live. These values, which differ from society to society, are extremely important in ensuring the harmony and peace that are necessary to live together.

Learning begins at birth and develops in the environment in which the individual interacts. Early childhood (0-6 years) plays a very important role in the development of the child. This circuit; It is the period when the emotional bond between mother and child is very strong and growth and development are most rapid. Early childhood is also the period when the child is most affected by interaction with his environment. After early childhood, with the start of education life, learning and socialization continue at school.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

In addition to being an institution where students carry out their academic learning; It is a social institution that supports the social, psychological and spiritual development of students, helps them become healthy individuals compatible with society, and helps raise individuals with personality by transferring the values adopted by the society to students.

Today, schools can provide students with personality and character traits as well as cultural awareness through social-cultural activities. As the student gains knowledge about his own culture, he strengthens his awareness of his own culture. Thanks to this awareness, he can evaluate how he should live by developing behavior. Thanks to awareness, social tolerance can be improved by kneading the differences between other cultures in a critical thinking pattern. When he is aware of his emotions and can keep them under control, he can think more clearly and creatively; can manage stress and difficulties; can communicate well with others; can demonstrate trust and empathy. All of these prepare the individual for social life. If the gains targeted in this process reach their goal, useful and harmonious individuals will be raised.

In this study, the social and cultural activities carried out in schools today were examined and the contributions of these activities to the social development of students were tried to be determined.

Keywords: Social activities, Social values, Education

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

***HALYOMORPHA HALYS* (STÅL, 1885) (HEMIPTERA: HETEROPTERA: PENTATOMİDAE)'E AİT KOKU BEZİ MORFOLOJİSİNİN IŞIK VE TARAMALI ELEKTRON MİKROSKOBU (SEM) TEKNİKLERİ İLE İNCELENMESİ VE KİMYASAL BİLEŞENLERİNİN GAZ KROMATOĞRAFİSİ-KÜTLE SPEKTROMETRESİ YÖNTEMLERİ İLE TESPİT EDİLMESİ**

INVESTIGATION OF THE SCENT GLAND MORPHOLOGY OF *HALYOMORPHA HALYS* (STÅL, 1885) (HEMIPTERA: HETEROPTERA: PENTATOMIDAE) BY LIGHT AND SCANNING ELECTRON MICROSCOPY (SEM) TECHNIQUES AND DETERMINATION OF CHEMICAL COMPONENTS BY GAS CHROMATOGRAPHY-MASS SPECTROMETRY METHODS

Sıla AYDIN¹

¹Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4233-2954>

Suat KIYAK²

² Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye.

²ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8167-8283>

ÖZET

Halyomorpha halys, (Stål, 1885) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) tarımsal üretimde önemli kayıplara sebep olan, istilacı ve polifag bir zararlı türüdür. Asya'dan Amerika kıtasına taşınmış olup Avrupa'da hızlı bir yayılım göstermiştir. Ülkemizde ise ilk kez 2017 yılında saptanmıştır. Tür, bitkiler üzerinde hem kalitede hem de verim kaybında sayısız zarara yol açmaktadır. *Halyomorpha halys* ülkemizde özellikle Karadeniz'de, Hopa, Kemalpaşa, Borçka, Artvin (Arhavi) ve Rize (Fındıklı) bölgelerinde fındık, kivi, mısır, portakal, yabamersini, fasulye ve domates bitkilerinde zarar oluşturmuş olup ülkemizin diğer bölgelerinde de önemli zararlar oluşturma eğilimindedir. Bu nedenle *Halyomorpha halys* ülkemizde zirai mücadele açısından önemle üzerinde durulması gereken zararlılar arasındadır.

Bu araştırma ise *Halyomorpha halys* 'in koku bezi morfolojisini ve kimyasal bileşenlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Koku bezi, Heteroptera takımına ait böceklerde gelişen savunma yapılarından biridir. Böcekler kendilerini tehdit eden canlılara karşı koku bezlerinden salgı salgırlar. Bu salgıya maruz kalan canlılarda ölüm olayı gerçekleşir veya salgı, kötü koku içermesi sebebiyle düşmanın uzaklaşmasını sağlar.

Bu çalışmada *Halyomorpha halys*'e ait koku bezi morfolojisi ve kimyasal bileşenlerini belirlemek için ışık, taramalı elektron mikroskopu teknikleri ve gaz kromatografisi-kütle spektrometresi yöntemleri kullanılmıştır. *Halyomorpha halys* yetişkin bireyleri Nisan-Haziran ayları 2022-2023 tarihlerinde Ankara ili merkezinden toplanarak laboratuvara getirildi. Işık mikroskopu incelemeleri için stereomikroskop altında disekte edilen koku bezi örneklerinin bir bölümü Formaldehit ile tespit edildi. Tespit edilen numuneler yıkama ve dehidrasyon işlemlerine tabi tutularak Parafin'e gömüldü. Kesit ve boyama işlemlerinden sonra dijital olarak fotoğrafları çekildi. Taramalı elektron mikroskopu (SEM) incelemeleri için numuneler kritik nokta kurutma ile kurutuldu. Staplara yerleştirilen örnekler altınla kaplandı ve incelendi. Diseksiyonu gerçekleştirilen koku bezi örneklerinin kalan kısmı ise kimyasal bileşenlerinin analizi amacıyla gaz kromatografisi-kütle spektrometresi için hazırlandı.

Elde ettiğimiz verilere göre *Halyomorpha halys* 'e ait koku bezi yapısı böceğin toraks bölgesinde konumlanmıştır. Koku bezi, gelişmiş bir rezervuar ve lateral bezlerden meydana gelmektedir. Rezervuarın epitel hücreleri silindirik şekildedir.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Türün koku bezi salgısının kimyasal bileşenleri gaz kromatografisi-kütle spektrometresi ile tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, bulgularımızın türün koku bezi morfolojisi ve kimyasal bileşenlerine ışık tuttuğunu düşünüyoruz. Bu çalışmanın sonucu bize *Halyomorpha halys*' e ait koku bezi yapısının diğer Heteroptera türleriyle benzer olduğunu da göstermiştir.

Bu vesileyle, bu çalışma ile gelecekte gerçekleştirilecek çalışmalara katkıda bulunmayı hedefliyoruz.

Anahtar Kelimeler: *Halyomorpha halys*, Heteroptera, Pentatomidae, koku bezi, taramalı elektron mikroskobu (SEM), kimyasal bileşenler, gaz kromatografisi-kütle spektrometresi.

ABSTRACT

Halyomorpha halys (Stål, 1885) (Hemiptera: Heteroptera: Pentatomidae) is an invasive and polyphagous pest species that causes significant losses in agricultural production. It moved from Asia to the American continent and spread rapidly in Europe. In our country, it was detected for the first time in 2017. The species causes numerous damages on plants, both in quality and loss of yield. *Halyomorpha halys* has caused damage to hazelnut, kiwi, corn, orange, blueberry, bean and tomato plants in our country, especially in the Black Sea, Hopa, Kemalpaşa, Borcka, Artvin (Arhavi) and Rize (Fındıklı) regions, and tends to cause significant damage in other regions of our country. For this reason, *Halyomorpha halys* is among the pests that should be emphasized in terms of agricultural control in our country.

This research aims to determine the scent gland morphology and chemical components of *Halyomorpha halys*. The scent gland is one of the defensive structures that develops in insects belonging to the order Heteroptera. Insects release secretions from their scent glands against creatures that threaten them. Death occurs in creatures exposed to this secretion, or the secretion allows the enemy to move away because it contains a bad odor.

In this study, light, scanning electron microscopy techniques and gas chromatography-mass spectrometry methods were used to determine the scent gland morphology and chemical components of *Halyomorpha halys*. Adult individuals of *Halyomorpha halys* were collected from the city center of Ankara in April-June 2022-2023 and brought to the laboratory. Some of the scent gland samples dissected under stereomicroscope for light microscope examinations were detected with Formaldehyde. The identified samples were subjected to washing and dehydration processes and embedded in Paraffin. After the sectioning and painting processes, they were photographed digitally. For scanning electron microscopy (SEM) examinations, samples were dried by critical point drying. The specimens placed in the staps were plated with gold and examined. The remaining part of the dissected scent gland samples was prepared for gas chromatography-mass spectrometry for the analysis of their chemical components.

According to the data we obtained, the scent gland structure of *Halyomorpha halys* is located in the thoracic region of the insect. The scent gland consists of a developed reservoir and lateral glands. The epithelial cells of the reservoir are cylindrical in shape.

The chemical components of the scent gland secretion of the species were determined by gas chromatography-mass spectrometry.

In conclusion, we think that our findings shed light on the scent gland morphology and chemical components of the species. The result of this study also showed us that the scent gland structure of *Halyomorpha halys* is similar to other Heteroptera species.

On this occasion, we aim to contribute to the studies that will be carried out in the future with this study.

Keywords: *Halyomorpha halys*, Heteroptera, Pentatomidae, scent gland, scanning electron microscopy (SEM), chemical components, gas chromatography-mass spectrometry.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

CEZA MUHAKEMESİNDE TANIK BEYANININ DELİL DEĞERİ

Arif ARIKAN

Yalova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Kamu Hukuku Bölümü Yalova-TÜRKİYE

¹ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0000-0000-0000>

ÖZET

Ceza muhakemesinin temel amacı maddi gerçeğe ulaşmaktır. Bu amaca ulaşmak için maddi vakıadaki olayın kim tarafından gerçekleştirildiği, olayın ne zaman gerçekleştiği, nerede gerçekleştiği gibi vakıaya ilişkin bilgilerin tespiti gerekir. Delil serbestisi ilkesi gereği her şey delil olabilir. Maddi vakıayı beş duyu organı ile şahit olmuş kişiye tanık denir. Maddi vakıayı şahit olan kişi tanık, tanığın olay ile ilgili yargılama makamlarına verdiği beyanlar ise tanık beyanıdır. Ceza muhakemesi hukukunda tanığın şahsı değil olay ile ilgili beyanları delil niteliği taşır. Gelişen teknoloji, değişen dünya ve insan yaşamı neticesinde delil türleri ve sınıflandırması değişse de maddi vakıanın insan fiili neticesinde ortaya çıkması ve insanın sosyal bir varlık olması hasebiyle tanık delilinin yargılama makamları tarafından hala çok başvurulan deliller arasında yer almasını sağlamaktadır. Tanık delili maddi vakıayı beş duyu organıyla şahit olması nedeniyle önemli bir delil türüdür. Bu alışma iki bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde delil, delil türleri, tanık, tanık delili kavramı, gizli tanık, özel tanıklık halleri ile tanığın hak ve yükümlölükleri ele alınacaktır. İkinci bölümde ise tanık beyanını etkileyen faktörler ile bellek ve tanık beyanına etkisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tanık, delil, gizli tanık

ABSTRACT

The fundamental purpose of criminal proceedings is to establish the material truth. To achieve this goal, it is necessary to determine information related to the material event, such as who carried out the act, when and where it occurred. According to the principle of evidentiary freedom, anything can be considered evidence. A person who has witnessed the material event through their five senses is referred to as a witness. The individual who witnessed the material event is the witness, and the statements made by the witness to the judicial authorities regarding the incident constitute witness testimony. In criminal proceedings, the witness's personal identity is not as relevant as the statements they provide about the event; it is the latter that holds evidentiary value. Despite changes in the classification and types of evidence due to evolving technology, a witness's testimony remains a frequently relied-upon form of evidence by judicial authorities. Witness testimony is significant because it is based on firsthand sensory perception of the material event. This study consists of two parts. The first part will address evidence, types of evidence, witnesses, the concept of witness testimony, covert witnesses, special witness situations, and the rights and obligations of witnesses. The second part will examine factors influencing witness statements, memory, and the impact on witness testimony

Keywords: Witness, evidence, secret witness

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

İLKOKUL DERS KİTAPLARINDA YERALAN KAHRAMANLARIN İNCELENMESİ

Metin ELKATMIŞ¹

¹*Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Kırıkkale, Türkiye.*

¹*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6132-8865>*

Arif ARSLAN²

²*Öğretmen, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğr. Sınıf Öğr. Eğitimi(YL/Tezli), Kırıkkale, Türkiye.*

²*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0824-4662>*

ÖZET

Kitap, insanlığın entelektüel gelişiminde rol oynayan en etkili araçlardan birisidir. Onlar aracılığıyla bilgi, duygu ve düşüncenin aktarımı sağlanır. Bu bağlamda kişisel ve toplumsal kültürleşmenin en önemli araçlarından birisidir. Eğitim ortamlarında da kitap, öğretmenin ardından gelen en temel bilgi kaynağıdır ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini desteklemek için kullanılan merkezi bir araçtır. Ders kitapları, içerdikleri bilgi ve materyallerle öğrencilere konuları anlama, kavrama ve uygulama imkanı sunar. Diğer taraftan bu araçlar öğrencileri sadece sosyal, kültürel, bilişsel ve duyuşsal açıdan geliştirmekle kalmaz ait olunan toplumun değer yargılarının da aktarımında kritik bir rol oynar. İlkokul döneminde içinde yaşanılan toplumu tanımaya ve aidiyet duygusunun gelişimine yönelik içeriklerle çocukların sosyal ve kültürel kimliklerini oluşturmalarına katkıda bulunur. Özellikle vatan, bayrak, yurt ve millet sevgisi gibi değerlerin tanıtımı da o topluma ait sembol kişilikler üzerinden gerçekleştirilir. Bu bağlamda bu çalışmanın temel amacı da ilkokul 1, 2, 3 ve 4. sınıf düzeyindeki ders kitaplarında yer alan kahramanların incelenmesidir. Araştırma, nitel çalışmalarda veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman incelemesi tekniği ile gerçekleştirilecektir. İncelenmesi planlanan dokümanlar ise ilkokul kademesinde okutulmakta olan Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Trafik Güvenliği, İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi ders kitaplarıdır. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenecek bulgular frekans ve yüzde değerleri alınarak tablolaştırılacak ve yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, ders kitabı, kahraman, değer.

ABSTRACT

Books are one of the most effective tools in humanity's intellectual development, facilitating the transfer of knowledge, emotions, and thoughts. They are crucial for both personal and societal development. In educational settings, books serve as the primary source of information for students, following the teacher, and are a central tool in supporting their learning processes. Textbooks provide students with the opportunity to understand, comprehend, and apply various subjects through the information and materials they contain. Additionally, they play a critical role in transmitting not only social, cultural, cognitive, and emotional development but also the values of the society to which they belong. During elementary school years, books contribute to children's understanding of the society they live in and the development of their sense of belonging through content that shapes their social and cultural identities. Especially, the introduction of values such as love for the homeland, flag, country, and nation is often done through symbolized personalities representing that society. In this context, the primary aim of this study is to analyze the characters presented in the textbooks for grades 1 to 4 of elementary school. The research will be conducted using the document analysis technique, a method commonly used in qualitative studies. The documents to be examined include Turkish, Mathematics, Life Skills, Science, Social Studies, Music, Religious and Moral Education, Traffic Safety, Human Rights, Citizenship, and Democracy textbooks taught at the elementary school level. The data obtained will be analyzed through

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

content analysis, and the findings will be tabulated and interpreted using frequency and percentage values.

Keywords: Primary school, textbook, hero, value.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE HASAR GÖREN BETONARME YAPININ GÜÇLENDİRİLMESİ

STRENGTHENING REINFORCED CONCRETE STRUCTURE DAMAGED BY THE KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE

Esra AKYEL

Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi

İnşaat Mühendisliği, Gaziantep

ABSTRACT

The 7.7 ma <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180318M1-2-1.pdf>gnitude earthquakes centered on the Pazardzhik district of Kahramanmaraş, which have gone down in history as the disaster of the century, and the 7.6 magnitude earthquakes centered on Elbistan caused severe structural damage and great loss of life. After the disaster, the control of the buildings was carried out quickly through the teams organized by AFAD and as a result of these controls, various damages were caused to the reinforced concrete structures due to different architectural design and engineering errors. In addition, as a result of liquefaction and loss of ground carrying power caused by ground behavior, permanent damage to the carrier system has been caused by rotation, displacement, sitting, lying sideways or falling backwards in buildings. Especially in Hatay and its surroundings, the shallowness of the earthquake, that is, the formation of surface waves close to the surface, caused major damage to structures sitting on soft filling ground. Instead of demolishing all the structures damaged in the earthquake and rebuilding them, it is possible to economically strengthen them into a safe living space again. In order to decide which reinforcements in the structure will be more advantageous, it is of great importance to conduct core pressure experiments with samples taken from buildings made in reliable laboratories. In my reinforcement project, I determined the performance analysis of the blocks of the two-block site located in Hatay / Antakya separately in the ideCAD program and identified the building elements to be reinforced. After identifying the damaged elements, I will finish the retrofit work as soon as possible and ensure that homeowners can safely return to their homes. We should make buildings that have the possibility to be saved habitable again and make them available economically as support for people who have already suffered material and moral losses due to the earthquake.

Keywords: reinforced concrete structure, reinforcement, earthquake, TBDY 2018

INTRODUCTION

The load-bearing system of the building is a reinforced concrete frame system. The number of floors in the building has four floors along with the basement and ground floor. A radiated foundation was used as the basic structure of the building. The floor class of the building ZD consists of medium dense sand, gravel or multi-layer clay layers.

METHODOLOGY

ideCAD (V10) Program

The İdeCAD program is a program that is being used to perform the analysis of building systems and perform design tasks. Modeling operations within the scope of the program, analysis operations according to finite elements, design control, performance evaluation and reinforcement studies according to TBDY 2018 and TS500 regulations it can be done. Load-bearing building elements the analysis of all the curtain, column, beam, floor and foundation elements is integrated at the same time it can be done as.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Building Information

Purpose of Use of the Building	House
Building Earthquake Level	DD-2
Building Coordinates	Latitude: 36.2334 Longitude : 36.1347
Ground Class	ZD
Type of Building Carrier System	Reinforced Concrete Frame System
The Age of The Building	4
Building Materials Used	C25/30 , B420C
Beam Dimensions	25/50,25/60
Column Dimensions	40/40,45/45,30/70,70/30,30/80,80/30,30/90,90/30
Slab thickness	15,17
S _s	1.011
S ₁	0.263
PGA	0,429
PGV	26,433

Local Ground Impact Coefficients

Yerel Zemin Sınıfı	Kısa periyot bölgesi için Yerel Zemin Etki Katsayısı F _s					
	S _s ≤ 0.25	S _s = 0.50	S _s = 0.75	S _s = 1.00	S _s = 1.25	S _s ≥ 1.50
ZA	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
ZB	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
ZC	1.3	1.3	1.2	1.2	1.2	1.2
ZD	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0
ZE	2.4	1.7	1.3	1.1	0.9	0.8
ZF	Sahaya özel zemin davranış analizi yapılacaktır.					

F_s = 1.096 for Local Ground Class ZD and S_s = 1.011

Yerel Zemin Sınıfı	1.0 saniye periyot için Yerel Zemin Etki Katsayısı F ₁					
	S ₁ ≤ 0.10	S ₁ = 0.20	S ₁ = 0.30	S ₁ = 0.40	S ₁ = 0.50	S ₁ ≥ 0.60
ZA	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
ZB	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8
ZC	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.4
ZD	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7
ZE	4.2	3.3	2.8	2.4	2.2	2.0
ZF	Sahaya özel zemin davranış analizi yapılacaktır.					

For the Local Ground Class ZD and S₁ = 0.263, F₁ = 2.074

Design Spectral Acceleration Coefficients

$$S_{DS} = S_s F_s = 1.011 \times 1.096 = 1.108$$

$$S_{D1} = S_1 F_1 = 0.263 \times 2.074 = 0.545$$

The Level of Controlled Damage Performance in Existing Buildings

If any, with the record of strengthening the elements that are damaged as brittle, the following buildings that meet the conditions are considered to be at the Controlled Damage Performance Level:

(a) On any floor of reinforced concrete buildings, made for each earthquake direction applied as a result of the calculation, with the exception of the secondary (not included in the horizontal load-bearing system) beams, up to 35% of the beams and vertical elements (columns, curtains and reinforced partition walls) may pass to the Advanced Damage Zone as defined in paragraph (b) below. Steel and these exceptions do not apply in prefabricated reinforced concrete buildings.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

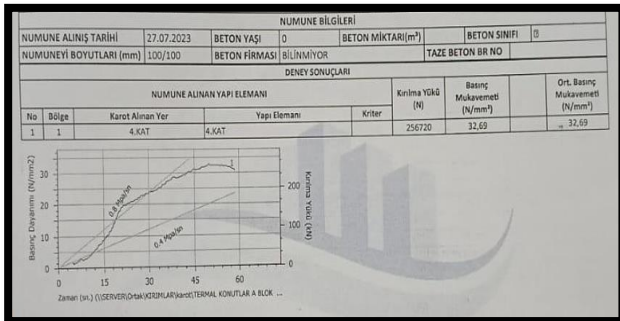
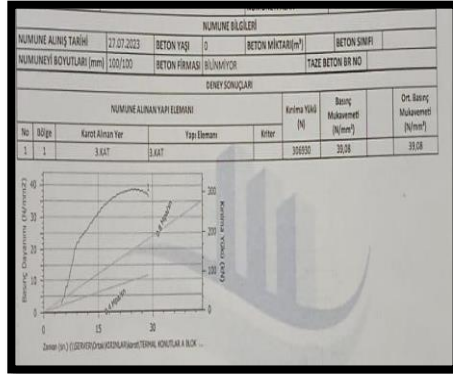
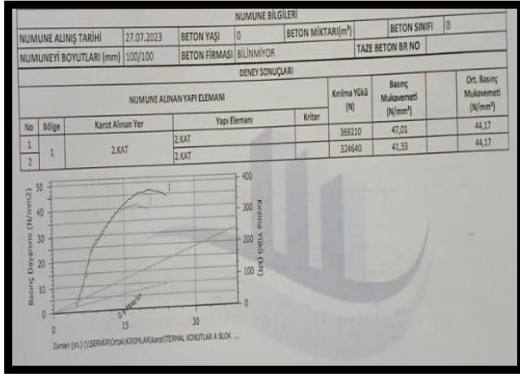
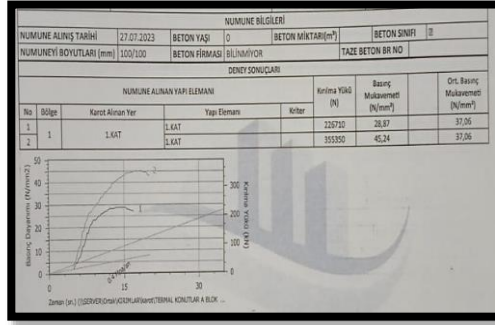
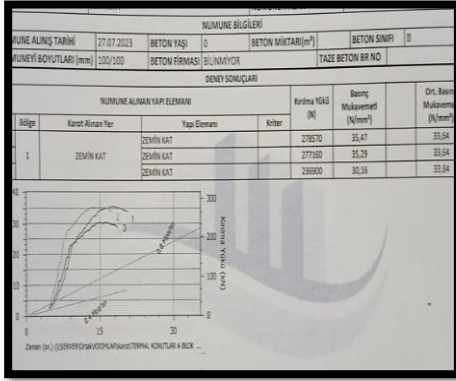
(b) The vertical elements in the Advanced Damage Zone are separated by the vertical elements on each floor. the total contribution to the transported cutting force should be less than 20%. Advanced Damage on the top floor The sum of the shear forces of the vertical elements in the region, all the vertical elements on that floor the ratio of cutting forces to the total can be no more than 40%.

(c) All other carrier elements are in the Limited Damage Zone or Significant Damage Zone. However, on any floor, the Apparent Damage Limit has been exceeded in both the lower and upper sections the shear forces carried by the vertical elements that are, all the vertical elements on that floor are the ratio of the shear force carried by it should not exceed 30% (by linear method in the account, it is equivalent at both the lower and upper node points.the columns in which (7.3) are provided are they are not included in the account).

Limited Level of Damage Performance in Existing Buildings

On any floor of reinforced concrete buildings, made for each earthquake direction applied as a result of the calculation, a maximum of 20% of the beams can pass to the Obvious Damage Zone, but the other all of the carrier elements are in the Limited Damage Zone. If there are any, which are damaged as crisps with the record of strengthening the elements, the Limited Damage Performance of buildings in this situation .It is considered to be at the level of. These exceptions apply to steel and prefabricated reinforced concrete buildings it is not.

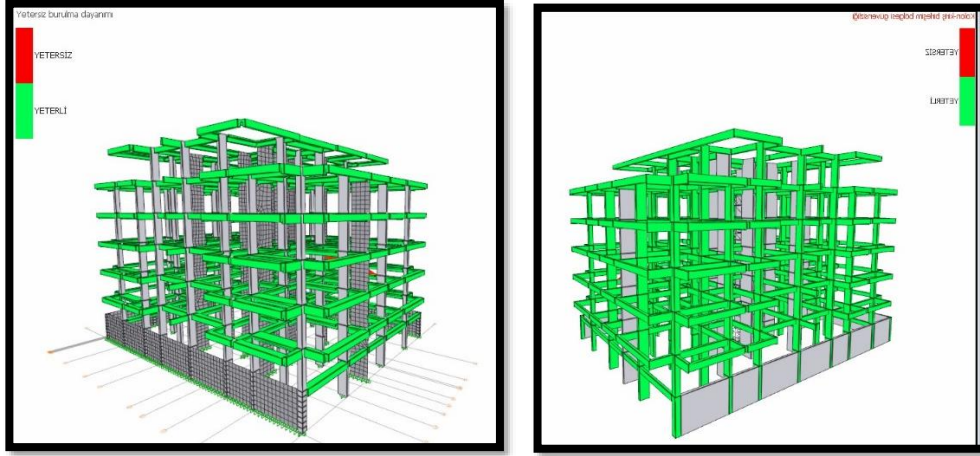
Core Pressure Test Report

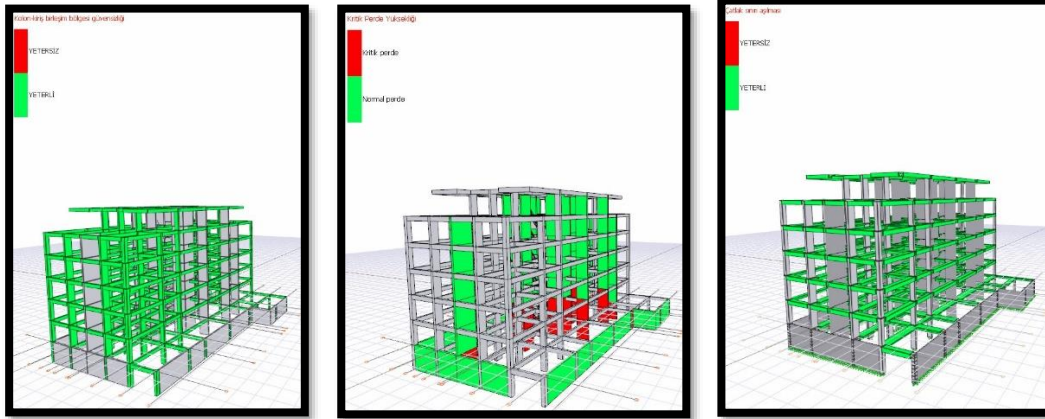
6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel alışmalar Kongresi

RESULTS

1- A block analysis

2- B block analysis

CONCLUSION

According to Tbdy 2018, as a result of the analysis I made of two blocky sites located in Hatay/Antakya in the Idec Dec package program, I reached different results between blocks a and B. I have determined that there will be damage to the curtain walls in the floor and basement of block B. According to this result I have reached, we will apply reinforcement to the curtain walls. No other damage conditions have been observed in our building.

REFERENCES

1. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180318M1-2-1.pdf>
2. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sciennovation/issue/65200/982536>
3. <https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi>

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

ATONİK MİDEDE LAPARASKOPİK REVİZYON CERRAHİSİ

İsa ELBİSTAN

Doktor Araştırma Görevlisi, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Türkiye

Gizem Selen Çiçek

Uzman Doktor, Malatya Battalgazi Devlet Hastanesi, Karaciğer Nakil Enstitüsü, Türkiye

Egemen Çiçek

Doktor Öğretim Üyesi, İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Fakültesi, Genel Cerrahi Anabilim Dalı, Türkiye

ÖZET

Gastrik atoni mide boşalmasının obstrüksiyonel bir sebep olmaksızın uzamasıdır. Midenin motilitesinin bozulması ve buna bağlı bağırsaklardaki floranın bozulması ile seyreden bir durumdur. En sık görülen semptomları katı gıda tüketememe, bulantı ve kusma, yemek sonrası şişkinlik hissi, distansiyon ve gıda alım azlığına bağlı zayıflamadır. Fonksiyonel dispepsi ve gastrik atoni'nin (gastroparezi) ayrımının yapılması semptomları'nın benzerliği yüzünden zordur. Temelde gastroparezi genelde diyabet, idiyoPATİK olarak, vagotomi ameliyatları ve skleroderma gibi nöropatik sebeplerle oluşur. Gecikmiş mide boşalım zamanı ana patolojiyi oluşturur. PPI, prokinetik ajanlar ve antiemetik ajanlar medikal tedavinin temelini oluşturur. Medikal tedavinin yetersiz kalması durumunda gastrektomi + loop gastrojejenostomi+ braun anastomoz veya gastrektomi + joux-en-y anostomoz yapılabilir. Roux sendromunun kimi yayında ciddi bir ameliyat sonu komplikasyon olduğunu söyleyenler olsa da birçok yayında doğru yapılmış bir ameliyat ile roux-en-y anostomozun da hasta sağlığını arttırmada efektif bir tedavi olduğu bildirilmiştir. Sunduğumuz vakada da hem doğru bir tedavinin hasta sağlığını sağlamaya etkisini hem de. Ameliyatların yapılırken normal anatomiye uygun olarak yapılmasının önemini vurgulamak istedik.

VAKA SUNUMU

58 yaş erkek hasta tarafımıza katı gıda yiyememe, şişkinlik hissi ve kilo kaybı şikâyetleriyle başvurdu. Hastanın anamnezi sorgulandığında sıvı gıdaları tüketmekte zorlanmakla beraber tüketebildiği fakat katı gıda alamadığı yediği durumda da kusmasının olduğu öğrenildi. Gaz gaita çıkışı normal olan hastanın pediatrik yaşlarda ismini bilmediği bir mide ameliyatı olduğu ilerleyen yaşlarla beraber bu sorunların olduğu öğrenildi. Tarafımıza başvurusundan 2 yıl önce antrektomi ve gastro-enterostomi ameliyatı olan hastanın tarafımızca yapılan tetkiklerinde mide boşalma zamanının ileri derecede uzadığı gözlenmiştir. Akut patoloji saptanmayan ve tümör markerları negatif gelen hastaya gastrik bypass planlanarak ameliyat hazırlığı yapıldı. Laparoskopik olarak yapılan vakada gastroenterostominin olduğu fakat enteroenterostominin olmadığı ve midenin dilate olduğu gözlendi. Planlanan gastrik bypass ve roux-en-y gastroenterostominin yapıldı. Hastanın post op takiplerinde 3 günlük yoğun bakım takibinin ardından 8 gün serviste takip edildi. Hastanın 3. Gün beslenmesi sıvı gıda olarak başlatıldı ve takip eden günlerde katı gıdaya geçildi. Hastaya post op proflaktik olarak seftriakson ve ornidazol başlandı subfebril ateşleri olan hastanın antibiyotikleri piperasilin-tazobaktam ile değiştirildi. Bir haftalık antibiyotik tedavisine cevap veren hastanın akut faz reaktanları negatifleşti bu süreçte peritonit, ateş ve akut batın tablosu gelişmedi. Şifa ile taburcu edilen hastanın poliklinik takiplerinde patolojik bulguya rastlanmadı. Alınan mide ve eski anostomoz spesmeni kronik atonik gastrit ile uyumlu geldi.

SONUÇ

Geçirilmiş mide cerrahisi ve uygulanan prosedür gastrik atoni için predispozan bir faktör olup bu tür klinik ile başvuran hastalarda Laparoskopik roux-en-y gastroenterostomi (remnant midenin ihtiyaç kadar çıkartılması) güvenli bir cerrahi prosedürdür.

6. ULUSAL BAŞKENT Disiplinlerarası Bilimsel Çalışmalar Kongresi

Anahtar Kelimeler: Atonik Gastrit, Gastroparezi, Roux-En-Y anastomoz, Laparoskopik Gastrik Bypass

ABSTRACT

Gastric atony the elongation of gastric emptying without any obstruction. The dysfunctional gastric motility results in misgrowth of the bowel microorganisms. The major symptoms are inability to digest solid food, nausea and vomiting, fullness after eating, distension and weight loss because of the limitation of food intake. The diferantiation of gastric atony(gastroparsis) and fuctional dispepsia is difficult because of the similarities in the symptoms. In general gastroparesis is caused by noropatical causes such as diabetes, idiopaticly, after vagotomy and scleroderma. The majör pathology is the delay of gastric emptying. PPIs, prokinetic agents, antiemetic agents make up the core medical treatment. If the medical treatment is ineffective or not enough surgical treatment such as gastrectomy+ loop gastrojejunostomy+ braun anastomosis or gastrectomy+ roux-en-y anostomosis can be done. In some studies Roux syndrome is said to be a majör post operatif complication while in many other studies Roux-en-y anastomosis is concluded to be an effective treatment if done right. In our presented case we want to showcase both the impact of the surgery done right in a patients wellness as well as the importance of keeping the anathomy as close to the normal human anathomy as possible

CASE REPORT

A 58 year old male patient came to us with symptoms of inability to ingest solid food, fullness and weight loss. The patients anamnesis concluded that the patient could digest liquid foods albeit with much effort but couldnt digest solid food and vomited if tried to. The patient had a normal stool output and had a sugery that he doesnt know the name of during his infancy. The symptoms gradually grew with the progressing age. The patient had undergone antrectomy and gastroenterostomy two years prior. Our medical examinations showed a majör elongation of gastric emptying time and the test showed negative for tumor marker sor any acute pathology. We decided to do a gastric bypass and did the preoperatif preparations. The surgery was performed laparoscopically and during or exploration we did notice that there was a gastroenterostomy but not an enteroenterostomy as well as that the gastrum was dilateted. Gastic bypass and roux-en-y anastomosis was performed as planed. Post operatively the patient stayed in the ICU for 3 days and in nomal ward for another 8 days. The patient was given liquids in postoperative third day and progresively solid food in the folowing days. A proflictic antibiotic regime that included ceftriaxone and ornidazole was administered to the patient and was changed to piperacilin-tazobactam following subfebrile fever. After a week of antibiotic treatment the patient acute phase recatants turned negative and during the process no signs of peritonitis, fewer or acute abdominal syndrome was found. The patient was sent home fully cured and during policlinic examinations no signs of any pathology was found. The pathology of the gastrum and anastomosis specimen was reported as chronic gastric atony

CONCLUSION

Previous gastirc sugeries and procedures are predisposing factors of gastric atony and laparoscopic roux-en-y gastroenterostomy (only the required amount of gastric resection) is a safe surgical procedure for patients with this type of clinical presentations.

Key Words: Gastric atony, Gastroparesis, Roux-En-Y anastomosis, Laparoscopic Gastic Bypass

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Ziraat Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-75366018-020-2400054046
Konu : Görevlendirme (Doç.Dr. Sinan
KOPUZLU)

12.02.2024

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : 12.02.2024 tarihli ve E-75366018-020-2400053695 sayılı belge.

İlgi tarih ve sayılı yazınıza istinaden, Bölümünüz öğretim üyesi Doç.Dr. Sinan KOPUZLU'nun, 12-13 Mart 2024 tarihleri arasında Ankara'da düzenlenecek olan 6. Ulusal Başkent Bilimsel Çalışmalar Kongresinde, Kongre Düzenleme Kurulu'nda görev alması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. Önder ÇALMAŞUR
Dekan

Dağıtım:

Gereği:

Zootekni Bölümü Başkanlığına

Bilgi:

Sayın Doç.Dr. Sinan KOPUZLU

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Do rulama Kodu: d2ccc5a9-27ae-4e96-8f5c-8a7bf7694f2e

Do rulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/aturk-universitesi-ebys>

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi 25240 Erzurum

Tel: +90 442 2312205

Elektronik A : <http://www.atauni.edu.tr/#ziraat-fakultesi>

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Hakan GED K

Faks: +90 442 2315878

E-Posta: ziraat@atauni.edu.tr

